

RV. 589



1 Q JUN 1969

# CĂLĂUZA

## BIBLIOTECARULUI



P.80.111

**2**  
1965

AUG 1973

# CĂLĂUZA BIBLIOTECARULUI

ANUL XVIII

## SUMAR

<i>Bibliotecile în campania de alegeri. Activitate intensă, bogată în conținut</i>	65
Ion POTOPIN: <i>Bibliografie tematică pentru manifestări de masă cu cartea închinată alegerilor</i>	69
Ion CIOTLOȘ, Gheorghe BALINT: <i>Lectura populației din satele Regiunii București</i>	72
Vasile ORDENTLICH: <i>Cerințe actuale în informarea și documentarea specialiștilor</i>	77
Nicolae MIRONESCU: <i>Centrul de documentare științifică din Iași</i>	81
Dan BUGEANU: <i>Cîteva probleme actuale ale bibliografiei naționale retrospective</i>	82
Simona NISTOR: <i>Secția pentru copii a Bibliotecii regionale Ploiești. Condiții mai bune pentru lectură</i>	86
<i>Accesul liber la raft. Părerii și observații</i>	90
Arnold HUTTMAN, Pavel BINDER: <i>Prima carte tipărită în limba română</i>	94
Livia BACIRU: <i>Povestea unei cărți sau... O carte cu poveste</i>	97

## NOTE, ȘTIRI, COMENTARII

D. R.: <i>„Luna cărții la sate”</i>	101
C. VAJNOVSKI: <i>Manifestări cu cartea agrozootehnică</i>	102
Elena PRICOPE: <i>Popularizarea cărții științifice</i>	103
Constantin URMA: <i>Împrumutul de carte prin poștă</i>	104
<i>Sesiune de referate</i>	105
<i>Vești din biblioteci</i>	106
<i>Ne scriu corespondenții</i>	107

## ANIVERSARI, COMEMORARI

Acad. P. Panaitescu-PERPESSICIUS: <i>Ioan Bianu, în amintire</i>	108
George BAICULEȘCU: <i>Ioan Bianu</i>	111
<i>Anton Bacalbașa</i>	115
<i>Asztalos István</i>	116
<i>Hortensia Papadat-Bengescu</i>	117
<i>Selma Lagerlöf</i>	118
LUCRARI DE SPECIALITATE	119
FIȘIER	120
<i>Premiile concursului nostru</i>	126

FEBRUARIE

Nr. 2 1965

41 000

REDAȚIA: Str. BIS. AMZEI 5-7 — București — Telefon 13.94.04



## Activitate intensă - bogată în conținut



În întreaga țară se desfășoară cu febrilitate acțiunile din cadrul campaniei electorale. Într-o atmosferă de puternică însuflețire, candidații Frontului Democrației Populare — muncitori, țărani și intelectuali, femei, tineri, militari, oameni ai muncii de toate naționalitățile, — iau parte la infilmări cu alegătorii. Aceste adunări prilejuiesc o trecere în revistă a principalelor realizări obținute în anii puterii populare în toate regiunile, orașele și satele țării. Totodată, participanții exprimă în cuvântul lor voința întregului nostru popor de a înfăptui politica partidului de desăvârșire a construcției socialiste.

În perioada aceasta, în fața muncii politice de masă stau sarcini complexe, pe linia popularizării politicii interne și externe a partidului și guvernului, a marilor realizări obținute în cei 20 de ani ce au trecut de la eliberare, pentru mobilizarea oamenilor muncii la înfăptuirea obiectivelor trasate de partid. Sub îndrumarea organizațiilor de partid, în timpul campaniei electorale au loc la casele alegătorului, la cămine culturale, cluburi, biblioteci etc., convorbiri, conferințe, seri literare, vizionări de filme, de programe artistice, audii colective și alte acțiuni la care sînt antrenati cit mai mulți cetățeni.

Alături de celelalte instituții culturale, bibliotecile contribuie, prin forme de activitate specifice muncii cu cartea, la traducerea în viață a sarcinilor muncii politice și cultural-educative de masă în etapa actuală. Folosind întreaga gamă de mijloace de care dispun, bibliotecile de pe întreg cuprinsul țării intensifică activitatea de propagandă a cărții și a presei, orientează lectura cititorilor mai ales către acele materiale care prezintă elanul creator al poporului nostru în opera de construire a socialismului. Bibliotecile comunale, raionale, regionale și orășenești sprijină alegerile de la 7 martie asigurînd o susținută activitate de informare bibliografică a oamenilor muncii cu privire la cele mai actuale probleme politice, economice, sociale și culturale, prin aducerea la cunoștința cititorilor a tuturor lucrărilor nou apărute, prin organizarea de manifestări de masă ce popularizează cărțile inspirate din viața nouă a oamenilor muncii din patria noastră.

### Obiectivul numărul unu - informarea cititorilor

În aceste zile, afluența cititorilor în bibliotecile publice crește. Dorința lor de a se informa, de a cunoaște îndeaproape evenimentele politice, de a fi la curent cu noutățile editoriale, este mai evidentă. Bibliotecarii vin în întîmpinarea acestor cerințe ale cititorilor, punîndu-le la dispoziție, în casele alegătorului, numeroase mijloace de informare rapidă.

Pe linia asigurării informării cititorilor asupra celor mai importante evenimente la ordinea zilei, bibliotecarii intensifică în timpul campaniei electorale activitatea de popularizare a presei. La panourile de afișaj situate în locurile cele mai vizibile, sînt expuse zilnic ziarile centrale și locale. Titlurile articolelor care prezintă un interes deosebit sînt subliniate cu roșu, atrăgîndu-se astfel atenția cititorilor asupra lor. Aceste materiale constituie apoi baza unor discuții organizate la casele alegătorului sau în biblioteci.

Activitatea de informare bibliografică a bibliotecilor este orientată către întocmirea de materiale care să-i ajute pe cititori să se documenteze cu

privire la regiunea, raionul, comuna lor, la prefacerile revoluționare petrecute în anii regimului democrat-popular, la succesele poporului nostru în opera de construire a socialismului. Astfel, pentru a înlesni oamenilor muncii din Regiunea Iași cunoașterea cât mai completă a realizărilor în diferite sectoare de activitate din regiune, colectivul Bibliotecii regionale Iași a întocmit lucrarea *Contribuții la bibliografia Regiunii Iași*. Materialul, difuzat în toate bibliotecile raionale și comunale, consemnează lucrările scriitorilor locali referitoare la regiunea lor, constituind un mijloc de informare a cititorilor asupra marilor transformări petrecute în anii noștri pe meleagurile ieșene. Tot în scopul informării cititorilor, în bibliotecile raionale din Bîrlad, Huși și Vaslui, au fost elaborate în această perioadă materialele bibliografice *În ajutorul deputatului și Ce să citim despre alegeri?*

În comuna Dragomirești, Raionul Piatra Neamț, a fost întocmită o documentată monografie, ce cuprinde cele mai de seamă realizări înfăptuite în comună între 1944—1965. Monografia este mult solicitată în această perioadă. În cadrul întâlnirilor dintre candidați și alegători, lucrarea este deosebit de utilă, furnizând date interesante asupra dezvoltării comunei. Asemenea monografiilor au fost întocmite și în alte localități din Regiunea Bacău. Alături de aceste materiale, în biblioteci se bucură de o largă circulație și lucrarea *Înfloréște Regiunea Bacău. 20 de ani de victorii*, adevărată cronică a succesorilor raportate de oamenii muncii din Regiunea Bacău în construcția socialistă.

Preocupări pentru a asigura informarea bibliografică a cititorilor sînt, de altfel, în majoritatea bibliotecilor. Astfel, Biblioteca regională Cluj a întocmit și a difuzat în toate bibliotecile indicele bibliografic *Alegerile în R.P.R.* În bibliotecile din Regiunea Argeș, cititorii au la dispoziție materiale bibliografice de recomandare în care sînt cuprinse lucrări beletristice cu tematică inspirată din realizările regimului nostru.

## Cartea - prezintă pretutindeni

La casele alegătorului, în biblioteci, în cămine culturale și cluburi, la sediile cooperativei agricole de producție, bibliotecarii au adunat cu grijă cărțile în cuprinzătoare expoziții, vitrine și panouri, menite să ilustreze prin forța cuvîntului scris, marile victorii ale poporului nostru condus de partid. Grupate pe teme de mare actualitate, cărțile sînt astfel prezente la întîlnirile candidaților cu alegătorii, în cadrul dezbaterilor la care iau parte cetățenii în timpul campaniei electorale, la diferitele acțiuni de masă. Ele constituie un material ilustrativ concret la care se fac deseori referiri în cadrul discuțiilor. Împrumutul cărților cu tematică inspirată din actualitate, cunoaște, în această perioadă, o creștere însemnată.

În numeroase comune din Regiunea Galați, la casele alegătorului sau în biblioteci sînt mari expoziții de cărți cu titlul: *În Republica Populară Romîna, socialismul a învins definitiv la orașe și sate*. Printre materialele de bază ale expoziției se află: *Directiunile Congresului al III-lea al P.M.R. cu privire la planul de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1960—1965 și schița planului economic de perspectivă pe 15 ani, A 20-a aniversare a eliberării Romîniei de sub jugul fascist*, de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, *Manifestul Consiliului Național al Frontului Democrației Populare, 23 August 1944—Culegere de articole, Republica Populară Romîna—Noua geografie a patriei, Regiunea Galați în douăzeci de ani*. Alături de aceste lucrări, expozițiile cuprind numeroase lucrări de proză, poezie și reportaje: *Prîmăvara romînească* — reportaje de Ilie Purcaru, *Port dunărean* — reportaje de Eugen Teodoru, *Zile și nopți pe șantier* — reportaje de Romeo Popescu, *Puterea* — roman de Corneliu Leu, *Noapte de echinox* — poeme de Gheorghe Tomozei, *Pasiuni* — roman de Constantin Chiriță, *Arpegii pe Siret* — reportaje de Paul Anghel etc. La organizarea expoziției, bibliotecarii au primit îndrumări și sprijin concret din partea metodiștilor Bibliotecii regionale Galați și ai celor de la bibliotecile raionale.

În Raionul Arad, bibliotecile comunale și satești au organizat expoziții de cărți pe teme ca: *R.P.R. pe drumul construcției socialiste, Gloriosul drum de luptă al partidului, Pe drumul belșugului, Literatura despre viața în satul socialist*.

Expoziții bine întocmite, cu tematică actuală, au fost organizate și la bibliotecile regionale Bacău, Iași, Ploiești, Dobrogea, la bibliotecile raionale Oravița și Piatra Neamț, la biblioteca comună Arbore — Regiunea Suceava și în numeroase alte biblioteci.

## Cercurile de citit — în centrul atenției

un material cuprinzând îndrumări cu privire la organizarea activității în cadrul cercurilor de citit. Bibliografia pe baza căreia se desfășoară ședințele cercurilor de citit este alcătuită din materiale ce prezintă politica partidului nostru, lucrări de literatură beletristică inspirate din actualitate. Alături de acestea sînt citite și comentate diferite articole apărute în presă.

În comuna Vama — Raionul Cimpulung-Moldovenesc, activitatea celor 32 cercuri de citit s-a intensificat în timpul campaniei electorale. Biblioteca Ștefania Lanescu a stabilit împreună cu responsabilii cercurilor tematici interesante, actuale. La cercul de citit condus de profesorul Eugen Buliga de pildă, a fost citită și comentată lucrarea *Regiunea Suceava, Anul XX*. Lectura acestui material a fost urmată de proiecția diafilmului *Regiunea Suceava după 20 de ani*. Discuțiile au fost animate. Veronica Istrati, Eugenia Călinescu, Nicolae și Dragomir Bosancu și alți participanți, au vorbit despre realizările obținute de oamenii muncii din Regiunea Suceava în anii regimului de democrație populară. Au fost subliniate, de asemenea, schimbările petrecute în comuna Vama. Discuții asemănătoare s-au purtat și în cadrul altor cercuri de citit din comună.

În Regiunea Galați, materialele de bază care constituie obiectul lecturilor la cercurile de citit în această perioadă sînt: *Manifestul Frontului Democrației Populare, Documentele sesiunii Marii Adunări Naționale din 26—28 decembrie 1964*, lucrarea *Regiunea Galați în douăzeci de ani*.

Și în alte regiuni ale țării, campania de alegeri a prilejuit o ridicare a nivelului activității cercurilor de citit. În cadrul acestora se realizează, în bună măsură, munca de masă a bibliotecilor.

## Din agenda manifestărilor cu cartea

În timpul campaniei electorale și al junii cărții la sate a sporit numărul acțiunilor de masă cu cartea. În toate bibliotecile publice și sindicale, au loc manifestări aproape zilnic, bineînțeles incluse în acțiuni de mai mare amploare, organizate în colaborare cu case de cultură, cămine culturale, cluburi.

La Pojorita, în Regiunea Suceava, manifestările bibliotecii constituie o parte însemnată în ansamblul acțiunilor culturale organizate în comună. Biblioteca Livia Cantoriu, președinta consiliului comunal al Frontului Democrației Populare și secretara organizației de partid din comună, a întocmit pentru bibliotecă un plan de acțiuni cu problematică bogată, menit să popularizeze un mare număr de cărți.

Deosebit de apreciate de locuitorii comunei au fost: *Itinerar sucevean — călătorie pe harta regiunii, serile literare intitulate Scriitori străini despre țara noastră și Întîlnire cu tinerețea*, jurnalul vorbit *Dezvoltarea agriculturii în Regiunea Suceava în cei 20 de ani de la eliberare*, recenzia cărții *Podul de aur* și altele. La pregătirea acțiunilor cu cartea, bibliotecara colaborează îndeaproape cu profesori de diferite specialități și învățători din comună. Din programul bibliotecii nu lipsesc informările politice săptămînale. Acestea se organizează fie la sediul bibliotecii, fie la cercurile de citit.

Colectivele de bibliotecari manifestă exigențe sporite față de nivelul acțiunilor de masă pe care le organizează, în perioada aceasta, cu cititorii. Este interesantă, în acest sens, inițiativa Bibliotecii raionale Rădăuți care prezintă la diferite biblioteci comunale și satești din raion o acțiune-model, montajul literar *Frumoasă ești patria mea*.

O inițiativă similară a fost luată la Biblioteca regională Cluj. Colectivul acestei biblioteci a pregătit pentru campania electorală, o serie de acțiuni printre care: montajul literar: *Omăgiu partidului*, călătoria pe hartă *Să cunoaș-*

tem mărețele realizări petrecute pe meleagurile patriei noastre, simpozionul literar *Scritori și publiciști străini despre țara noastră*, concursul pe tema *Alegerile în patria noastră liberă*. Aceste manifestări se prezintă la sediul bibliotecii regionale precum și la căminele culturale din cartiere și la diferite întreprinderi și instituții din orașul Cluj.

O preocupare deosebită pentru organizarea unor acțiuni care să răspundă cerințelor cititorilor, atât prin tematica aleasă cât și prin nivelul de realizare, au dovedit și bibliotecarii din Raionul Caransebeș. Planul manifestărilor de masă pentru întreaga perioadă a campaniei de alegeri a fost întocmit de biblioteca raională în colaborare cu casa raională de cultură. Printre aceste acțiuni sînt: concursul literar intitulat *Din viața de ieri și de azi a satelor noastre*, o *Călătorie pe harta Regiunii Banat*, o discuție pe marginea romanului *Muntele de Radu* Theodoru, seara literară *Critica sistemului electoral burghez în opera lui I. L. Caragiale* etc.

În bibliotecile din Raionul Piatra Neamț se desfășoară, de asemenea, un program bogat în manifestări de masă. Printre temele mai frecvente sînt: *Poezii noastre cîntă patria și partidul* — medalion literar, *Lumini pe harta patriei* — călătorie pe hartă, *Regiunea Bacău în plină dezvoltare* — concurs „Cine știe, răspunde” și altele.

## Ajutor metodic permanent

În această perioadă, bibliotecarii primesc un eficient ajutor metodic. Metodiștii bibliotecilor regionale și raionale își sporesc numărul și durata deplasărilor. Ei participă, în bibliotecile comunale și satești, la pregătirea diferitelor activități, contribuind cu experiența lor la reușita manifestărilor de masă, la ridicarea în ansamblu a nivelului activității bibliotecilor.

Multe dintre bibliotecile regionale au întocmit materiale metodice — menite să vină în ajutorul bibliotecarilor în campania electorală. Un asemenea material metodic este Buletinul întocmit de către colectivul Bibliotecii regionale Galați cu prilejul alegerilor de deputați de la 7 martie și difuzat în toate bibliotecile din regiune. Materialul cuprinde: seara literară *Voidăm viața noastră nouă*, montajul literar *Cu eroii cărților prin satele regiunii noastre*, călătoria pe hartă *De la Dunăre la munte* și listele bibliografice *În Republica Populară Română socialismul a învins definitiv la orașe și sate* și *Scritorii noștri despre alegerile din trecut*. În scrisoarea metodică ce însoțește aceste materiale, sînt cuprinse indicații cu privire la sistemul de lucru pentru organizarea acțiunilor de masă ale căror texte fac parte din buletin. Se insistă asupra necesității ca materialele conținute în buletin să fie completate și îmbogățite cu lucrările nou apărute. În organizarea expozițiilor și vitrinelor cu cărți, se recomandă folosirea unui bogat material ilustrativ, a materialelor din presa centrală și locală etc.

Și la Biblioteca regională Argeș sînt preocupări pentru îndrumarea metodică a bibliotecilor comunale. În această direcție, colectivul metodic a întocmit montajul literar *Schimbăm fața patriei*, prezentarea cărții *După 20 de ani în Regiunea Argeș* și o listă bibliografică de recomandare cuprinzînd cele mai reprezentative lucrări beletristice din literatura noastră de după 23 August 1944.

La Biblioteca regională Iași a fost redactat un bogat caiet metodic destinat bibliotecarilor comunali, intitulat *Cu cartea în întîmpinarea alegerilor*. Acesta cuprinde planul tematic al expoziției *Frumoasă și bogată ești patria mea*, montajul literar-muzical *Ce frumoasă-i țara noastră!*, un grupaj de texte literare pentru cercurile de citit sub titlul *Pagini de literatură despre alegerile de ieri și de azi*.

Preocupări similare, pe linia muncii de îndrumare metodică, se manifestă și la bibliotecile regionale Bacău, Suceava, Ploiești, Dobrogea, Cluj.



Puternica activizare politică a maselor în timpul campaniei de alegeri ridică exigențe sporite muncii culturale de masă. Alături de celelalte instituții culturale care, sub îndrumarea permanentă a organelor de partid, desfășoară o largă activitate culturală și propagandistică, bibliotecile își aduc și ele contribuția. De la un capăt al țării, în orașe și sate, bibliotecile susțin, prin munca pe care o desfășoară, alegerile de la 7 martie.

# BIBLIOGRAFIE TEMATICĂ

## pentru manifestări de masă cu cartea închinată alegerilor

Bibliografia tematică pe care o publicăm în continuare, cuprinde materiale ce oglindesc viața nouă a oamenilor muncii din patria noastră, succesele obținute de întregul popor în construcția socialistă și pot constitui elemente de bază în pregătirea unor manifestări de masă. Bineînțeles că alături de aceste lucrări, bibliotecarii pot selecționa și multe altele, existente în biblioteci, orientându-se mai ales asupra celor mai reprezentative opere ce înfățișează marea avânt constructiv de care este cuprins întregul nostru popor.

În organizarea acțiunilor de masă cu cartea închinată alegerilor, bibliotecarii vor folosi, de asemenea, lucrările semnate de membrii cercurilor literare din diferite localități: versuri închinată realizărilor în muncă obținute de oamenii muncii, portrete literare ale candidaților Frontului Democrației Populare, reportaje etc. Este indicat ca, în cadrul acestor manifestări, să fie folosite și valoroasele creații din tezaurul folcloric al fiecărei regiuni. Toate manifestările de masă ce se vor desfășura la casele alegătorului vor trebui să aibă programe succinte, dinamice, în stilul celor prezentate de brigăzile artistice de agitație. Manifestările să fie antrenante, mobilizatoare, să contribuie la cunoașterea, de către oamenii muncii, a succeselor poporului nostru în cei douăzeci de ani de viață liberă, în toate sectoarele de activitate.

Pornind de la unele teme recomandate în editorialul din numărul trecut al revistei noastre, dăm mai jos bibliografia tematică pe baza căreia pot fi organizate manifestări culturale închinată alegerilor.

### VIAȚA NOUA PE MELEAGURILE PATRIEI

1. Andrișoiu, Alexandru. *Cîntec pentru tinerețe*. Gazeta literară, 10, nr. 478, 18 mai 1963, p. 2.
2. Arghezi, Tudor. *Cel ce gîndește singur*. În: *Tezaur*. Buc., E.P.L., 1962, p. 11—12.
3. Balș, Teodor. *Seceriș*. În: *Tezaur*. Buc., E.P.L., 1962, p. 31.
4. Bănuță, Ion. *Versuri*. Buc., Editura tineretului, 1963, p. 107—108.
5. Beniuc, Mihai. *Cu faruri aprinse*. Buc., E.P.L., 1963, p. 46.
6. Botez, Demostene. *Carnet*. Buc., E.P.L., 1961, p. 70—72.
7. Cazimir, Otilia. *Poezii*. Buc., E.P.L., 1964, p. 312.
8. Deșliu, Dan. *Minunile de fiecare zi*. Buc., E.P.L., 1964, p. 96—104.
9. Jebeleanu, Eugen. *Poeme*. Buc., E.P.L., 1964, p. 316—317.
10. Theodorescu, Cicerone. *Țara holdelor bogate*. În: *Tezaur*. Buc., E.P.L., 1962, p. 386.
11. Utan, Tiberiu. *Mîndrie*. În: *Tezaur*. Buc., E.P.L., 1962, p. 414.
12. Zăinescu, A. I. *Cu un singur cuvînt*. Scînteia tineretului, nr. 3678, 12 mart. 1961, p. 2.
13. *Zece reportaje despre România socialistă*. (Reportaje de: Paul

Anghel, Manole Auneanu, Tita Chipper, Miko Ervin, Vasile Nicorovici, Mihail Stoian, Eugen Teodoru, Constantin Toiu, Victor Vintu, Romulus Zaharia). *Lucașărul*, 7, nr. 150, 19 aug. 1964, p. 8.

### EROI AI ZILELOR DE AZI

1. Camilar, Eusebiu. *Bădița Mitru*. Viața românească, XIV, nr. 2, febr. 1961, p. 8.
2. Coșovei, Traian. *Tractoriștii*. Gazeta literară, 11, nr. 514, 23 ian. 1964, p. 5.
3. Drumaru, Paul. *Mecanicul de tren*. *Schimbul de noapte*. *Lucașărul*, 7, nr. 147, 4 iul. 1964, p. 1.
4. Felea, Victor. *Voci puternice*. Buc., Editura tineretului, 1962, p. 36.
5. Frunză, Eugen. *Din mers*. Gazeta literară, 11, nr. 544, 13 aug. 1964, p. 1.
6. Stoian, Nicolae. *Fluviile patriei*. Gazeta literară, 8, nr. 365, 9 mart. 1961, p. 4.
7. Szemler Ferenc. *Soldați cîntînd*. În: *Tezaur*. Buc., E.P.L., 1962, p. 372.
8. Tăutu, Nicolae. *Să fii contemporan*. În: *Tezaur*. Buc., E.P.L., 1962, p. 382.

9. Tomozei, Gh. *Stăpînii frumuseții*. În: *Tezaur*. Buc., E.P.L., 1962, p. 398.
10. Vintu, Victor. *Generația de mineri*. *Gazeta literară*, 11, nr. 514, 23 ian. 1964, p. 5.
11. Vintu, Victor. *Trandafiri în Valea Jiului*. *Gazeta literară*, 11, nr. 512, 9 ian. 1964, p. 1.
12. Vrînceanu, Dragoș. *Turbinele*. *Gazeta literară*, 11, nr. 512, 9 ian. 1964, p. 1.
13. Zamfirescu, Violeta. *La sfîncile Dunării*. *Lucafărul*, 7, nr. 154, 10 oct. 1964, p. 5.

#### MESAJUL PRIETENIEI (ROMÂNIA PE MERIDIANELE LUMII)

Se va folosi scenariul: *Poezii lumii cîntă România socialistă*. Căluza bibliotecarului, XVI, nr. 12, dec. 1963, p. 546.

#### SUB STEAGUL PARTIDULUI

1. Andrișoiu, Alexandru. *Comunism*. În: *Tezaur*. Buc., E.P.L., 1962, p. 13.
2. Andrișoiu, Alexandru. *Dragoste și ură*. Buc., E.P.L., 1957, p. 5—6.
3. Balș, Teodor. *Poarta soarelui*. *Gazeta literară*, 11, nr. 545, 20 aug. 1964, p. 9.
4. Banuș, Maria. *Partidului meu*. În: *Tezaur*. Buc., E.P.L., 1962, p. 42.
5. Bănuță, Ion. *Toate steagurile roșii*. În: *Tezaur*. Buc., E.P.L., 1962, p. 45.
6. Breslașu, Marcel. *Partidul*. În: *Tezaur*. Buc., E.P.L., 1962, p. 105.
7. Cassian, Nina. *Portret de comunist*. În: *Tezaur*. Buc., E.P.L., 1962, p. 119.
8. Dumitrescu, Geo. *Opinca*. *Gazeta literară*, 11, nr. 545, 20 aug. 1964, p. 6.
9. Szemler Ferenc. *Partidul*. *Gazeta literară*, 11, nr. 545, 20 aug. 1964, p. 3.
10. Tăutu Nicolae. *Cuvîntul tău*. *Gazeta literară*, 11, nr. 545, 20 aug. 1964, p. 8.
11. Țoiu, Constantin. *Feroviarii*. *Gazeta literară*, 11, nr. 517, 13 febr. 1964, p. 1—3.
12. Zamfirescu, Violeta. *Legendarii*. *Lucafărul*, 7, nr. 159, 19 aug. 1964, p. 3.

13. Zilieru, Horia. *Cintec pentru steaua de aur*. În: *Tezaur*. Buc., E.P.L., 1962, p. 421.

#### CINTARE ROMÂNIEI SOCIALISTE

1. Arghezi, Tudor. *Bună dimineața, primăvară*. În: *Caiet de poezie*. Buc., E.P.L., 1963, p. 6.
2. Botez, Demostene. *În cartierul meu*. În: *Bucureștii în literatură*. Buc., E.P.L., 1963, p. 561.
3. Camilar, Eusebiu. *Versuri*. Buc., E.P.L., 1964, p. 68.
4. Chiper, Tita. *Constructorii*. *Gazeta literară*, 11, nr. 543, 6 aug. 1964, p. 5.
5. Corbea, Dumitru. *Dor de țară*. *Gazeta literară*, 11, nr. 537, 25 iunie, 1964, p. 1.
6. Coșovei, Traian. *Prin Transilvania*. *Gazeta literară*, 11, nr. 543, 6 aug. 1964, p. 5.
7. Crînguleanu, Ion. *Lumina dragostei*. Buc., Editura tineretului, 1964, p. 132—133.
8. Eftimiu, Victor. *Peisaj industrial*. *Gazeta literară*, 11, nr. 514, 23 ian. 1964, p. 1.
9. Giurgiuță, Emil. *Cintec pentru țara mea*. *Gazeta literară*, 11, nr. 545, 20 aug. 1964, p. 1.
10. Horvath Istvan. *Aceste pașiști înfrumusește*. *Gazeta literară*, 11, nr. 532, 28 mai 1964, p. 1.
11. Ignea, Dumitru. *Orașul colinelor albastre*. *Gazeta literară*, 11, nr. 544, 13 aug. 1964, p. 1.
12. Iuteș, Gica. *Ferestre luminate*. *Lucafărul*, 7, nr. 137, 15 febr. 1964, p. 1.
13. Jianu, Nicolae. *Semnele timpului*. *Gazeta literară*, 11, nr. 540, 16 iul. 1964, p. 4.
14. Kiss Jenő. *București*. *Gazeta literară*, 11, nr. 517, 13 febr. 1964, p. 3.
15. Nicorovici, Vasile. *Focul continuu*. *Gazeta literară*, 11, nr. 545, 20 aug. 1964, p. 7.
16. Nisipeanu, Constantin. *Orașul liniștit*. *Gazeta literară*, 11, nr. 527, 23 apr. 1964, p. 4.
17. Porumbacu, Veronica. *Cadența luminii*. În: *Tezaur*. Buc., E.P.L., 1962, p. 336.
18. Preda, Marin. *Entuziasm*. *Gazeta literară*, 11, nr. 545, 20 aug. 1964, p. 1.



19. Rău, Aurel. *Sosirea constructorilor*. În: *Tezaur*. Buc., E.P.L., 1962, p. 338.
20. Solomon, Petre. *Introducere la peisajul Săvineștilor*. Viața românească, XVII, nr. 10, oct. 1964, p. 67—68.
21. Szöcs, Kalman. *Balada constructorilor*. Luceafărul, 7, nr. 149, 1 aug. 1964, p. 349.
22. Sperber, Margul, A. *Dragoste de țară*. În: *Tezaur*. Buc., E.P.L., 1962, p. 349.
23. Stoian, Nicolae. *Patrie, iubirea alor mei*. În: *Tezaur*. Buc., E.P.L., 1962, p. 364.
24. Szekely Ianoș. *Cea mai frumoasă*. În: *Tezaur*. Buc., E.P.L., 1962, p. 367.
3. Beniuc, Mihai. *În întâmpinarea alegerilor*. Viața românească, XIV, nr. 2, febr. 1961, p. 7.
4. Constantin, Ilie. *Aleg*. Gazeta literară, 8, nr. 362, 16 febr. 1961, p. 3.
5. Gheorghiu-Pogonești, Al. *Căluze noi*. Gazeta literară, 8, nr. 364, 2 mart. 1961, p. 6.
6. Meliusz, Iozsef. *Amintire*. Viața românească, XIV, 2 febr. 1961, p. 88—90.
7. Munteanu, Francisc. *Candidații*. Viața românească, XIV, nr. 2, febr. 1961, p. 16.
8. Tăutu, Nicolae. *Am votat*. Gazeta literară, 8, nr. 365, 9 mart. 1961, p. 1.
9. Theodorescu, Ciceronc. *Alegem*. Gazeta literară, 8, nr. 364, 2 mart. 1961, p. 4.
10. Tulbure, Victor. *Pragul de aur*. În: *Tezaur*. Buc., E.P.L., 1962, p. 401—407.
11. Utan, Tiberiu. *Versuri, Drumeșule*. În: *Tezaur*. Buc., E.P.L., 1962, p. 412—415.
12. Zamfirescu, Violeta. *Tinerete*. În: *Tezaur*. Buc., E.P.L., 1962, p. 419.

#### VOTAM PENTRU VIAȚA NOASTRA

1. Baltazar, Camil. *Votezi pentru prima oară*. Gazeta literară, 8, nr. 364, 2 mart., 1961, p. 6.
2. Bănuță, Ion. *Am ales*. Gazeta literară, 8, nr. 364, 2 mart. 1961, p. 6.

Ion POTOPIN



Omul și-a făcut cartea în toată materialitatea și spiritualitatea ei; el o gîndește, el o scrie, el îi dă hîrtie, cerneală, tiparul, el îi adună foile, i le coase, i le leagă, el o citește. În conspirația intelctului față de natură, cartea solidarizează azi două miliarde de suflete împotriva unui destin, care cu variantele lui a rămas același. Omul se isprăvește și cartea lui de-abia începe.

(T. Argezi)

# Lectura populației din satele Regiunii București

În anii regimului democrat-popular, Regiunea București a cunoscut o împetuoașă dezvoltare economică și social-culturală. Politica înțeleaptă a partidului nostru de dezvoltare armonioasă a tuturor ramurilor economiei naționale, se reflectă pe deplin în avântul pe care l-au cunoscut toate sectoarele economice ale Regiunii București. A crescut ponderea industriei, au apărut pe harta regiunii obiective industriale importante cum sînt combinatele de la Turnu Măgurele și Călărași. S-a dezvoltat de asemenea agricultura socialistă. Regiunea București ocupă locul I pe țară în ceea ce privește suprafața agricolă și arabilă și de asemenea, primul loc la producția globală agricolă, la producția vegetală și animală.

Succese deosebite s-au obținut în domeniul învățămîntului și al muncii cultural-educative de masă. S-a realizat generalizarea învățămîntului de 8 ani. Numărul elevilor cuprinși în școlile de cultură generală în anul școlar 1964/1965 este cu peste 60% mai mare decît în anul 1938. Anul acesta, funcționează în satele regiunii 17 școli medii, create în anii regimului nostru.

În urmă cu 20 de ani existau în Regiunea București numai cîteva instituții culturale. În prezent funcționează aproape 800 de cămine culturale, 430 de cinematografe, activează mii de formații artistice. O rețea largă de biblioteci asigură lectura populației din satele Regiunii București; 865 de biblioteci publice de stat (comunale și sătești), peste 550 de biblioteci școlare și 290 biblioteci ale sindicatelor.

Cartea — cel mai eficace și mai la îndemînă instrument de culturalizare a maselor — ajunge astăzi în cele mai îndepărtate cătune prin rețeaua bibliotecilor și librăriilor locale. În satele Regiunii București sînt în prezent sute de librării. Vînzările de carte, efectuate prin aceste librării, se ridică la circa 9 milioane lei anual.

Numărul cititorilor care frecventează bibliotecile și numărul cărților împrumutate de către aceștia cresc cu fiecare an.

În aceste condiții, sînt tot mai justificate și necesare studiile care se întreprind în legătură cu lectura populației pentru a cunoaște mai temeinic nevoile reale de carte și preferințele cititorilor. Aceste studii sînt utile pentru judicioasa dezvoltare a rețelelor de biblioteci și pentru stabilirea conținutului activității de propagandă a cărții, corespunzătoare cerințelor reale ale populației.

Preocupările bibliotecilor regionale în această direcție s-au întîlnit cu cele ale statisticienilor care urmăresc îmbunătățirea continuă a sistemului de indicatori pentru a oglindi cît mai adîncit fenomenele culturale, între care și acela al lecturii populației.

Studiile făcute pînă în prezent de cîteva biblioteci regionale au urmărit caracterizarea lecturii într-o bibliotecă sau în cadrul unei anumite rețele dintr-o unitate administrativă. La baza lor a stat evidența lecturii și a circulației cărții, existentă în biblioteci.

## *Cîteva probleme de metodologie*

Ținînd cont de complexitatea fenomenului lecturii în condițiile în care cititul în afara bibliotecilor publice cunoaște o dezvoltare din ce în ce mai mare, în primul rînd ca o consecință a dezvoltării rețelei de librării la sate, a creșterii cerințelor de carte ale populației și ca urmare a înmulțirii rapide a bibliotecilor personale, Biblioteca regională în colaborare cu Direcția regională de statistică București au efectuat la începutul anului 1964 o cercetare selectivă privind situația cititului la sate. S-a urmărit lectura populației în ansamblu, atît a persoanelor care frecventează biblioteci publice de stat sau obștești,

cît și a celor care își procură cărți pentru lectură din librării, biblioteci personale, de la rude, cunoscuți. Ca instrument de cercetare s-a folosit o fișă specială cuprinzînd o serie de indicatori noi la care documentele de evidență tip privind lectura în biblioteci nu răspund de loc sau răspund parțial, limitat. S-a creat posibilitatea completării și chiar a corectării datelor rezultate din înregistrarea totală, pe regiune, prin sistemul dărilor de seamă statistice anuale, a cititorilor și a cărților citite.

Nou în cercetarea de față este faptul că datele culese permit caracterizarea cuprinzătoare și unitară a tuturor cititorilor și a întregii lor lecturi, indiferent de sursele de la care își procură cărți.

Pe baza prelucrării materialului furnizat cu prilejul acestei cercetări se pot da răspunsuri mai complete la o serie de probleme importante ca:

a) stabilirea numărului real al cititorilor și a cărților citite într-o colectivitate sau pe teritoriul unei unități administrative (comună, raion, regiune). Se știe că însumarea cititorilor din diferite rețele de biblioteci, procedeu utilizat în prezent, implică paralelisme, deoarece aceiași cititor poate frecventa mai multe biblioteci. Pe de altă parte, în acest caz nu se știe aproape nimic despre cititorii care nu frecventează bibliotecile;

b) gradul de solicitare a diferitelor biblioteci existente la sate, preferințele manifestate de cititori pentru o bibliotecă dintr-o rețea sau alta, locul pe care acestea îl ocupă în asigurarea lecturii populației;

c) numărul, mărimea și structura bibliotecilor personale existente la sate;

d) structura cititorilor pe sexe, grupe de vîrstă, profesii și nivel de instruire, dependența lecturii de acești factori;

e) repartiția cititorilor pe gospodării (familii), circulația cărții în cadrul aceleiași gospodării și între gospodării;

f) contribuția lecturii la ridicarea nivelului profesional și de cultură generală a cititorilor, la antrenarea acestora în activitatea cultural-educativă de masă; interdependența dintre diferitele forme de activitate culturală și lectură;

g) aspecte caracteristice privind evoluția lecturii diverselor categorii de cititori, precizarea preferințelor pentru anumite domenii de cunoștințe, cărți și autori mai solicitați;

h) eficacitatea formelor și metodelor de informare a cititorilor și de popularizare a cărții.

*Unitatea de observare* în această cercetare selectivă, a constituit-o gospodăria casnică din satele regiunii, definită ca „totalitatea persoanelor care locuiesc împreună și au venituri comune, indiferent dacă există sau nu un grad de rudenie între ele” iar *unitatea de înregistrare* „fiecare persoană care la data de 1 ianuarie 1963, avea împlinită vîrsta de 8 ani, indiferent de nivelul de instruire, ocupație sau loc de muncă”.

Pentru alegerea localităților și gospodăriilor s-a utilizat procedeu „selecției tipice întâmplătoare”. În acest scop au fost mai întîi grupate localitățile rurale din Regiunea București după felul bibliotecilor care le deservește: a) localități servite de biblioteci comunale (inclusiv filialele acestora); b) localități servite de biblioteci satești.

În vederea alegerii gospodăriilor în localitățile respective s-a făcut gruparea acestora în:

a) gospodării cu cititori la bibliotecile comunale sau satești.

b) gospodării fără cititori la bibliotecile comunale și satești.

Cu ajutorul tabelii numerelor întâmplătoare s-a făcut repartizarea localităților și gospodăriilor în cadrul colectivității de selecție, asigurîndu-se reprezentativitatea pe regiune a cercetării întreprinse.

Au fost cuprinse în cercetare 12 localități (7 cu biblioteci comunale și 5 cu biblioteci satești) și un număr de 1 200 gospodării, asigurîndu-se reprezentativitatea cerută unui studiu de acest fel.

Pe teren, lucrările pregătitoare și ancheta propriu-zisă s-au efectuat sub îndrumarea Direcției regionale de statistică și a Bibliotecii regionale București, folosind un larg activ obștesc. Ca metodă de culegere a datelor a fost folosită metoda interogării. Unele date — cele privind cărțile împrumutate de la bibliotecile comunale sau satești — au fost confruntate cu evidențele de bibliotecă. Cercetarea s-a efectuat la un an întreg, înregist-

trîndu-se situația lecturii populației anchetate, pe perioada 1 ianuarie 1963 — 31 decembrie 1963.

Înregistrarea s-a efectuat la începutul lunii ianuarie 1964, pentru că în această perioadă există o mai mică fluctuație a populației, majoritatea celor care urmează diferite școli fiind acasă, în vacanță. După completarea fișelor, acestea au fost adunate, codificate de lucrători de specialitate și prelucrate la stația de mașini a Direcției centrale de statistică conform obiectivelor stabilite inițial.

Vom prezenta, pe scurt, câteva din rezultatele cercetării selective care s-a efectuat în satele regiunii București.

### Situația generală a cititului

Din analiza faptelor culese rezultă că lectura, fenomen complex și individual, care este totuși influențată într-o măsură importantă de existența într-o localitate a unui anumit fel de bibliotecă, de programul acesteia, de cantitatea muncii de informare a cititorilor și de popularizare a cărții desfășurată de bibliotecarii și intelectuali satelor.

În cadrul cercetării, s-a considerat cititor, fiecare persoană anchetată, în vîrstă de peste 8 ani, care a citit în anul 1963 cel puțin o carte<sup>1)</sup> indiferent de sursa de procurare (biblioteca comunală sau satească, alte biblioteci, biblioteca personală).

În general, situația cititorilor, în Regiunea București se prezintă astfel:

Tabelele nr. 1 și 2 evidențiază diferențele existente în ceea ce privește lectura populației din localitățile în care funcționează biblioteci comunale față de localitățile cu biblioteci sătești. Cu toate că restul condițiilor sînt asemănătoare (există biblioteci aparținînd altor rețele, librării și biblioteci personale), în localitățile cu biblioteci comunale 50,3% din totalul populației în vîrstă de peste 8 ani citește. În localitățile cu biblioteci sătești, proporția cititorilor este doar de 34,7%.

Semnificativ este și faptul că în localitățile cu biblioteci comunale cea mai mare parte a cititorilor frecventează aceste biblioteci, pe cînd în localitățile cu biblioteci sătești, mai puțin de o cincime din cititorii existenți frecventează biblioteca satească. Așadar, majoritatea cititorilor din localitățile cu biblioteci comunale au la dispoziție un fond relativ bogat de publicații, completat cu regularitate, se bucură de îndrumarea și sprijinul unui activist cultural cu cunoștințe generale și de specialitate reclamate de această profesie. În cazul bibliotecii sătești, care nu dispune de aceleași condiții, sfera de influențare în general și de atragere de noi cititori spre bibliotecă este mai redusă. Este vorba pe de o parte de o explicabilă diferență cantitativă, dar în același timp și de deosebiri calitative,

Tabelul nr. 1

### Proporția cititorilor față de totalul persoanelor anchetate

— în procente —

A	Total persoane anchetate	Din care cititori
	1	2
Total general din care:	100,0	44,9
— în localități cu biblioteci comunale	100,0	50,3
— în localități cu biblioteci sătești	100,0	34,7

<sup>1)</sup> Nu s-au luat în evidență manualele școlare, manualele pentru învățămîntul politic și cele pentru învățămîntul agricol de masă (la cititorii care participă la aceste forme de învățămînt de masă).

vizînd caracterul și conținutul lecturii, cauzate de nivelul activității bibliotecilor sătești, în raport cu cele comunale.

**Proporția cititorilor care frecventează bibliotecile comunale și sătești  
față de totalul cititorilor**

— în procente —

	Total cititori	Din care cititori cu fișă
A	1	2
Total general din care :	100,0	48,1
— în localități cu biblioteci comunale	100,0	59,8
— în localități cu biblioteci sătești	100,0	19,8

*Repartiția cititorilor pe gospodării*

Studierea repartizării cititorilor pe gospodării, a circulației cărților la persoane din cadrul aceleiași gospodării și a împrumutului de cărți între gospodării a prilejuit câteva observații interesante de care trebuie să se țină seama în activitatea practică pe care o desfășoară bibliotecarii de la sate. În acest sens, vom prezenta mai întâi sub formă de tabele datele culese.

gospodăriile care sînt formate din mai mulți membri există o mai mare probabilitate ca unul dintre membri să împrumute sau să cumpere o carte.

Aceste constatări conduc la concluzia că bibliotecarii nu trebuie să se limiteze la înregistrarea pasivă a afluenței locuitorilor spre bibliotecă ci să acționeze organizat pentru atragerea spre lectură și a persoanelor din gospodăriile alcătuite dintr-un număr

Tabelul nr. 3

**Repartizarea gospodăriilor după numărul membrilor în vîrstă de peste 8 ani  
și după numărul total al cititorilor**

— în procente —

A	Total gospodării anche- tate	Din care					
		Cu 1 cititor	Cu 2 cititori	Cu 3 cititori	Cu 4 cititori	Cu 5 cititori	Cu 6 și peste 6 cititori
	1	2	3	4	5	6	7
Total gospodării din care :	100,0	24,6	19,1	10,5	6,9	1,9	0,3
— gosp. cu 1 membru	100,0	29,7	—	—	—	—	—
— gosp. cu 2 membri	100,0	20,5	22,3	—	—	—	—
— gosp. cu 3 „	100,0	30,6	21,2	22,3	—	—	—
— gosp. cu 4 „	100,0	18,1	21,9	10,1	22,8	—	—
— gosp. cu 5 „	100,0	32,2	12,9	14,0	19,4	14,0	—
— gosp. cu 6 „ și peste 6 „	100,0	26,5	18,4	10,2	20,4	16,3	6,1

Tabelele nr. 3 și 4 evidențiază faptul că numărul gospodăriilor cu cititori este mai mare în rîndul gospodăriilor în alcătuirea cărora intră mai multe persoane. Aceasta se datorește faptului că în aceste familii sînt, de regulă, mai multe persoane — în special elevi — din ale căror preocupări curente face parte lectura. În

restrîns de membri. Trebuie avut în vedere faptul că această categorie de gospodării are o pondere mare (cca. 50% din totalul gospodăriilor și al populației apte de lectură). Neglijarea gospodăriilor din această categorie înseamnă deci necuprinderea în sfera lecturii a unui procent important din populația activă, adultă.

Repartizarea gospodăriilor după numărul membrilor în vîrstă de peste 8 ani  
și după numărul cititorilor care frecventează bibliotecile comunale și satești

— în procente —

A	Total gospo- dării anche- late	Din care					
		Cu 1 cititor	Cu 2 cititori	Cu 3 cititori	Cu 4 cititori	Cu 5 cititori	Cu 6 și peste 6 cititori
	1	2	3	4	5	6	7
Total gosp. din care :	100,0	20,3	10,9	3,3	2,4	0,4	0,4
— gosp. cu 1 membru	100,0	11,0	—	—	—	—	—
— „ „ 2 membri	100,0	13,6	6,4	—	—	—	—
— „ „ 3 „	100,0	29,9	13,9	4,7	—	—	—
— „ „ 4 „	100,0	18,1	19,0	4,8	5,7	—	—
— „ „ 5 „	100,0	31,2	12,9	10,8	8,6	2,1	—
— „ „ 6 „	100,0	—	—	—	—	—	—
și cu peste 6 membri	100,0	26,5	10,2	8,2	14,3	4,1	2,0

Din compararea datelor cuprinse în cele două tabele de mai sus, rezultă că în gospodăriile cu 1—2 membri în vîrstă de peste 8 ani, persoanele care citesc frecventează într-un număr relativ redus bibliotecile comunale și satești. În gospodăriile cu un număr mai mare de membri, majoritatea celor care citesc frecventează aceste biblioteci.

Dacă într-o gospodărie satească se întâlnește o singură persoană care citește, aceasta are, în cele mai multe cazuri, fișă de cititor la biblioteca publică. Trebuie remarcat faptul că, în gospodăriile alcătuite din mai mulți membri și în care sînt mai multe per-

soane care citesc, cel puțin unul din membri frecventează biblioteca comunală ori satească.

Acesta este, de fapt, cititorul care face legătura între bibliotecă și familie și care, ulterior, antrenează la citit și alți membri din gospodărie. Toate acestea demonstrează că gustul pentru lectură al cititorilor se formează și se dezvoltă în legătură cu biblioteca publică.

Într-un articol viitor, vom aborda și alte probleme legate de analiza conținutului lecturii și al rolului educativ al acesteia.

Ion CIOTLOȘ  
Gheorghe BALINT

## Cerințe actuale în informarea și documentarea specialiștilor

Paralel cu pregătirea teoretică a studenților, institutele tehnice de învățământ superior asigură o legătură strinsă a procesului de învățământ și de cercetare științifică cu cerințele dezvoltării economiei noastre socialiste. O muncă activă de cercetare științifică depun și cadrele didactice de la Institutul politehnic din Cluj. Se remarcă rezultatele obținute în domeniul metalurgiei pulberilor, în studiul, proiectarea și cercetarea unor variatoare de viteză cu roți dințate cilindrice și cu roți conice-evolventice, în studierea cu ajutorul izotopilor radioactivi a rezistenței la uzură a roților dințate din fontă nodulară și altele. Succese evidente au fost înregistrate în promovarea și generalizarea unor procedee tehnologice noi în construcții, în folosirea de materiale de construcții mai eficiente etc.

Biblioteca centrală a Institutului sprijină, prin munca de informare și documentare, eforturile cadrelor didactice în buna desfășurare a procesului de învățământ și în cercetarea științifică, pregătirea studenților, cit și activitatea productivă a inginerilor și tehnicienilor de la întreprinderile industriale din regiune. Prin îmbogățirea rapidă a fondurilor de publicații (de la 4348 de volume, în 1948, la 128 698 de volume în 1964), biblioteca Institutului a devenit cea mai mare bibliotecă tehnică din regiune. Creșterea anuală a colecțiilor se cifrează, în medie, la 14 000 de unități de bibliotecă. Un loc important îl ocupă colecțiile de periodice, care însumează 1 098 de titluri în 18 588 de volume de legătură și colecțiile de standarde de stat, care totalizează 26 906 unități de bibliotecă. Creșterea fondurilor de cărți se datorează și schimbului internațional de publicații. În prezent, biblioteca întreține relații cu 287 de biblioteci științifice din 36 de țări. În afara publicațiilor cu caracter tehnic, se găsesc aici lucrări din domeniul științelor sociale, cit și literatură beletristică necesară formării culturii generale a viitorilor ingineri.

Colecțiile bibliotecii sînt puse la dispoziția cititorilor în cele trei săli de lectură, printre care o sală de reviste curente și o sală de lectură cu acces liber la raft, unde pot fi consultate cursuri și manuale recomandate în bibliografia obligatorie pentru studenți. În 1963, cei 2 627 de cititori au consultat 82 061 de volume publicatii. Acești indici au fost obținuți și prin informarea cititorilor asupra publicațiilor din alte biblioteci, pe care le putem pune la dispoziție prin imprumutul interbibliotecar.

Cadrele didactice se adresează bibliotecii cu cereri de cercetări bibliografice fie asupra anumitor probleme care urmează a fi tratate în cursurile lor, în lumina celor mai noi realizări ale tehnicii mondiale, fie asupra celor ridicate de rezolvarea unor convenții tehnico-științifice încheiate cu întreprinderile. La începutul fiecărui an, Serviciul de documentare include, în planul de activitate, teme legate de preocupările didactice și științifice ale cadrelor. În 1963, de pildă, au fost înocmite 76 de cercetări bibliografice necesare activității didactice și de cercetare științifică din Institut. Între ele, amintim: *Așchieria cu ajutorul vibrațiilor*; *Sudarea materialelor plastice*; *Arzătoare pentru combustibili lichizi*; *Combaterea zgomotului și a vibrațiilor*; *Metalurgia pulberilor de aluminiu*; *Plasma*; *Efectul razelor ultraroșii asupra betoanelor*; *Construcții suspendate*; *Clădiri civile de mare deschidere*.

Inginerii și tehnicienii din producție cer să le indicăm material documentar în legătură cu aplicarea în producție a unor procedee tehnologice noi sau materiale care să îi ajute la realizarea unor inovații în procesul de producție. Astfel, am întocmit cercetări bibliografice referitoare la: *Durificarea prin rulare și vibratorulare*; *Utilizarea rășinilor sintetice la fabricarea pietrelor de polizor*; *Aplicațiile patului fluidizat* etc.

Informarea cadrelor didactice și, în general, a specialiștilor asupra publicațiilor intrate în bibliotecă se realizează prin buletinul lunar de creștere a bibliotecii, intitulat: *Informații bibliografice*, care este difuzat și cabinetelor tehnice ale întreprinderilor industriale din regiune.

O altă formă de informare o constituie semnalările periodice asupra publicațiilor noi achiziționate de către bibliotecă și legate de preocupările

cadrelor didactice. La rîndul lor, cadrele didactice ajută biblioteca în orientarea muncii de completare a colecțiilor, ne semnalează publicațiile nou apărute sau în curs de apariție în domeniul lor de activitate, de care au luat cunoștință în cursul studierii diferitelor materiale de specialitate. Prin acest procedeu, putem cunoaște mai ușor dezideratele lor și, în general, ale cercetătorilor științifici.

Pe lângă informațiile scrise puse la dispoziția cadrelor didactice în special sub formă de cercetări bibliografice, lucrătorii bibliotecii dau și informații orale. De aceste informații beneficiază mai cu seamă studenții anilor superiori și absolvenții. Informațiile orale se referă, în cele mai multe cazuri, la temele proiectelor de an și de diplomă. Totodată, absolvenții primesc îndrumări privind folosirea instrumentelor bibliografice și organizarea muncii proprii de documentare, sînt ajutați să-și procure materialul documentar depistat. Această formă de informare o considerăm mai eficace decît cea practică în anii precedenți, cînd Serviciul de documentare întocmea liste bibliografice pe baza temelor de proiecte de diplomă comunicate de cadre, pe care apoi le punea la dispoziția studenților. Cu toate că materialele documentare depistate de lucrătorii Serviciului de documentare corespundeau, în general, temelor, acest ajutor nu și-a atins pe deplin scopul, deoarece studentul nu era inițiat practic în munca de documentare. O astfel de lipsă s-a resimțit ulterior în activitatea noului inginer.

Un instrument larg utilizat în munca de documentare îl constituie catalogul fișelor documentare I.D.T. Acest catalog, care cuprinde peste 200 000 fișe, este, de fapt, o dublură a fișierului ce se găsește la Institutul de documentare tehnică din București. Cercetătorul găsește aici peste 3 800 de subdiviziuni în domeniul tehnicii și al disciplinelor înrudite.

Catalogul fișelor documentare I.D.T. este întregit de un catalog sistematic și alfanumeric al standardelor de stat, care cuprinde 12 000 de fișe. La dispoziția cercetătorilor se mai află cataloagele alfabetice și sistematice ale bibliotecii, în care sînt ogîndite fondurile de publicații ale acesteia.

Pe lângă cataloagele pentru public, biblioteca dispune de catalogul pu-

blicațiilor cadrelor didactice din Institut, catalogul proiectelor de diplomă, catalogul microfilmelor și catalogul cercetărilor bibliografice aflate în fondurile bibliotecii noastre. (Este vorba de cercetări bibliografice întocmite de lucrătorii bibliotecii noastre sau primite de la I.D.T. și de la institutele politehnice din Brașov și Iași).

Un alt mijloc de informare asupra celor mai noi realizări în domeniul tehnicii îl formează importanta colecție de prospecte și cataloage tehnice. Colecția, în curs de dezvoltare, este frecvent consultată nu numai de către cadre didactice și studenți, ci și de ingineri și tehnicieni din producție. Organizarea acestui fond (pe tipuri de mașini și utilaje) ușurează consultarea lui de către cititori și asigură, totodată, posibilitatea comparării unor tipuri identice de utilaje, produse de firme diferite. Consultarea prospectelor a permis multor întreprinderi din regiunea noastră să efectueze comenzi pentru reinzestrarea tehnică.

La dispoziția cititorilor stau și colecțiile noastre de cataloage de editură, așezate pe țări. Aici se găsesc informații asupra apariției celor mai noi publicații la principalele edituri din străinătate. Colecția de cataloage este și un instrument de orientare în activitatea de completare a fondurilor și în munca de documentare în bibliotecă. Pentru a-i mări eficacitatea, intenționăm să o reorganizăm. În cadrul editurilor, cataloagele vor fi aranjate și pe discipline.

O sursă bogată de informare a cadrelor didactice sînt publicațiile referative, ca: *Referativnii jurnal*, *Technisches Zentralblatt*, *Bulletin de la documentation de la soudure et des techniques conexas*, *Mathematical reviews*, *Műszaki lapszemle*, *Buletinul de documentare tehnică* și altele.

Pentru informarea cititorilor, utilizăm și vitrinele cu noutăți. Aici sînt expuse, pe discipline, publicațiile noi intrate în bibliotecă, inclusiv cele primite prin schimbul internațional, cursuri și manuale etc. Legat de un eveniment sau o aniversare, organizăm expoziții tematice. Prin aceeași metodă, informăm cititorii asupra principalelor publicații dintr-un anumit domeniu aflate în biblioteca noastră. Astfel, au fost expuse publicații pe teme: *Tehnologia metalelor*; *Organe de mașini*; *Tratamente termice*; *Construcții metalice*; *Noi materiale*



de construcții; Tehnica prefabricate-  
lor etc. Urmărind eficacitatea acestei  
forme de propagandă, am constatat  
că unele publicații expuse au fost so-  
licitate de cititori imediat după vizi-  
tarea expozițiilor.

Pentru o mai bună informare a ca-  
drelor didactice și a cititorilor, inten-  
ționăm să întocmim fișiere care să  
cuprindă informații asupra celor mai  
noi publicații privind disciplinele ce  
se predau în cadrul Institutului nos-  
tru, să informăm săptăminal cadrele  
didactice despre apariția acestor ma-  
teriale și să bibliografiem un număr  
mai mare de reviste cu conținut legal  
de profilul Institutului.

Cu toate realizările menționate, nu  
se poate afirma că munca de infor-  
mare și documentare în cadrul biblio-  
tecii noastre este la nivelul cerințelor  
actuale. Oglindirea în cursuri și lecții  
a celor mai noi realizări ale științei  
și tehnicii mondiale, cunoașterea celor  
mai noi rezultate într-un anumit do-  
meniu al științei și tehnicii și apli-  
carea lor în producție reclamă o și  
mai operativă informare a cadrelor  
didactice, a cercetătorilor științifici, a  
inginerilor și tehnicienilor. Nivelul or-  
ganizării acestei munci și, în special,  
folosirea celor mai noi realizări în  
domeniul documentării și informării  
au rămas mult în urmă față de ne-  
voile de dezvoltare ale economiei nos-  
tre. Aplicarea mecanizării și automa-  
tizării în munca de documentare și  
informare din biblioteca noastră a-  
pare ca o necesitate acută.

Datorită anumitor deficiențe în or-  
ganizarea muncii de documentare, nu  
avem întotdeauna posibilitatea de a  
informa cititorii asupra locului unde  
poate fi găsită literatura de speciali-  
tate depistată fie de către bibliograf,  
fie de către cercetătorii științifici și  
de a pune acest material la dispozi-  
ția celor ce o solicită. Catalogele  
colective de care dispunem pe plan  
național nu reflectă în întregime fon-  
durile de publicații care intră în prin-  
cipalele biblioteci din țară, iar pe de  
altă parte bibliotecile nu editează ca-  
taloage de creștere a colecțiilor. În  
această situație, sîntem nevoiți să ne  
adresăm, la întîmplare, mai multor  
biblioteci din țară. La adresele noas-

tre, de multe ori nici nu primim răs-  
puns, iar alteleori răspunsurile ne sosesc  
cu întîrziere, încît informația furni-  
zată cercetătorului își pierde mult din  
eficiență.

Soluția cea mai potrivită ar fi orga-  
nizarea cît mai grabnică, la Biblioteca  
centrală de stat, a unui centru de  
informații, transmiterea rapidă a ce-  
rerilor de cărți la bibliotecile care le  
posedă, reglementarea obligativității  
împrumutului interbibliotecar.

Pentru a accelera în oarecare mă-  
sură procurarea publicațiilor de care  
nu dispune biblioteca noastră, am fo-  
losit, în cazul articolelor din perio-  
dice, metoda solicitării de microfilme.  
Cu toate că am obținut astfel multe  
articole, depistarea locului unde se  
găsesc revistele respective a rămas  
și în continuare o problemă nere-  
zolvată.

Pentru lichidarea greutăților arătate  
mai sus, cred că s-ar putea lua cîteva  
inițiative în vederea creării de noi  
instrumente de informare bibliogra-  
fică și a îmbunătățirii celor existente.  
În acest scop, este necesară mai întîi  
coordonarea practică a activității bi-  
bliografice a bibliotecilor științifice,  
de documentare și de învățămînt su-  
perior, dezvoltarea și punerea la punct  
a sistemului actual de cataloage co-  
lective. Catalogele colective editate de  
Biblioteca centrală de stat (ne referim  
la *Catalogul colectiv al cărților  
străine intrate în bibliotecile din  
R.P.R.* și la *Repertoriul periodicelor  
străine din R.P.R.*) sînt de un real  
folos în munca noastră. Aceste cata-  
loage ar fi mai eficace dacă ar in-  
sera publicațiile existente în mai multe  
biblioteci. Este prea mic numărul bi-  
bliotecilor care colaborează la aceste  
cataloge. De exemplu, în *Catalogul  
colectiv al cărților străine intrate în  
bibliotecile din R.P.R.*, sînt cuprinse  
publicații din numai 72 de biblioteci.  
Nu sînt ogindite aici publicațiile stră-  
ine intrate în cea mai mare biblio-  
tecă din țară — Biblioteca Academiei  
R.P.R. De asemenea, nu sînt descrise  
cărțile străine care intră în bibliote-  
cile tehnice ale principalelor întreprin-  
deri din țară. Dacă acest catalog ar  
cuprinde, între altele, publicațiile uni-

tăților arătate mai sus și ar fi editat pe serii, (științe sociale, științele naturii, științe aplicate, tehnice) și la intervale mai scurte, consultarea lui ar fi mult ușurată.

Pentru ca aceste cataloage să oglindească un fond mai mare de publicații, ar fi util să insereze și publicațiile primite de diferite biblioteci prin schimbul internațional.

Se simte, de asemenea, lipsa unui repertoriu general al periodicelor tehnico-științifice străine aflate în principalele biblioteci științifice, documentare și tehnice din țară. La elaborarea unui astfel de instrument bibliografic ar putea colabora principalele

biblioteci din centrele de regiune. Cît privește editarea repertoriului, aceasta ar putea fi asigurată în întregime (și mai operativ!) de către Biblioteca Academiei R.P.R., căreia i-a fost comunicată deja situația periodicelor din biblioteci. (Pînă în prezent, au fost tipărite seriile medicină și chimie).

Ar fi necesară și întocmirea, pe centre regionale, a unor cataloage colective pe diferite domenii ale științei. Prin editarea lor în mod centralizat și pe serii, s-ar înlătura multe suprapuneri, iar bibliotecile și cititorii ar avea la îndemînă instrumente bibliografice mai cuprinzătoare.

Vasile ORDENTLICH

## SIMPOZION PE PROBLEME DE DOCUMENTARE

În scopul îmbunătățirii activității de documentare desfășurată de biblioteca tehnică a uzinelor „Electroputere” din Craiova, în uzină s-a organizat de curînd un simpozion pe probleme de documentare, la care au participat bibliotecari, documentaliști, ingineri, tehnicieni și muncitori fruntași. În cadrul simpozionului, au prezentat referate ing. Benedict Ioncu, Rodica Popescu, Ana Grosu, Eugenia Nicula, Vicența Dragoș, Gheorghe Stroe, Alexandru Ghiță, Puiu Sabin și alții.

Primul referat, intitulat *Sisteme moderne de înregistrare și sortare a informațiilor documentare* a trecut în revistă cele mai noi mijloace de înregistrare și sortare, folosite în marile biblioteci. Pe bază de ilustrații din literatura de specialitate au fost prezentate sistemele de indexare coordonată, sistemele cu fișe perforate marginal și în tot cîmpul, cu sortare manuală și automată, sistemele automate cu înregistrare pe peliculă a materialului și a codului de selecție etc. Referatul: *Aprecierea critică a sistemului actual folosit la fișarea revistelor și propuneri de îmbunătățire*, a analizat modul de întocmire a fișelor pentru articolele din periodicele tehnice. S-a subliniat faptul că această operație trebuie limitată pe viitor, deoarece în ultimul timp Institutul de documentare tehnică întoc-

mește și difuzează un număr considerabil de fișe care cuprind și materialul prelucrat în biroul uzinei, ceea ce duce implicit la paralelisme. S-a arătat necesitatea continuării catalogului cu fișe ale articolelor, dar numai din unele reviste de economie, bibliografie, care nu intră în preocupările I.D.T.-ului.

În continuarea simpozionului au fost expuse și alte referate, care au adus în discuție o serie de probleme interesante. Astfel, referatul *Standarde privind activitatea de documentare tehnică* — a prezentat standardele care reglementează scrierea, transliterația, întocmirea fișelor, tehnoredactarea acestora. De procesul de concepție, elaborare și imprimare a prospectelor de fabrică, s-a ocupat referatul *Condițiile grafice și redacționale pe care trebuie să le îndeplinească un prospect*.

De aprecierea participanților la simpozion s-au bucurat și referatele: *Categoriile de material documentar periodic, Căile de ridicare a nivelului cunoștințelor unui traducător tehnic, Fondurile bibliotecii tehnice, — organizarea acestora, Definierea formelor de propagandă tehnică și de propagandă documentară, analiza eficienței lor*.

Carol PETER

# Centrul de documentare științifică din IAȘI

În urma inițiativei luate de Biblioteca Filialei Academiei R.P.R. din Iași, Biblioteca centrală universitară „Mihail Eminescu” și de alte biblioteci de învățământ superior, anul trecut au fost puse bazele Centrului de documentare științifică din orașul Iași, a cărui sarcină fundamentală este organizarea, planificarea și coordonarea activității de documentare în bibliotecile științifice din localitate. Centrul de documentare, organizat în cadrul Bibliotecii centrale universitare și condus de directorul acesteia, Grigore Botez, își propune numeroase obiective, ținând seama de următorii factori: domeniile în care urmează să fie asigurată documentarea; situația coordonării documentării științifice pe plan național; condițiile specifice locale.

Un prim grup de probleme care stau în atenția Centrului se referă la depistarea tuturor izvoarelor de informare bibliografică din orașul Iași, la crearea unor instrumente de informare imperios necesare și de înaltă ținută, cât și la activitatea editorială. Se preconizează, în acest scop, realizarea unor evidențe privind bibliotecile de învățământ superior și bibliotecile speciale, caracteristicile colecțiilor de cărți ale fiecăreia, cataloagele, publicațiile bibliografice și documentare de care dispun aceste biblioteci. Vor fi întocmite cataloage pe fișe, care vor oglindi publicațiile bibliografice și documentare. Va fi organizat, de asemenea, un catalog cumulativ al publicațiilor de chimie românești și străine existente în unitățile din oraș. Centrul va procura și va organiza cataloage ale editurilor de peste hotare.

În preocupările editoriale, se înscrie, în primul rând, publicarea de buletine bibliografice. Lunar, va fi tipărit un buletin bibliografic al cărților străine care intră în bibliotecile de învățământ superior, în Biblioteca Filialei Academiei R.P.R. și în câteva mari biblioteci tehnico-documentare din întreprinderile orașului. La elaborarea buletinului, participă toate bibliotecile menționate, care semnalează și fișează materialul.

La începutul fiecărui an, va fi editat, cu concursul acelorași biblioteci, un repertoriu al periodicelor străine intrate în respectivele unități.

În sfârșit, menționăm buletinul bibliografic selectiv al cărților care intră lunar în bibliotecile institutelor politehnic, de agronomie, de medicină și în Biblioteca centrală universitară. Buletinul va semnala lucrările de bază necesare bunei desfășurări a cercetării științifice în aceste institute.

La cerere, Centrul de documentare efectuează traduceri de materiale din diverse limbi.

Centrul de documentare științifică din Iași, ale cărui sarcini sînt duse la îndeplinire de către bibliotecile care îl alcătuiesc, contribuie la asigurarea unei corelații corespunzătoare între centrele naționale de documentare și cele locale, iar pe de altă parte la înlăturarea paralelismelor existente. Prin coordonare, se va îmbunătăți politica de achiziționare a publicațiilor străine, vor fi realizate sistematic noi instrumente de informare atât de necesare în munca de documentare și, totodată, va fi îmbogățită metodologia de lucru.

Inițiativele bibliotecilor științifice din Iași vor fi urmate, desigur, și de alte biblioteci. În prezent, este în curs de organizare un centru de documentare similar în orașul Cluj. Fără îndoială, că, în felul acesta, cercetătorii, cadrele didactice, studenții și alte categorii de cititori vor avea căi de acces mult mai largite și mai rapide către publicațiile care interesează activitatea lor.

Nicolae MIRONESCU

## BIBLIOGRAFIEI NAȚIONALE RETROSPECTIVE

Problemele de care ne ocupăm se înscriu, cu exclusivitate, în sectorul bibliografiei naționale retrospective. De aceea e necesar să lămurim mai întâi ce se înțelege prin această ramură a activității noastre.

Spre deosebire de bibliografia curentă, care ne informează asupra producției tipografice în curs, bibliografia retrospectivă se ocupă de descrierea publicațiilor din trecut. Bineînțeles, între cele două ramuri, există o strînsă legătură, bibliografia curentă devenind, cu timpul, un material de surse bibliografice de primă importanță pentru acei ce se ocupă astăzi de bibliografia retrospectivă.

Oricît ar părea de evident, termenul de bibliografie națională trebuie și el precizat, cu atît mai mult cu cît, prin aceasta, ajungem și la delimitări în legătură cu principiile lucrării noastre.

Prin bibliografia națională romînă se înțelege descrierea publicațiilor apărute în limba romînă, atît originale cît și traduceri, fie pe teritoriul patriei noastre, fie în afara granițelor.

La această primă delimitare, trebuie să adăugăm că bibliografia națională cuprinde, în mod normal, și lucrările în alte limbi ale autorilor romîni, precum și cele ce au apărut pe teritoriul patriei noastre, indiferent de limba în care sînt scrise.

Nu intră în sfera acestor preocupări publicațiile privitoare la țara noastră, scrise de autori de alte naționalități, publicații care formează un alt capitol de bibliografie retrospectivă.

Preocupări de bibliografie națională, găsîm, la noi, încă din prima jumătate a secolului al XIX-lea. Astfel, în 1838, în Transilvania, Vasile Pop publică prima lucrare bibliografică romînească: *Disertație despre Tipografiile romînești în Transilvania și învecinatele țări de la începutul lor pînă în vremile noastre*. Sibiu, Tip. la Georgie de Clozius, 1838, 10 f. + 101 p.

E interesant de observat că, în această lucrare, sistematizarea se face pe baza tipografiilor. În a doua ju-

mătate a secolului al XIX-lea, preocuparea pentru evidența cărții romînești este din ce în ce mai mare, ceea ce face ca mai multe lucrări de bibliografie națională retrospectivă să apară la distanță de cîteva ani.

Plecînd de la un punct de vedere cronologic în sistematizare, Dimitrie Iarcu publică, în 1865, un indice al cărților romînești din 1500 pînă la zi (1865), intitulat: *Analele bibliografice romîne*. Buc., Imprimeria Statului, 1865. 120 p., iar, cîteva ani mai tîrziu, în 1873, o a doua ediție, întregită și cu titlul schimbat: *Bibliografia cronologică romînă*. Buc. Imprimeria Statului, 1873. XX + 161/—164 p.

Continuînd activitatea lui Dimitrie Iarcu, George Popescu editează în 1877, o bibliografie: *Trei ani din literatura romînă (1874—1876)*. Buc., Noua Tipografie a Laboratorilor Romîni, 1877. 32 p., iar, în 1879, o lucrare întregită: *Șase ani de literatură romînă (1874—1879)*. Buc., Tipografia A. Grecescu, 1879. 76 p. În aceste opere, termenul de literatură este luat în sens larg, înțelegîndu-se, prin el, întreaga producție tipografică romînească apărută între anii citați. Pentru că orice bibliografie curentă devine, cu timpul, o sursă a bibliografiei retrospective, menționăm aici și începuturile acestei ramuri bibliografice, prin apariția unui periodic, cu titlul *Bibliografia romînă* editat de Al. Degenmann între 1879 și 1890.

După cum se poate vedea din schița de mai sus, lucrările bibliografice se succed cu destul de multă regularitate. Totuși, continuitatea nu putea fi asigurată, atîta vreme cît aceste lucrări erau operele unor cercetători izolați, uneori librari sau editori, care, nesușinuți de oficialități, trebuiau să-și întreprindă activitatea, din cauza împrejurărilor neprielnice. Astfel, după 1890, nu mai întîlnim astfel de preocupări.

Pe de altă parte, lucrările citate mai sus erau imperfecte, prezentînd destul de multe lacune și fiind redactate fără rigurozitate bibliografică.

De aceea, în sedința din 28 februarie 1895, Ioan Bianu prezintă un gran-

dios plan de activitate bibliografică retrospectivă, cu delimitări precise. Se făceau astfel diferențieri între bibliografia națională a cărții și bibliografia națională a periodicelor, precum și între cărțile apărute pînă la 1830, care trebuiau să constituie obiectul bibliografiei vechi rominești, și cărțile apărute după această dată, formînd preocuparea bibliografiei moderne.

Tot acolo, au fost expuse și principiile referitoare la conținutul bibliografiei naționale, admise în general și în activitatea noastră de astăzi, principii pe care le-am arătat la începutul acestei prezentări.

După cum se știe, din acest plan, s-a îndeplinit numai partea referitoare la cărțile vechi, prin redactarea monumentalei lucrări: *Bibliografia rominească veche*, apărută mai întîi în fascicule, apoi în trei volume (primul în 1903, al doilea în 1910, iar al treilea în 1936), cuprinzînd cărțile din perioada 1508—1830, la care, în 1944, s-a adăugat un al patrulea volum, referitor la lucrările descoperite după apariția primelor trei volume.

În ceea ce privește bibliografia periodicelor, a apărut un prim volum, editat în 1913, de către Nerva Hodoș și Al. Sadi Ionescu, volum care cuprinde descrierea periodicelor de la 1820—1906, lucrarea întrerupîndu-se la această dată, fără apariția celui de-al doilea, care trebuia să cuprindă perioada dintre 1907 și 1920.

Bibliografia privitoare la cartea modernă nu a putut fi îndeplinită.

De aceea, printr-o hotărîre a Prezidiului Academiei R.P.R. s-a stabilit ca Secția de bibliografie a Bibliotecii Academiei R.P.R. să continue activitatea bibliografică începută, prin întocmirea repertoriului bibliografic al tuturor cărților rominești, de la 1831 pînă astăzi, precum și un repertoriu al periodicelor rominești, care să urmeze volumului redactat de Nerva Hodoș și Al. Sadi Ionescu.

Secția de bibliografie a Academiei R.P.R. a primit misiunea de a alcătui repertiile, din cauza unei vechi tradiții bibliografice, după cum s-a văzut, dar și pentru că deține cea mai bogată colecție de cărți rominești, atît prin preluarea, în 1901, a fondurilor de cărți ale Bibliotecii Centrale din București, care fusese, pentru Muntenia, prima beneficiară a Legii depozitului legal, înainte de înființarea Bibliotecii Academiei Romîne, cît și

prin faptul că, din 1884, beneficiază ea însăși de această Lege.

În decursul timpului, colecțiile au sporit prin preocuparea permanentă a Bibliotecii de a achiziționa cărțile din fondul național.

Începînd să lucreze din 1956, la aceste mari repertorii, Secția de bibliografie a pregătît pentru tipar cel de-al doilea volum al bibliografiei periodicelor rominești, referitoare la perioada 1907—1920. La acest volum s-a mai adăugat un al treilea, care va cuprinde titluri noi de periodice sau completări la întreaga perioadă, 1830—1920, precum și indici auxiliari pentru toate volumele.

În domeniul bibliografiei cărții, s-a stabilit ca să se întocmească repertoriul cărții moderne, deocamdată pentru o primă parte, cuprinzînd perioada dintre 1831 și 1920.

Pînă în prezent s-a făcut, *de visu*, descrierea bibliografică a cărților aflate în Biblioteca Academiei R.P.R.

Pentru a da o imagine asupra felului în care se va alcătui această lucrare, ținem să menționăm cîteva caracteristici generale. Fiind vorba de o bibliografie a cărții moderne, am renunțat la descrierile ample, folosite pe drept cuvînt de *Bibliografia rominească veche* și ne-am limitat, în general, la elementele obișnuite de descriere bibliografică, adică: autor, titlu, ediție, volum, localitate, editură, tipografie, an, format, pagini și preț.

Totuși am folosit destul de des adnotarea, pentru a arăta, mai ales, modalitatea prin care am ajuns la fixarea unor elemente bibliografice, nemenționate în volum: numele autorului, al titlului, al datei etc.

Pe de altă parte, am ținut să semnăm, pentru a da o imagine mai largă despre cărțile descrise, aproape toate mențiunile, aflate pe pagina de titlu, pe copertă sau pe pagina de titlu falsă. În categoria acestora, au intrat datele referitoare la ținerea cuvîntărilor ocazionale sau premierele unor piese de teatru.

Am menționat de asemenea, titlurile profesionale, gradele sau funcțiile publice ale autorilor, încercînd în felul acesta ca, prin cîteva scurte note, să putem da și o imagine sumară asupra vieții autorilor prezentați.

Spiritul bibliografiei moderne se va reflecta și în sistematizare, care nu va mai fi cronologică ci alfabetică, rămînînd însă, ca la corpul principal al Bibliografiei să se adauge un bogat

aparatură de indici auxiliari, permițând cercetătorilor să cunoască, în același timp, dezvoltarea producției tipografice românești, din mai multe puncte de vedere: cronologic, geografic, activitate editorială și tipografică, pe materii, după limbile în care au fost redactate cărțile etc.

O anexă cuprinzătoare va înfățișa toate materialele cu caracter administrativ: statute, programe, regulamente, apărute în această epocă.

În afară de delimitările de fond, pe care le-am văzut, mai există și alte criterii relative la formă. Astfel nu vor intra în această bibliografie foile volante sau publicațiile cu caracter serial. Se face excepție numai în cazul în care un anumit număr dintr-o publicație periodică apare ca o lucrare independentă, sub semnătura unui autor.

O dată cu încheierea unei prime faze, descrierea cărților din colecțiile Bibliotecii Academiei R.P.R., se pun, pentru operațiunile ulterioare, unele probleme mai complicate. Ele se împart în două mari grupe.

Cea dintâi se referă la cărțile descrise pînă acum, și este legată de redactare. Se știe că elementele descrise se află indicate, în general, pe pagina de titlu sau pe coperta cărții. Alte ori ele figurează mai puțin vizibil, pe ultima foaie sau chiar pe cotor. Există însă cazuri, îndeosebi la cărțile mai vechi, cînd nu sînt menționate de loc.

Se poate spune, în felul acesta, că fiecare element de descriere ar constitui o problemă specială de bibliografie: problema autorului, problema titlului, a editurii, a datării etc. Bibliograful ca și bibliotecarul, de altfel, are datoria să facă cercetări pentru descoperirea acestor elemente, stabilind, fie chiar și cu aproximație, descrierea bibliografică integrală.

Care sînt mijloacele prin care putem ajunge la aceste rezultate? Fără îndoială că cercetarea atentă a enciclopediilor, a cataloagelor de biblioteci, de edituri, tipografii sau librării, bibliografiile mai vechi sînt o sursă de primă importanță.

La aceste lucrări, se mai adaugă necesitatea unei cercetări a tuturor mărturiilor contemporane, apărute în volume sau în presă.

De cele mai multe ori, însă putem ajunge la rezultate excelente fără alte mijloace, pe baza unei analize a cărții

însăși, care, dacă, pe de o parte este deficitară, prezintă, pe de altă parte, suficiente elemente, pentru ca, pe baza lor, să le reconstituim pe celelalte sau pentru a ne indica drumul ce trebuie urmat pentru viitoarele investigații.

Am spune chiar, că orice element de descriere necunoscut, poate fi determinat prin analiza celorlalte elemente cunoscute.

Cărțile publicate anonim, sub pseudonim sau cu inițiale, ne-au dus la investigații interesante pentru fixarea adevăratului nume al autorului. Prin preocuparea permanentă de această problemă, unii dintre colaboratorii noștri au ajuns la lucrări de seamă, care pe lângă ajutorul adus la rezolvarea problemelor din bibliografia națională, pot constitui lucrări independente, ca, de exemplu, *dicționarul de pseudonime*.

Alteori se pun probleme complicate în legătură cu descrierea titlului. La unele cărți titlul este exprimat incomplet sau necorespunzător conținutului. Aceste cazuri sînt mai puțin frecvente, e drept, dar destul de dificile, pentru a cere o mai adîncită cercetare a cărții în vederea formulării unui titlu de către bibliograf.

O problemă dificilă este datarea cărților. În multe din cărțile tipărite în această perioadă, nu se menționează anul de apariție. În aceste cazuri am făcut numeroase cercetări, care cîteodată ne-au dus la stabilirea cu precizie a acestui element bibliografic. Alteori n-am ajuns la concluzii prea sigure, mulțumindu-ne să indicăm totuși anul cu aproximație, sau, cînd acest lucru nu era posibil, menționînd mileniul, veacul și decada cu ajutorul primelor trei cifre, marcînd cu puncte de suspensie, ultima cifră, ex. 189... pentru decada 1890—1899. Ne-am străduit astfel să nu utilizăm de loc sau aproape de loc formula: *fără an*.

Care au fost posibilitățile noastre de datare? Am consultat, firește, diferite enciclopedii, dar principalul mijloc a rămas cartea însăși, care, prin alte elemente, de exemplu: prețul și variația lui în decursul timpului, tipografia și cunoașterea perioadei în care a funcționat, ortografia, variabilă și ea, de la epocă la epocă, sau chiar conținutul cărții, prin referirea la diferite evenimente, ne-au oferit elementele unor datări juste.

Așa cum pentru problema autorului, am ajuns la alcătuirea unui dic-

ționare de pseudonime, pentru determinarea localității, a editurii și a tipografiei, am întocmit un fișier în care este urmărită activitatea tipografiilor înființate, înregistrând orice lucrare sau notiță din cărți sau din presă, în legătură cu istoricul tipografiilor la noi.

Pentru stabilirea prețurilor, nemarcate pe volum, facem apel la cataloagele de librărie.

Elementele descoperite astfel sînt indicate, așa cum se obișnuiește, între paranteze drepte, cu explicarea, în adnotare, a felului în care s-a ajuns la aceste rezultate.

O a doua grupă de probleme se referă la publicațiile neafiate în Biblioteca Academiei R.P.R., care deși a beneficiat de Legea depozitului legal, nu cuprinde, după presupunerile noastre, decît cca. 75%—80% din producția tipografică românească.

Care sînt mijloacele de investigație și posibilitățile pe care le avem la îndemînă pentru a le găsi și pentru a reconstitui tabloul integral al producției tipografice românești?

În primul rînd consultarea altor biblioteci din Capitală sau din țară. Confruntînd fișierele acestor biblioteci cu fișele redactate pînă acum, se poate face recunoașterea volumelor neafiate în Biblioteca Academiei R.P.R. Va trebui pentru aceasta, să se consulte atît principalele biblioteci, cît și fonduri mai puțin cunoscute, biblioteci mai mici sau chiar particulare, cuprinzînd cărți cu o circulație mai restrînsă.

Aceste investigații nu sînt însă suficiente. După cum s-a văzut, bibliografia se alcătuiește pe baza unui material ce poate figura în biblioteci diferite. Spre deosebire de catalog, ea nu este legată de fondul unei anumite biblioteci. Mai mult chiar, într-o bibliografie exhaustivă, trebuie să figureze și volumele care astăzi nu se mai găsesc nicăieri, dar a căror prezență este atestată în diferite surse. Descrierea acestora se face cu ajutorul unor procedee bibliografice cunoscute, prin reproducerea datelor citate, chiar incomplete, și indicarea sursei.

Ajungem astfel la problema importantă a surselor bibliografice, problemă care ne preocupă în cel mai înalt grad.

Care sînt principalele noastre surse? În primul rînd, bibliografiile mai vechi.

Dar cum acestea au destule lacune, investigațiile noastre nu s-au limitat la lucrările propriu-zise de bibliografie, ci s-au îndreptat către toate cataloagele de editură, de tipografie, de biblioteci sau cabinete de lectură. Aceste investigații n-au trecut cu vederea nici notițele bibliografice de mai mică importanță, ca: extrase de cataloage, anunțuri de lucrări ale aceluiași autor, tipărite pe coperte de cărți, sau diferitele rubrici bibliografice, apărute în principalele periodice românești.

În aceste cazuri, cînd, în lipsa cărților, facem apel la bibliografii și cataloage, descrierile sînt imperfecte, fiind bazate numai pe datele menționate în surse. Dacă e posibil, ne sprijinim atestarea pe două surse referitoare la aceeași carte, fie pentru a întări citatul, fie pentru a da o imagine mai completă asupra cărții citate, în cazul în care sursele indică elemente diferite.

Tot din cadrul surselor bibliografice fac parte și indicațiile date de autori pe copertă sau pe pagina a doua a foii de titlu, asupra lucrărilor, pe care le au sub tipar, sau în manuscris și intenționează să le tipărească. Făcînd diferite cercetări, am constatat că, de cele mai multe ori, acestea n-au mai apărut de loc, sau au fost editate cu alt titlu. Pentru a ne facilita munca, s-a făcut redactarea unui număr de fișe provizorii pentru fiecare dintre aceste lucrări anunțate. Ele sînt necesare pentru redactarea unui alt repertoriu: *Bibliografia cărților anunțate și neapărute*, pe care îl publică, în general, orice colectiv care lucrează la o bibliografie națională exhaustivă. Această bibliografie a proiectelor reflectă, alături de bibliografia cărților tipărite, genul de preocupări din țara noastră, în această epocă.

Deosebi, cercetările întreprinse pentru elucidarea unor probleme ale bibliografiei naționale retrospective ne duc la elaborarea unor importante lucrări ajutătoare. Cercetările făcute în vederea descoperirii surselor, ne-au dus la întocmirea lucrării *Bibliografia bibliografiilor românești*, repertoriu destul de amănunțit al surselor bibliografice naționale, care este utilizat și ca principal instrument de lucru.

Dan BUGEANU

## Secția pentru copii a Bibliotecii regionale Ploiești

### Condiții mai bune pentru lectură

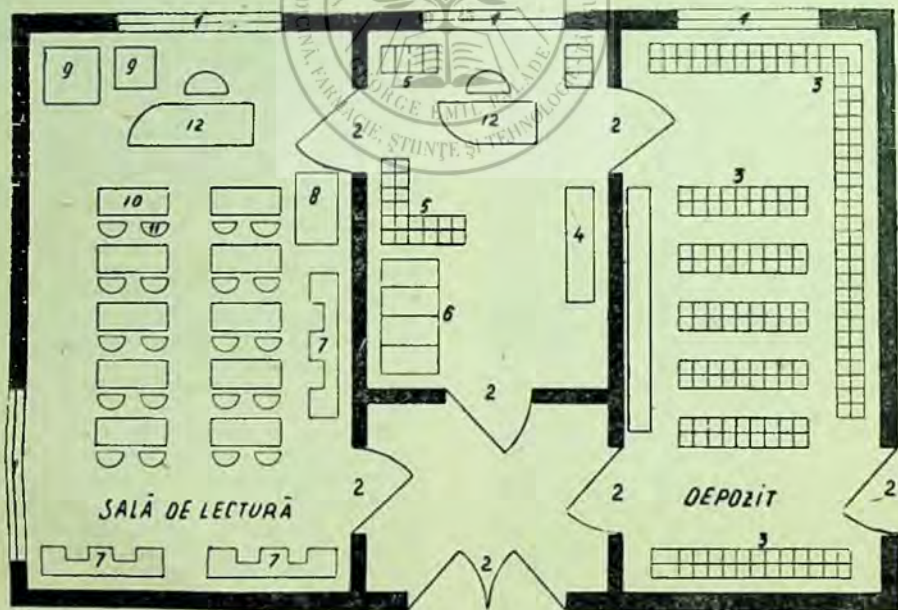
Introducerea accesului liber la raft la secția pentru copii a Bibliotecii regionale Ploiești a fost impusă de creșterea continuă a numărului de cititori și de necesitatea ca aceștia să fie serviți în condiții din ce în ce mai bune. Pe baza unui plan minuțios stabilit s-a trecut în luna iunie a anului trecut la organizarea secției, urmărindu-se schimbarea funcțională a procesului de servire a cititorilor copii în condițiile accesului liber la raft. Cele patru încăperi ale secției de copii au căpătat destinația cea mai potrivită, în conformitate cu noul sistem de lucru.

Iată, în schemele nr. 1 și 2, modificările ce au survenit în organizarea secției pentru copii. (Schema nr. 1 — prezintă situația anterioară operațiilor de reamenajare a secției, schema nr. 2

— prezintă situația existentă în momentul de față). În actuala organizare, sala de împrumut a căpătat un spațiu mult mai mare. În felul acesta, a crescut numărul cititorilor ce pot împrumuta simultan cărți.

Secția de copii dispune de un sistem complex de cataloage. Alături de cataloage sub formă de pliant sau sub formă de album, care se adresează celor mai mici cititori, se află catalogul tematic, cu un rol deosebit în orientarea lecturii micilor cititori. De asemenea, în secție există și catalogul alfabetic, bine întocmit. De altfel, în general, cataloagele sînt întocmite judicios, bogat ilustrate, astfel încît să constituie adevărate instrumente de îndrumare a lecturii.

În organizarea fondului de cărți, s-a avut în vedere ca raftul liber să vină cit mai mult în ajutorul copiilor.



Schema nr. 1

1. Ferestre; 2. Ușă; 3. Rafturile depozitului; 4. Mese cu pliante; 5. Raft tematic;
6. Catalog alfabetic; 7. Dulap cu cărți pentru sala de lectură; 8. Catalog tematic;
9. Dulap cu anexă pentru periodice; 10. Masă; 11. Scaune; 12. Biroul bibliotecarului.



Iată schema sumară de așezare a cărților:

mă străini", se folosește ordinea alfabetică a numelui personalității pre-

Grupa	Tema	Subtema
Preșcolari și școlari mici	1. Cărți pentru cei mici	a) Poezii pentru copii
	2. Basme	b) Traista cu povești
	3. Povestiri	c) Cărți cu poze
	4. Lectura elevilor din cl. I—IV	d) Povești cu animale e) Copiii se pregătesc de școală
Școlari mari	1. Poezie, teatru, oameni de seamă	a) Poeți români
		b) Teatru pentru pionieri și școlari
		c) Oameni de seamă români
		d) Oameni de seamă străini
	2. Lecturi pentru elevii din cl. V—VIII	
	3. Povestiri despre copii și tineret	a) Despre copiii din țara noastră b) În vacanță c) Despre copiii altor țări d) Copii eroi
	4. Științele naturii	a) Astronomie b) Meteorologie c) Cosmonautică — [Tehnică] — [Activități practice] — Fizică — Matematică — Chimie — Botanică — Zoologie — Medicină
5. Istorie, geografie, călătorii	a) Istoria patriei noastre b) Geografia patriei noastre c) Expediții celebre d) Călători vestiți e) Geografia altor țări	
6. Cărți științifico-fantastice		
7. Cărți de aventuri		



Această schemă de așezare se va dezvolta și amplifica în timp, în funcție de creșterea fondului de cărți. Trebuie precizat faptul că, în cadrul subdiviziunilor, ordinea așezării cărților este diferită, în funcție de categoria de cititori cărora se adresează acestea. Astfel, cărțile pentru preșcolari și pentru școlarii mici sînt așezate alfabetic. De asemenea și cărțile cuprinse în programa școlară a elevilor sînt dispuse în raft în ordinea strict alfabetică a numelui autorilor. În cadrul subtemelor „oameni de seamă români” și „oameni de sea-

zentate. În general, așezarea cărților puse la dispoziția cititorilor urmărește structura catalogului tematic, iar pe măsură ce în catalog se formează rubrici sau subrubrici noi, inevitabil și în rafturi se formează în cadrul grupei, teme și subteme corespunzătoare. Deoarece rafturile sînt prea înalte față de înălțimea copiilor, prima și a doua poliță au fost destinate, la unele grupe, pentru expoziții de cărți.

La alegerea cărților, cititorii se ajută de indicatoare colorate. Acestea sînt întocmite cu gust și ilustrate sugestiv.

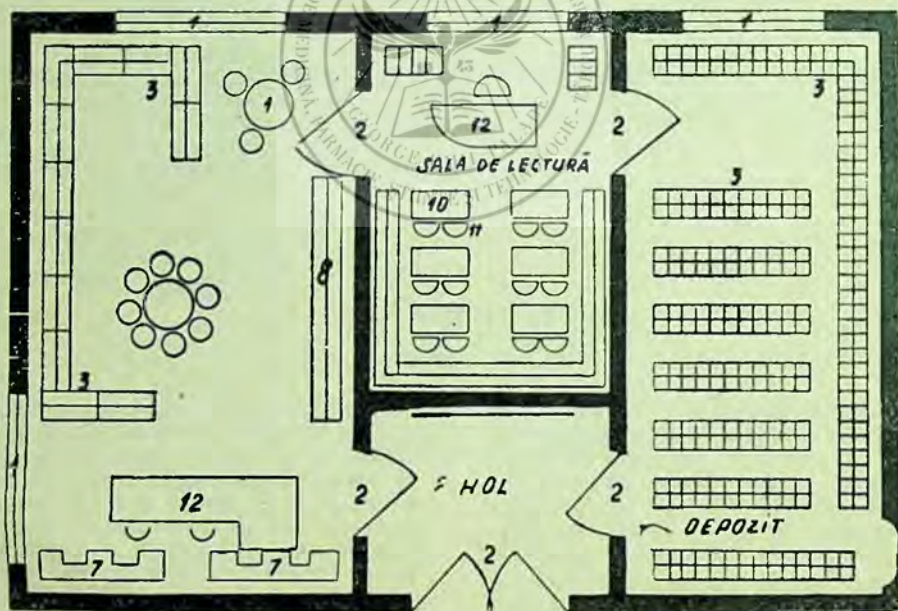
În cele câteva luni de experimentare a noului sistem de servire a cititorilor, la secția de copii de la Biblioteca regională Ploiești s-a înregistrat deja o creștere a nivelului activității. Până la sfârșitul lunii noiembrie a anului trecut, s-au înscris 3 500 de cititori care au citit peste 80 000 de cărți.

Micii cititori au primit cu satisfacție noua organizare a bibliotecii. Sub îndrumarea bibliotecarului, ei își aleg cărțile care-i interesează. Sint foarte mulțumiți că au posibilitatea să cerceteze rafturile cu cărți, că pot întârzia, la o masă, cu o carte în mână, că o pot răsfoi mai multă vreme, înainte de a se hotărî s-o împrumute pentru acasă. În condițiile raftului liber, copilul începe să gândească mai mult asupra lecturii sale, capătă mai multă încredere în propriile sale forțe.

Cele câteva luni de experimentare a servirii cititorilor în cadrul ace-

sului liber la raft, au scos la iveală și necesitatea unor îmbunătățiri ce se vor putea realiza pe parcurs. Se impune, în primul rând, o judicioasă completare și îmbogățire a fondului de cărți. O problemă insuficient rezolvată este și aceea a împrumutării continue a rafturilor cu lucrări noi astfel încât cititorii să aibă în permanență la dispoziție un fond de cărți bogat și variat. De asemenea, colectivul secției are în studiu reglementarea circuitului cititorilor, astfel încât acestora să li se creeze posibilitatea de a cerceta, în cadrul unei vizite făcute la bibliotecă, o parte cât mai mare a fondului de cărți.

Ajutorul pe care bibliotecarul îl poate da micului cititor în orientarea lecturii sale, este deosebit. Bibliotecarii se străduiesc să-i cunoască tot mai bine pe cititori, să le afle preferințele. În discuțiile pe care le poartă cu aceștia în bibliotecă, îi întrebă despre cărțile citite anterior. Se



Schema nr. 2

1. Ferestre; 2. Ușă; 3. Rafturile depozitului și ale secției de împrumut; 4. Masă cu scaune; 5. Raft tematic; 7. Dulap cu cărți; 8. Cataloage; 10. Masă; 11. Scaun cu spătar; 12. Biroul bibliotecarului. Elementele notate în schema nr. 1 cu cifrele 6 și 9 au fost desființate în urma introducerii accesului liber la raft.

În condițiile accesului liber la raft, copiii își aleg cartea preferată



crează, în felul acesta, o bază solidă pentru îndrumarea, pe mări departe, a lecturii copiilor.

Secția pentru copii a bibliotecii regionale este larg cunoscută în orașul Ploiești. Pentru atragerea de noi cititori, pentru familiarizarea acestora cu condițiile împrumutului în cadrul raftului liber, se organizează periodic „săptămâni deschise”, devenite tradiționale. În cadrul acestora, noi grupe de copii iau cunoștință de secția pentru copii a Bibliotecii regionale Plo-

iești, se informează asupra fondului de cărți și devin cititori. Aceste acțiuni se organizează în colaborare cu cadrele didactice de la diferite școli din oraș. Secția pentru copii a bibliotecii regionale colaborează strâns cu bibliotecile școlare în sensul că asigură elevilor lucrările prevăzute în programa de învățămînt. Prin întreaga sa activitate, secția de copii este un permanent punct de atracție pentru micii cititori din orașul Ploiești.

Simona NISTOR

## Accesul liber la raft

*În prezent, se manifestă un mare interes față de problemele teoretice și practice ale aplicării accesului liber la raft, cu atât mai mult cu cât noul sistem se generalizează în bibliotecile din diverse rețele. Studiile care sintetizează experiența bibliotecilor noastre în acest domeniu sînt puține. Era firesc, deci, ca lucrarea lui Dima-Drăgan Corneliu: Unele aspecte ale accesului liber la raft, apărută în 1964, sub egida Bibliotecii regionale Iași, să suscite vii discuții. Revista noastră intenționează să deschidă o largă dezbateră despre sistemul pe care l-a propus autorul în urma analizării experienței bibliotecilor din Regiunea Iași, dar, mai ales, despre problema foarte actuală a extinderii accesului liber la raft în biblioteci.*

*În numărul 1 din 1965, am publicat articolul: Raftul liber în actualitate, scris de W. Auerbach, care recenzează lucrarea menționată. Materialele apărute în acest număr analizează și punctul de vedere expus de recenzent.*

*Invităm bibliotecarii să ia parte la această dezbateră, să aducă noi elemente și propuneri, luînd ca punct de plecare experiența cîștigată în activitatea practică.*

### Așezarea cărților - o problemă principală

Lucrarea semnată de Dima-Drăgan Corneliu analizează, pe baza experienței bibliotecilor din Regiunea Iași, numai una dintre laturile problemei și anume așezarea fondului de cărți în condițiile accesului liber și foarte puțin o altă latură - aceea a organizării cataloagelor de bibliotecă, instrumente de orientare și de îndrumare atât de necesare în condițiile accesului liber. În sfera preocupărilor autorului, nu au intrat problemele organizării servirii cititorilor, metodele de muncă la accesul liber. Sperăm că specialiștii se vor achita în cel mai scurt timp și de această datorie față de bibliotecari.

Așezarea fondurilor de cărți în biblioteci, cu deosebire în condițiile accesului liber la raft, este deosebit de actuală. Resimțim unele greutăți în adaptarea și folosirea tabelelor de clasificare zecimală din 1959 la organizarea cărților de la raftul liber. Pentru a orienta și a ușura alegerea și recomandarea cărților, bibliotecile au adoptat așezarea complexă sistematico-tematică, în scopul alăturării grupelor înrudite după conținut. Rezolvarea dată în lucrarea lui Dima-Drăgan Corneliu privind dispunerea cărților, unificarea unor diviziuni și subdiviziuni din clasificarea zecimală este bine gândită și coincide în mare măsură și cu părerile lucrătorilor de la Biblioteca regională din Galați. Cu unele soluții nu sîntem, totuși, de acord. Dacă, de pildă, așezarea culegerilor tematice ale întemeietorilor marxism-leninismului după conținut, în cadrul grupelor tematico-științifice, are un oarecare temei, în schimb operele separate nu pot fi practic dispersate în întregul fond, pentru că majoritatea lucrărilor lui K. Marx, Fr. Engels și V. I. Lenin se referă la mai multe probleme. Bunăoară, lucrarea lui Fr. Engels *Dialectica naturii* ar trebui să fie reprezentată în șase diviziuni [(3C13E, 1M2(I), 5(01)(I), 53(I), 54(I), 57(I)], în timp ce secția cu acces liber la raft de la biblioteca noastră nu posedă decît trei exemplare din această lucrare. Și asemenea exemple mai putem cita. Socotim că cea mai rațională soluție este - așa cum s-a mai spus - gruparea întregii opere într-un singur loc (respectiv la 3C1 și 3C2).

Și noi am considerat justă ideea apropierii și unificării sub un titlu comun - *Situația politică, economică și geografică* - a diviziunilor 32(.), 33(.), 33(.)—25, 551.4 și 91 cu aceleași subdiviziuni recomandate în lucrare,

respectiv: *Situația politică, economică și geografică. Lucrări generale*; [32( $\infty$ ), 33( $\infty$ ), 91( $\infty$ ) și 551.4]; *Situația politică, economică și geografică a R.P.R.*; [32(R), 33(R), 91(R)]; *Situația politică, economică și geografică a diferitelor țări* [32(.), 33(.), 91(.)], dar nu în ordinea alfabetică a țărilor, ci pe grupe de țări (socialiste, capitaliste și neangajate). Nu sîntem de acord cu părerea de a include lucrările despre partidele comuniste și muncitorești în cadrul subdiviziunii *Situația politică, economică și geografică a diferitelor țări*. Mai firesc ar fi ca aceste lucrări să fie găsite la 3CP, în cadrul literaturii marxist-leniniste, după 3CP( $\infty$ ), 3CP (R).

Lucrările privind morala comunistă, educația comunistă, profilul omului nou le-am grupat astfel: 17 *etică*; 17C *Morala comunistă*; 2 *Educația ateistă*; 37 și 37A *Învățămînt. Educație*; 39 *Moravuri și obiceiuri*; 7.01 *Teoria artei. Estetică*; 796 *Cultură fizică și sport*. Nu susținem că ar fi cea mai perfectă soluție, dar este o încercare de a realiza o apropiere a lucrărilor cuprinzînd diversele componente ale procesului de educație. Precizăm că este vorba numai de o apropiere a subdiviziunilor, nu și de schimbare de cote. De altfel, principiul respectării cotelor din clasificarea zecimală este urmărit cu strictețe în întreaga noastră schemă la raftul liber.

Toate lucrările cotate la grupa 338 *Economie industrială. Organizarea întreprinderilor* și-au găsit locul, cum e și firesc, înaintea grupei 62, indiferent că tratau problema organizării întreprinderilor din punct de vedere economic în general, sau într-o anumită ramură, pentru că altfel, după soluția dată în lucrare, această grupă ar fi fost dispersată prea mult, pe fiecare ramură a tehnicii.

Lucrările privind economia transporturilor (338T) au fost așezate în grupa intitulată *Transport*, care cuprinde subdiviziunile: 338T, 625, 629.1 și 656.

Am apropiat, de asemenea, diviziunile 624 *Construcții în general* și 69 *Materiale de construcții*.

Nu mai încap discuție că trebuie apropiată grupa 4 *Filologie. Lingvistică* de grupa 8 *Literatură*. Nu ar fi însă de dorit să înlocuim grupa 4 (cu care ne-am obișnuit atît de mult și noi și cititorii) cu subdiviziunea 8.07, fiindcă aceasta ar însemna să așezăm lucrările de lingvistică și de filologie pentru fiecare limbă în parte (8R.07, 82/89.07) împreună cu literatura și cu critica literară respectivă, iar dicționarele în raftul publicațiilor de referință.

La Biblioteca regională Galați, complexul *Limbă și literatură* se prezintă astfel: 4, 413, 4R, 42/49, 8.01, 8F, 8R-09, 82/89.09 (deci, critica literară este grupată la un loc); urmează literatura beletristică [8R(A/Z), 82(A/Z), 83(A/Z) etc.], dar nu pe genuri literare.

Am așezat separat, după limbă, cărțile de literatură în limbi străine.

În privința așezării biografiilor, împărtășim părerea formulată în articolul *Raftul liber în actualitate* și considerăm inconsecventă soluția de a grupa la 92 numai biografiile oamenilor de știință și artă, iar cele ale întemeietorilor marxism-leninismului, ale conducătorilor de partid sau biografiile scriitorilor să rămîină în cadrul subiectului. Ori așezăm toate biografiile la 92, ori pe fiecare dintre ele la grupa respectivă. Noi am aplicat cea de-a doua variantă și am organizat un raft tematic *Oameni de seamă*, unde expunem biografiile cele mai noi.

Părerea noastră este că, în privința așezării, sînt destul de multe puncte de vedere deosebite. Biblioteca centrală de stat ar trebui să analizeze părerile expuse în *Călușa bibliotecarului*, iar apoi să elaboreze și să trimită bibliotecilor o schemă de principiu pentru așezarea cărților la raftul cu acces liber. Nu ar fi lipsită de interes nici inițierea unor schimburi de experiență pe tema accesului liber la raft între secțiile de împrumut ale bibliotecilor care aplică acest sistem, firește pe categorii de bibliotecă. Anul trecut, noi am organizat la Focșani un astfel de schimb foarte util cu bibliotecarii raionali, unde au participat și bibliotecarii de la Biblioteca regională care lucrează la secția cu acces liber la raft.

## Accesul liber la raft - un sistem unic

Spre deosebire de prima fază a activității de organizare a bibliotecilor de masă — cînd în toate unitățile au fost folosite procedee unitare în așezarea fondurilor și în tehnica împrumutului — introducerea accesului liber la raft a constituit transpunerea în viață a unei metode impuse de cerințele tot mai complexe și mai diferențiate ale cititorilor, iar pe de altă parte de evoluția firească spre continua perfecționare a muncii.

Broșura *Unele aspecte ale accesului liber la raft* dă cîteva soluții bune, însă nu merge pînă la capăt cu apropierea necesare între grupe, trece cu ușurință peste unele probleme absolut stringente, încît nu poate fi considerată ca material de orientare în organizarea accesului liber la raft în toate bibliotecile. Socotim astfel utilă discuția inițiată de revista noastră de specialitate. Firește, Biblioteca centrală de stat va lua în atenție soluțiile preconizate, le va selecționa și apoi le va face loc în noua ediție a lucrării *Minimum de tehnică de bibliotecă*. Ca bibliotecară, sper că noul *Minim* va sintetiza și va pune în valoare experiența cîștigată de către bibliotecile noastre și în această direcție.

La Biblioteca regională din Oradea, accesul liber la raft a fost introdus în urmă cu doi ani. Folosind experiența noastră, a altor biblioteci, cît și sugestiile din unele articole și studii, în anul 1964 am trecut la o nouă organizare, mai sistematică, a fondului cu acces liber la raft. Natural, s-au ivit probleme la care trebuia răspuns.

Unele dificultăți în organizarea publicațiilor la raftul liber sînt generate de actualul sistem de clasificare, care este destinat așezării cărților în depozit. Dar așa cum unele deficiențe ale clasificării au fost remediate la aranjarea catalogului sistematic — prin lișe de trimitere, complimentare etc. — iar bibliotecile au aplicat, pînă la urmă, metode unitare, tot astfel se pot găsi soluții — chiar dacă puțin mai anevoios — și pentru rezolvarea problemelor ridicate de cerințele accesului liber la raft.

În organizarea fondului cu acces liber de la biblioteca noastră, am ținut seama de următoarele criterii:

— Săliile cu acces liber să cuprindă toate grupele. Grupele, diviziunile și subdiviziunile să urmeze o linie logică de expunere, cît mai apropiată de principiile după care sînt organizate cataloagele, astfel ca — fără a se aglomera rafturile cu prea multe indicatoare și inscripții care ar putea îngreuna sistemul de expunere — cititorul să se poată orienta ușor.

— Lucrările de la 3C13 și 3C23 au fost grupate la un loc. Dispersarea lor la diferite domenii nu ni se pare potrivită. În catalogul sistematic, există fișe complimentare ale lucrărilor clasiciilor marxism-leninismului la subiect și cine are nevoie să știe ce au scris referitor la o problemă se documentează la catalog. Noi considerăm că accesul liber la raft și catalogul sistematic servesc aceluiași scop și, ca atare, nu se exclud, ci se completează unul pe altul.

Accesul liber pune la dispoziția cititorilor în mod sistematic și nemijlocit cărți din toate domeniile. Aceasta nu înseamnă însă că îi scutesc de a se informa la cataloage. Acolo unde clasificarea rupe complet două aspecte ale aceleiași probleme prin alte diviziuni, noi nu le-am contopit, ci le-am apropiat. În consecință, la dispunerea diviziunilor, am urmărit ca rafturile să fie în imediată vecinătate. De pildă, la raftul cu lucrări de artă, unde cititorul ar trebui să găsească arhitectură, în cazul că vine cu cota de la catalog, va găsi la grupa 7 trimiterea: 72 (*Arhitectură*), vezi lîngă 624 (*Construcți*). Biologia, în totalitatea ei, este vecină cu medicina, cu chimia pură, cu chimia industrială; astronomia urmează după matematici. Agrotehnica începe cu 333(R), iar după subdiviziunile lui 633 urmează botanica, apoi 636 (*Zootehnie*) și, în sfîrșit, 59 (*Zoologie*).

Mai multe greutăți am întîmpinat la grupa 3. Aici am folosit cîteva sugestii din broșura *Unele aspecte ale accesului liber la raft*. Nu credem, totuși, potrivit ca lucrările de la 3CP(.) *Alte partide comuniste și muncitorești* să fie răspîndite la toate țările. Nu e necesar să creăm atîtea subdiviziuni din combinarea lui 3CP(.), 32, 33 și 91 cîte țări sînt pe lume.

După 3CP(R) și subdiviziunile sale, este mai bine să urmeze lucrările de la 3CP(.), aranjate în ordinea alfabetică a țărilor. Alăturarea diviziunilor 32, 33, 91 cît privește țara noastră este utilă și poate fi realizată. Deoarece avem

puține publicații despre fiecare dintre celelalte țări, am recurs deocamdată la o grupare pe continente. Găsim, de asemenea, bună pentru îndrumarea cititorului apropierea grupelor 1M, 1, 37, la care noi am adăugat grupele 15 și 16, implicit legate de pedagogie și de educație.

Utilă este și ideea așezării subdiviziunii 338 (*Economie industrială*) la începutul grupei 6, așa cum 333(R) poate fi așezat la începutul lui 63. Irealizabilă ni se pare „contopirea” lui 338T și a tuturor subdiviziunilor care privesc transporturile. În schimb, este posibilă și realizabilă dispunerea alăturată pe rafturi a cărților astfel ca aceste subdiviziuni să formeze un grupaj care privește aspectele aceleiași probleme.

Revenind la articolul *Raftul liber în actualitate*, socotim că nu e nimic rău dacă cititorul nu găsește grupele dispuse pe lingă perete, de la 0 la 9.

Mai grav este atunci când el vine de la catalog cu o cotă, să zicem  $\frac{3C13}{R43}$  (*Marx și Engels despre religie*), și nu găsește această diviziune nicăieri, cărțile fiind împrăștiate la subiecte. Pentru a nu ne îndepărta prea mult de cataloage, cărțile pot fi organizate în rafturi la diviziunile lor, iar în acele cazuri în care necesitățile impun scoaterea unei diviziuni dintr-o grupă și alăturarea ei lingă o diviziune dintr-o altă grupă cu totul diferită, facem acest transfer, punând în loc explicația necesară, trimiterea. Alceva este o trimitere pentru o diviziune și altceva pentru o singură carte. Pentru orientarea bibliotecarilor, apare necesară elaborarea unei tabeli prescurtate de așezare a grupelor și diviziunilor la accesul liber la raft.

Aglomerarea secției cu rafturi tematice și abuzul în această direcție duc, într-adevăr, la încurcături, deoarece o temă poate cuprinde cărți clasificate la cele mai diferite domenii. La biblioteca noastră, au fost organizate doar câteva rafturi tematice, cerute de necesități permanente: *Lectura obligatorie pentru elevii claselor VIII-XI; În ajutorul celor care urmează învățământul de partid; Oameni de seamă și Note de drum și călătorii*.

O remarcă privitoare la grupa 8: așezarea cărților de la 8R pe genuri nu e practică, nu e necesară și nu răspunde scopului urmărit de bibliotecari, acela de a oferi cititorului o imagine unitară despre opera unui scriitor. În cele mai multe cazuri, dispunerea pe genuri fărâmițează opera scriitorului.

Din dezbaterea noastră a lipsit și lipsește problematica accesului liber la raft în secțiile pentru copii, unde aranjarea cărților apare tot așa de dificilă. Anexa lucrării *Organizarea fondurilor de cărți și a cataloagelor în bibliotecile de copii*, care recditează în mic clasificarea destinată publicațiilor pentru adulți, nu satisface întocmai cerințele clasificării unui fond cu un alt specific și cu alte probleme. Aranjarea publicațiilor după principiile aplicate la fondurile pentru adulți este prea complicată. Totuși, lucrarea — singură de acest gen — ne-a fost de ajutor. Ținând seama de specificul acestei secții, noi am împărțit fondul pentru accesul liber la raft în patru grupe: *Știință și tehnică pentru tineret; Literatură pentru școlarii mari; Literatură pentru școlarii de vârstă mică și Cărți destinate preșcolarilor*. Am organizat și câteva rafturi tematice, printre care cel cu literatură prevăzută în programele școlare pentru clasele IV—VIII. Evident, se simte nevoia unui manual de clasificare zecimală a fondurilor pentru copii, care să fie valabil și în condițiile accesului liber la raft.

Aș vrea să mă refer, în încheiere, la piedica de care ne lovim în amenajarea secțiilor cu acces liber la raft din cauza lipsei mobilierului adecvat și a documentației necesare confecționării lui. Rafturile concepute după staturile în vigoare au fost destinate depozitelor închise, dar chiar și în aceste condiții ele cauzează o mare pierdere de spațiu, polițele fiind fixe. În condițiile accesului liber la raft, polițele de jos ale acestor rafturi nu pot fi folosite, fiindcă cititorul trebuie să stea aplecat pentru a lua cunoștință de publicațiile respective, iar astuparea polițelor cu carton — cum se procedează la unele biblioteci — dăunează aspectului estetic. Dacă nu am folosi aceste polițe sau am așeza acolo dubletele, cititorii ar muta cărțile și ar crea astfel dezordine. Soluția trebuie găsită în elaborarea staturilor și apoi în confecționarea unor rafturi speciale pentru accesul liber la raft, care să înlăture această incomoditate.

# Prima carte tipărită în limba română<sup>1)</sup>

După cum este cunoscut, prima carte tipărită în limba română, un *Catehism luteran* a apărut în anul 1544, la Sibiu. Istoriografia noastră datează începutul tipografiei transilvănene în anul 1529, la Sibiu, deși pînă în al șaptelea deceniu al secolului XVI nu s-a păstrat nici o tipăritură sibiană<sup>2)</sup>.

P. P. Panaitescu, într-o lucrare recentă, considerînd insuficiente dovezile tipăririi la Sibiu a *Catehismului*, localizează execuția acestei tipărituri la Tirgoviște<sup>3)</sup>. Părerii similare au exprimat în trecut și N. Iorga și A. Bîrseanu<sup>4)</sup>.

În cele ce urmează recapitulăm pe scurt istoria începuturilor tipografiei din Sibiu și încercăm să contribuim cu noi documente în favoarea presupunerii tipăririi în acest oraș a *Catehismului românesc* din 1544.

## 1. Începuturile tipografiei sibiene

Prima tipăritură executată la Sibiu a fost o gramatică latină scrisă pentru uzul școlii din localitate. Autorul acestui manual este Thomas Gemmarius, rectorul școlii din Sibiu. Manualul a fost dedicat lui Johannes Pemflinger, fiul lui Marcus Pemflinger, comitele sașilor și judele regesc al Sibiului.

Cartea lui Gemmarius nu s-a păstrat, datele ei bibliografice au fost însă notate în manuscrisul lui Georg Soterius: *Silvania Celebris* („Germanii Rectoris Scholae Cibiniensis: Opusculum. Cibinii, 1529“). În colecția de manuscrise a lui Josef Trausch se păstrează textul unor discursuri școlare făcute la Sibiu în anul 1659, în care sînt notate date suplimentare despre acest manual tipărit în 1529.

\* Comunicare prezentată la sesiunea jubilară ținută cu prilejul împlinirii a 125 de ani de existență a Bibliotecii centrale universitare „Mihail Eminescu” din Iași.

<sup>1)</sup> *Istoria Romîniei*, vol. 2. București, Editura Academiei, 1963, p. 708—709.

<sup>2)</sup> P. P. Panaitescu: *Începuturile scrisurii în limba romînă. Noi contribuții*. În: *Studii și cercetări de bibliologie*, V (1963), p. 111—114.

<sup>3)</sup> A. Bîrseanu: *Catehismul luteran românesc*. Academia Romînă: Memoriile secțiunii literare. Seria III, Tom. I, București, 1924, p. 33.

A doua carte tipărită la Sibiu — de asemenea dispărută — este un tratat pentru combaterea ciumei, scris de medicul sibian Sebastian Pauschner. Pe lângă mai multe mențiuni bibliografice, s-a păstrat la Sibiu într-un colegat din secolul XVII o copie-manuscris a lucrării lui Pauschner, care are următoarea foaie de titlu: „Eine kleine Unterrichtung: Wie Mann sich haben Soll, In der Zeit, der ungütigen Pestilenz: Doctoris Sebastiani Pawschnery. Gedruckt in der Hermannstadt durch M. Lucam Trapoldner Im Jahr dess Herren 1530“<sup>5)</sup>.

Copia foii de titlu — despre care se poate presupune cu multă certitudine, că imită fidel originalul — ne indică, că acest tratat împotriva ciumei, scris în limba germană, a fost tipărit la Sibiu, de către magistratul Lucas Trapoldner, în anul 1530. Despre Trapoldner știm, că între anii 1531—1545 a fost notarul orașului Sibiu, iar din 1546 activează ca senator pînă în 1547.

## 2. Catehismul românesc

Despre existența *Catehismului românesc* s-a păstrat informația pastorului bistrițean Wurmloch, precum și date din arhiva Sibiului, privind acordarea unei sume lui Philipp Pictor pentru tipărirea catehismului românesc<sup>6)</sup>.

După apariția *Micului Catehism* al lui Martin Luther (1517) în țările care au aderat la reforma religioasă, ținînd seama și de faptul că noua confesiune propaga ideile sale în limbile materne ale popoarelor, apar catehisme traduse în diferite limbi. În anii 1542—1544 apar în Transilvania ediții în limba germană, greacă și maghiară din *Catehismul luteran*. În aceste condiții, magistratul sibian, în speranța de a atrage și populația romînească spre noua credință, ia măsuri pentru traducerea și tipărirea *Catehismului romî-*

<sup>5)</sup> A. Huttman și G. Barbu: *Medicina în Brașov ieri și azi*. Brașov, 1959, p. 4 și 221.

<sup>6)</sup> I. Blanu, N. Hodoș: *Bibliografia romînească veche*, Tom I. București, 1903, p. 21—23 și I. Crăciun: *Catehismul românesc din 1544 urmat de celelalte catehisme romîno-luterane Birsan, Sturdzan și Marțian*. Sibiu—Cluj, 1945—46.



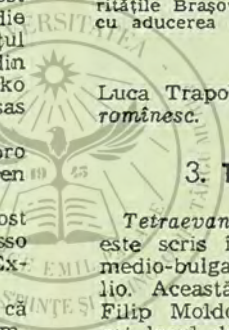
nesc. Pentru această lucrare cel mai indicat era Filip Pictor, zis și Maler, angajatul magistratului, traducătorul scrisorilor românești. În Socoltele Consulare, păstrate în Arhivele Statului din Sibiu, avem date începând cu anul 1521 și până în 1544 despre activitatea de traducător și interpret a lui Filip Pictor, secondat uneori și de popa din Rîșinari.

În 1546 circulau încă printre românii din Transilvania mai multe exemplare ale *Catehismului românesc*, căci din scrisoarea lui Wurmloch aflăm, că unii preoți romini primeau această carte ca pe un lucru sfânt, mulți însă o combatteau.

Unele date inedite, păstrate în registrele Villicatului din Brașov, aflate în Arhivele Statului din același oraș, indică cererea catehismului de la Sibiu de către domnul Țării Românești. În 1556, la cererea lui Pătrașcu cel Bun, *Catehismul* din Sibiu a fost adus la Brașov:

a) „Feria quarta post Dmca IV post circumcisionis: [29 ianuarie]: Hoc die misso Matheo [este vorba de călărețul orașului Wizaknay Matyas: Matei din Ocna Sibiului] cum litteris Petrasko W[aywodae] Cibinium dedi Expensas R 1<sup>4</sup>.”

b) „Feria quarta [5 februarie] pro Catechismo valachico, Matheo feren [ti] e Cibinio ded: asp. 12 1/2<sup>4</sup>.”

c) „Feria Sexta [post Dm̃y VI post circumcisionis: 14 februarie] misso Matheo ad Petrasko Way[wodae] Expensas R 2<sup>4</sup> 6)”.  


Din cele relatate mai sus reiese, că în 1556 au mai existat la Sibiu exemplare nevândute ale *Catehismului luteran*. Faptul că această carte a fost cerută și adusă din Sibiu de către Pătrașcu cel Bun, domnul Țării Românești, patronul tipografiei din Tîrgoviște, vine în contra presupunerii tipăririi la Tîrgoviște a *Catehismului*.

După cum am văzut, în anul 1544 a existat la Sibiu o tipografie, iar în persoana lui Filip Pictor, traducătorul oficial al scrisorilor românești, a existat și persoana capabilă să tălmăcească

<sup>4</sup>) Arhivele Statului Brașov. Registrul Villicatului III C 10, p. 238, 241 și 243; anul 1556. Traducerea textului latin: a) [29 ianuarie 1556] „În această zi a fost trimis Matheus (Matei) cu scrisorile lui Pătrașcu Voevod la Sibiu. Cheltuieli 1 florin”; b) [5 februarie 1556] „Pentru catehismul valah, lui Mattheus (Matei) aducătorului din Sibiu, am dat aspri 12 1/2”; c) [14 februarie 1556] „Trimis Matheus la Pătrașcu Voevod, cheltuieli 2 florini”.

că în limba română și să editeze *Catehismul luteran*. Rămâne însă deschisă problema, dacă Filip Pictor sau



— Notiță privind socoltele făcute de autoritățile Brașovului în anul 1556 în legătură cu aducerea din Sibiu a *Catehismului românesc*.

Luca Trapoldner a tipărit *Catehismul românesc*.

### 3. Tetraevanghelul

*Tetraevanghelul* tipărit în anul 1546 este scris în slavonește în redacția medio-bulgară, avînd formatul în folio. Această carte a fost tipărită de Filip Moldoveanu, fără să fie indicat locul de tipărire<sup>7)</sup>.

Istoricul Nicolae Iorga a presupus identitatea lui Filip Moldoveanu cu Filip Pictor zis și Maler<sup>8)</sup>. După Dan Simonescu acest *Tetraevanghel* s-a tipărit probabil în mănăstirea Peri din Maramureș.

Examinînd atent descrierea dată cărții în volumul IV al *Bibliografiei românești vechi* — exemplarul indicat ca existent la Budapesta nu se mai păstrează în această localitate — putem trage unele concluzii privitoare la istoria tipografiei din Sibiu. *Tetraevanghelul* este împodobit cu două feluri de vîmiete: „Vîmiete în negru terminate sus cu o cruce și litere chii-

<sup>7</sup>) I. Bîanu, D. Simonescu: *Bibliografia românească veche*. Tom. IV. București, 1944, p. 2 (nr. 2).

<sup>8</sup>) N. Iorga: *Tipărituri românești necunoscute*. În: *Revista istorică*, XVII (1931), p. 25—26.

rilice și alte viniete pătrate, terminate tot în cruce, cu inițiale în litere chirilice, dar având în mijlocul vinietei, ca stemă, două săbii încrucișate cu virfurile în jos, iar deasupra săbiilor o coroană“.

Descrierea de mai sus corespunde întru totul stemei orașului Sibiu. La mânăstirea din Peri nu avem nici o dovadă despre existența unei tipografii. Folosirea stemei sibiene la ornamentarea *Tetraevanghelului* pledează în favoarea tipăririi la Sibiu a acestei cărți slavone. Este de fapt știut că tipografiile medievale foloseau ca semn de tipar stema orașului. Tipografia lui Honterus din Brașov folosea stema orașului, iar filigranul morii de hirtie din Sibiu a fost de asemenea stema acestui oraș.

Mai trebuie luată în considerare posibilitatea, ca *Tetraevanghelul* din 1546 să fi fost tipărit, la comanda sibiienilor, de către Filip Moldoveanul, la Tirgoviște, unde Dimitrie Liubavici termina în 1545 un *Molitvelnic slavon* și în 1547 un *Apostol slavonesc*. Este de presupus, că în acest caz Dimitrie Liubavici, proprietarul tipografiei din Tirgoviște, să fi insistat ca în prefața sau postfața cărții să se menționeze că tiparul s-a făcut cu litera sa, precum a procedat în 1545 în prefața *Molitvelnicului*, tipărit tot de o altă persoană și anume de călugărul Moisi. În același timp, el ar fi insistat probabil și să se indice localitatea în care s-a efectuat tipărirea, precum a procedat și în 1547 în exemplarele comandate de Domnul Moldovei, terminând prefața *Apostolului* cu următoarele cuvinte în slavonește „In cetatea de scaun Tirgoviște, în casele lui Dimitru“. Din punct de vedere al religiei nu a existat nici un motiv ca tipograful sau locul tipăririi să fi fost ținute în secret, *Tetraevanghelul* din 1546 fiind o carte pur ortodoxă.

Pe de altă parte, sibiienii, în cazul că în orașul lor nu ar fi existat o tipografie și că ar fi fost siliti să execute tipărirea cărții în Tirgoviște, nu ar fi avut nici un interes ca locul tipăririi și proprietarul tipografiei să nu apară pe frontispiciu. În exemplarele *Apostolului* din 1547, comandate de Iliș Voevod al Moldovei și mama sa, apare stema Moldovei, cu indicația Tirgoviștei ca loc de tipărire și cu numele lui Liubavici ca tipograf.

Dacă ambele tipărituri, *Catehismul* din 1544 și *Tetraevanghelul* din 1546 s-au tipărit la Sibiu, atunci se adevărește intuiția lui Iorga în ceea ce pri-

vește identitatea lui Filip Pictor cu Filip Moldoveanul. „Moldoveanul“ indică locul de origine al lui Filip, iar Pictor se referă la meseria lui. În uzul limbii săsești medievale expresia Maler — a cărei traducere latină este Pictor — înseamnă scrib sau pisar.

Pentru existența la Sibiu a unei tipografii, înzestrată cu litere rominești, pledează și inventarul din 1621, care pomenește matrițele de aramă folosite pentru turnarea „literelor rominești“<sup>9)</sup>.

Pe baza celor expuse se desprinde mai clar figura cărturarului român Filip, care, venind din Moldova, s-a angajat ca pisar și translator român în slujba magistratului din Sibiu. În acest centru cultural din sudul Transilvaniei, în strînse legături economice și culturale cu Țara Românească exista din anul 1529 o tipografie. Pe lângă litere latine, tipografia sibiiană a fost înzestrată cu matrițele literelor chirilice încă din anul 1544. Meșteșugul tiparului a fost practicat de Luca Trapoldner și de colegul său român, pisarul Filip Moldoveanul. În această epocă a renașterii culturale, cărturarii se distingeau printr-o deosebită multilateralitate. Despre brașoveanul Mămilă, de exemplu, știm că a fost tipograf și totodată solul orașului Brașov, trimis de obicei la curtea domnilor români.

După ce s-a dovedit existența la Sibiu a unei tipografii rominești, putem presupune, că tot aici s-au tipărit și alte cărți romino-slavonești (de ex. în 1534 un *Pentacostar*, în 1538 un *Minei cu icoane* etc.) cunoscute din liste vechi și existente încă în anul 1857<sup>10)</sup>.

După moartea lui Filip Pictor nu cunoaștem nici un meșter al tipografiei romino-slavone din Sibiu. Prezența la Sibiu a meșterului tipograf, diacul Lorinț mai necesită cercetări suplimentare. De asemenea se cere lămurite legăturile tipografiei române din Sibiu cu atelierul lui Coresi din Brașov și cu centrul tipografic din Tirgoviște.

Dr. Arnold HUTTMANN  
și Pavel BINDER

<sup>9)</sup> Fr. Teutsch: *Die Hermannstädter Buchdrucker und Buchhändler, Korrespondenzblatt des Veretns für siebenbürgische Landeskunde* 5.65.1882.

<sup>10)</sup> Liviu Patachi: *Cărți vechi rominești în Țara Hașegului de pe o listă din 1857. În: Studii și cercetări de bibliologie, III (1960), p. 282.*

# Povestea unei cărți sau ... O carte cu poveste

Insemnările manuscrise lăsate pe cărțile vechi de condeiele celor dispăruți sînt, pentru cei care stau să le descifreze, plăcute și interesante descoperiri din viața oamenilor de demult. Adesea ele vin să întregescă știrile pe care istoricii le-au căutat și adunat cu mîgală pentru a putea înfățișa și tălmăci faptele celor de acum cîteva sute de ani.

La Biblioteca Academiei R.P.R. există o carte romînească veche ieșită de sub teascurile Snagovului pe la 1700, atît de vie prin însemnările manuscrise pe care le cuprinde, atît de plină de gîndurile și întîmplările celor care au stăpînit-o în trecut, încît aproape că nu se simte nevoia de lămuriri suplimentare. Dacă s-ar înșira numai, una după alta, pitoreștile însemnări dintr-însa, fără alt adaos și încă ar fi de ajuns ca să afile povestea acestei cărți în a cărei existență, ca și în aceea a oamenilor, și-a făcut loc neprevăzutul și aventura.

Este vorba de cartea de la cota C.R.V. I 118 (exemplarul prim) intitulată *Învățături creștinești foarte de folos, acum întii scoase de pre limba grecească pre limbă rumînească, și s-au tipărit spre folosul cel de obște... în anul mîntuirii 1700 ghenarie, în Sneagov, de Gheorghie Radovici, legată împreună cu cartea de la cota C.R.V. I 119 (exemplarul prim) cu titlul *Floarea darurilor, carte foarte frumoasă și de folos fiește căruia creștin carele ca avea să se împodobească pre sine cu bunătăți. De pre greceie scoasă pre rumînie... și s-au tipărit în sfînta mănăstire în Sneagov, Văleatul 7208<sup>1)</sup> M[esé]ta iul, de smeritul iermonah Anthim Ivireanu.**

Cartea este mică, de 15×10 cm și are legătură veche în piele de culoare castaniu închis, cu ornamente presate, de influență orientală. Pe coperta din față, medalionul central reprezintă pe Fecioara Maria, chenarul este împodobit cu flori și fructe,

colțarele au motive în evantai, iar coperta din spate are în centru o rozetă. Ornamentele legăturii au fost odinioară aurite. Pe coperta anterioară acest lucru se distinge foarte bine, pe cea posterioară nu se mai vede nici o urmă. Cele două cărți au fost legate la un loc avînd numeroase foi albe adăugate înaintea și la sfîrșitul textului. Acest lucru trebuie să se fi întîmplat încă la Snagov, înainte de a fi fost puse în vînzare, concluzie la care te obligă existența însemnărilor făcute atît la începutul cărții cît și la sfîrșitul ei, numai pe foile albe fără text, la scurtă vreme după cumpărare, de către primul ei proprietar care ni se prezintă: *Eu, Pătru, sin lui Iordan ot Țara Rumă[nească].*

Cartea a fost cumpărată foarte curînd după tipărirea ei cum reiese din alte două însemnări ale lui Pătru. Cea dintîi: *Să se știe [că] această cărțici[că] o[a]-m cumpăr[a]tu eu, Pătru, ot...<sup>2)</sup> let 72... mai. Cea de a doua: *Această carte am cu[m]p[ă]rat eu, Pătru, în zilele pre[a]lum[i]natului și în[e]leptului și bunului și pre[a]milostivului domnului Ios Costandin, iar cine s-ar afla ca să o fur[e] să fie anatem[a] și afurisit. Din păcate, prima însemnare nu are vîleatul complet ca să știm exact anul cumpărării, dar din însemnări făcute de alții mai tîrziu aflăm că el a avut-o înainte de anul 1705.**

Cine era acest Pătru, iubitor de cărți, care călătorea prin țară și străinătate, întîrziind vreme îndelungată departe de casă? Căci iată ce ne spune, cu destulă amărăciune:

*Am șezut la Tîrgoviște 6 săptămîn[i] de-am zăbovit că me[-a] fostu rău de am vrut muri în străin[i] apoi am prebegitu-n țări străine la omîni păgîni că sîntu mai mil[ost]ivi, iar noi creștîni sîntem mai răi. În alt loc ne relatează o întîmplare năpraznică, dintr-o călătorie mai lungă, din care cu greu a scăpat: Să s[e]*

<sup>1)</sup> 1700.

<sup>2)</sup> Lectura dificilă.

știe de când am intrat în corabii de la Brăila și am șazul de la viner[ea] mar[e] pînă la bob[o]te[a]ză. Și am ieșit din guri pe mare și iar ne[-a]m întors vîntul înapoi de a[m]vrut să [ne][i]necăm a tre[ia]or[ă], iar Dumnezeu ne scosă afar[ă]ca un milostiv.

Ca să putem răspunde la întrebarea asupra lui Pătru, trebuie să ne folosim și de alte două însemnări ale unuia Soare care a cumpărat cartea de la el, la Constantinopol, în ziua de 15 februarie 1706.

Această sfinț[ă] cărțica, și sînt două cărți într-însa, una să chie[mă] Carte creștine[a]scă, alta să chie[mă] carte[a] Flo[a]r[ea] darurilor, și au fost a Petrii neguș[ă]torul din București, și au îmbrăcat 300 de tal[er]r[i] pe marfă și au rugat Dumnezeu ca s[ă] meargă la Țarigrad ca s[ă] vînză marfa aceia că e altfel de marfă, să fie iar în București, și au intrat de la Brăil[a] în corabie și au mers 5 lun[i] pe Mar[ea] Ne[a]gră ș-au venit pînă la un loc de aci [i] s-au spart corabia și abie au scăpat cu sufletul. Și au intrat într-alt[ă] corabie și au venit pîn[ă] la Țarigrad și au mers la săraul muntenesc și au șezut acolo, și era Sterie căpitanul capechihaie la Po[a]rtă, și eram eu So[a]r[e] copil în cas[ă] la căp. Și am cumpărat această carte d[er]le[pt] ban[i] gata...<sup>3)</sup> tal. V. let 7214<sup>4)</sup> fevraie 15. Și am șazut în Țarigrad luni 6, de cie am venit iar în țară.

Altă însemnare mai tirzie a aceluiași Soare, deși este asemănătoare cu cea anterioară, aduce citeva precizări: Această sfinț[ă] cărțica care să cheamă [ă] învășături creștinești și Flo[a]re darurilor, că sînt amundoo legate la un loc, am cumpărat-o den Țarigrad de la Petre care fusese mărgelar la prăvălie în Buc[u]rești, iar eu sluj[i] am la dumne[a]lui Steriia v[e]l căp[i]t[an] de Cerneți, fiind trimis de Măriia sa Io Constantin Basarab voivod capichihaia la Poart[ă]. Eu eram la dumne[a]lui copil din casă ș-am cumpărat car[ea] aceasta t[a]l[er]i 2. Și am scris aici în ziltile Mării sal[e] domnului nostru Io Ioan voivod cînd eram călărăș de Țarigrad, dech. 28 ani vâleat 7227<sup>5)</sup>, robul lui Dumnezeu Soare f.c.

<sup>3)</sup> Pătat  
<sup>4)</sup> 1706  
<sup>5)</sup> 1719

Aflăm deci că Pătru, fiul lui Iordan, era negustor mărgelar în București într-o vreme cînd acest meșteșug abia apăruse<sup>6)</sup>, dar se pare că se ocupa și cu altfel de negoș pentru care făcea drumuri lungi pe mare „de la vinerea mare” și „pînă la bobotează”. Această vinere mare trebuie să fi fost sărbătoarea Cuvioasa Paraschiva din 14 octombrie 1705, denumită astfel în popor, iar boboteaza, sărbătoarea din 6 ianuarie 1706. Deci, a stat pe mare, după ce a ieșit din „gurile” Dunării, aproape trei luni.

Tinărul Soare vine cu amănunte pe care Pătru, mai puțin deprins cu scrierea și poate datorită stării morale și materiale în care se afla la începutul aceluia an 1706, nu ni le dă în însemnarea lui. Cîteva lucruri sînt însă sigure, anume, că el luase cărticica cu dînsul pentru a petrece în chip plăcut timpul îndelungat cît dura călătoria pînă la Constantinopol, că a ajuns în acest oraș în preajma Bobotezii și că, ceva mai tirziu, i-a povestit lui Soare prin viu grai și cu multe detalii, primejdia mare prin care trecuse. Soare menționează cinci luni de călătorie pe mare și nu e de mirare dacă — după cum bănuim — a socotit empiric, numărînd lunile după numele lor: octombrie-februarie, la care se va fi adăugat și exagerarea datorată legendei care însoțește, de obicei, împrejurările tragice din viața oamenilor.

În această nenorocită călătorie Pătru a pierdut 300 de taleri, sumă destul de mare dacă o comparăm cu leafa anuală de 300 lei<sup>7)</sup> care, din ordinul lui Brîncoveanu, urma să fie plătită dascălilor școalei domnești de la Sf. Sava începînd cu 8 septembrie 1708 „și anume 200 celui mare și 100 celui al doilea”<sup>8)</sup>. Trăgînd la săraul muntenesc, sărac, numai cu sufletul, a vîndut cărticica cu 2 taleri ca să se ajute și cu această sumă în impasul în care se afla. Desigur că nu fără durere a instrăinat-o, deși noul ei stăpîn o prețuia cel puțin tot atît cît o prețuisese el. Soare, în acea vreme, era de un an și jumătate copil de casă la căpitanul Sterie, ve-

<sup>6)</sup> Berindel, Dan : Orașul București, reședință și capitală a Țării Românești. București, 1963, p. 68.

<sup>7)</sup> Leul era echivalent cu talerul (=133 bani).

<sup>8)</sup> Xenopol, A. D. : Istoria rominilor din Dacia Traiană. Ediția a III-a revizută, col. III, p. 244.

chime pe care o aflăm dintr-o altă însemnare scurtă în care mărturi-sește cu naivitate: *Sem[ă]nat-am aici eu, Soare, să s[e] știe de când slujesc la Sterie vel căp. ani 1 pol<sup>1)</sup>. Am luat haine când am câștigat c-ar face peste tot lei 40 și d-acum înainte ce va da Dumnezeu milostivnicul. Leat 7214<sup>10)</sup> aprilie 11. Pis az<sup>11)</sup> Soare log[o]f[ă]l.*

Titlul nou de logofăt pe care și-l dă, în același an în care folosește și titlul de copil de casă, nu trebuie să ne mire. Trecuse oarecare timp de când era în slujba capuchehaiei muntenești așa că e posibil ca acesta să-i fi încredințat și unele sarcini de secretariat. De altfel se constată din însemnările lui că mai tirziu el a devenit ceauș și călăraș de Țarigrad (în 1719) de unde se poate vedea că, cu timpul fiind om umbat și cunoscut prin Constantinopol, a fost însărcinat cu oficiul de curier între curtea muntenească și Poartă.

Tot logofăt este intitulat el și într-o însemnare făcută de altă mină cu prilejul unei călătorii la Baba<sup>12)</sup>, la Iusuf pașa, sarascherul, unde l-a însoțit pe căpitanul Sterie, probabil într-o misiune oficială la care a participat și Iamandi, capuchehaia moldovenească. Toate acestea ne sînt dezvăluite în următoarele două însemnări. Întîia: *Az Soare [o]g[o]f[ă]l am scris aice ca să s[e] știe de când eram la Baba, la pașa, sar[a]scheriul, cu Sterie vel căp. capechihae ot Baba și era domn în Țara Muntenească Constan-din Basarab Brîncove[a]n[u]. Fev. 5 let 7215<sup>13)</sup> și cealaltă: *Az mnogo greașnic Statie diacul ot selo Hușschii/i/ ce am fost eu Iamandi, capi-chehaioa Moldovschii, la Baba la Iusuf pașa, serascher și domnu au fost în Moldova Antiohie C[antemir] voevod, a 2-a domnie. V [e]t 7215 dech. 8. 1706<sup>14)</sup>.**

Ambele însemnări sînt scrise de altă mină, probabil de a lui Statie diacul din Huși (menționat pe atunci ca sat) care întilnindu-l acolo pe Soare se va fi împrietenit cu el și se vor fi înțeles să-și lase drept amintire aceste însemnări. Despre petrecerea de la Babadag, Soare n-a scris în cărticica lui decît două rînduri incomplete dar

cu un cuprins înfricoșetor... *la tme, cînd au tăiat pașa de la Baba mî-nile...*, cumplită pedeapsă care el va fi impresionat mult pe Soare dacă a ținut să facă însemnare despre ea. În vremea cit cei doi au fost împreună la Babadag au avut, fără îndoială destule ocazii să stea la sfat, să schimbe păreri și idei, să învețe unul de la altul. Și mult trebuia să-i fi plăcut lui Soare pilda filosofului pe care i-a scris-o Statie în cărticică, desigur după ce i-o va fi povestit și probabil după ce acesta îl va fi rugat: *Dzise un vol[i]nic voleac cătră un dascal filosof: Dascale, ce voi faci ca să mă hrănescu și eu ca și alți vo[i]nici? Dascalul dzisă lui, fiul meu, de mă vei asculta, te voi învăța. Sapă rădăcina sărăcii și culege floarea smerenii și ia vîrvul plecării și le hiiarbe în oala ascultării și atunci te vei hrăni și la mare cinste vei ieși.*

Preocuparea tînărului Soare de a-și îmbogăți cunoștințele sînt vădite și în cuprinsul altor însemnări. Așa, de pildă, semnificația inițialelor I.N.Ț.I. de pe crucea lui Hristos, necunoscută lui pînă atunci, o tâlmăcește naiv scriind sub fiecare inițială, în romînește: *I = Isus, N = Nazarineanu, Ț = împărat, I = jidovesc.*

Era epoca în care științele umane își deschisera calea și în țările romînești și în care filosofia, teologia și istoria erau la modă. Aceasta din urmă își găseau un loc bogat în cărticica lui Soare în care este trecută, atît la început cît și la sfîrșit, cronologia domnilor Țării Romînești, cu formula obișnuită a vremii: *Cine are ourechi de auzit să [a]uză dă dascălicare domnilor în Țara Rumînească, cînd au fost de la adecă, fiind leatul 6700, ci au dascălăcat în Țar[a] Rumînească domnul Radul Negrul Vod[ă] și au domnit ani 24 și au venit Mihail Vod[ă] domnit-au ani 19... enumerindu-se toți domnii care au venit... și au domnit... pînă la Nicolae Mavrocordat suit în scaunul Țării Romînești la 10 februarie 1716. Cronologia se încheie astfel, spunînd despre Constantin Brîncoveanu: *...și i-au venit maziile de la împărăție și l-au dus la Poart[ă] cu toată casa lui și i-au tăiat capul și mării sal[e] și la 4 cuconi ai mării sal[e] și s-au pus domnu Ștefan voivod Catancozino și au domnit 1 an și 9 luni, apoi au venit Neculai vod[ă] grecul din Țara Moldovii și domnise acolo ani 6 și au domnit aici ani...**

<sup>1)</sup> Unu și jumătate

<sup>10)</sup> 1706

<sup>11)</sup> Scris-am eu

<sup>12)</sup> Babadag

<sup>13)</sup> 1707

<sup>14)</sup> Cu cifre arabe

Această cronologie, cu toate greșelile ei, este adusă la zi. Necompletarea anilor de domnie ai lui Neculai Vodă poate fi un indiciu că ea a fost transcrisă și întregită pînă aci, tocmai în vremea lui, iar mai departe nici nu s-a continuat, fie pentru că Soare începuse să fie copleșit de funcția lui, fie pentru că a înstrăinat cartea unuia mai puțin dornic de învățatură ca dînsul.

De altfel, interesul lui pentru studiu îl transmisese fostul copil de casă și altora din jurul lui, împrumutind cărticica pentru ca să se împărtășească și alții mai tineri din învățăturile cuprinse într-însa. El o face să circule și nu fără folos. Unul din cititorii ei scrie la sfîrșitul cărții: *Dumitale ceauș Soare, foarte-ți mulțimescu pentru această cărticică, că am deprinsu ce au fost de folos de am învățat. Eu, Todiraș.*

Insemnări mai sînt în carte destule, dar ele nu înfățișează, ca cele de pînă acum, fapte și lucruri întregi, ci numai frînturi de gînduri, ori întîmplări, iar unele din ele cuprind date de stare civilă al căror fir ar fi greu de innodat cu Pătru sau cu Soare, eroii principali din povestea noastră adevărată.

În mîinile cui va fi trecut cartea de la Soare, iar e greu de aflat. Poate că după 1720 să o mai fi stăpînit cîtva timp, poate să o fi moștenit apoi copiii lui, nu putem ști. Este aproape un veac din existența ei care rămîne o taină pentru noi și nu vom afla niciodată pe ce cale și din mîinile cui a ajuns în biblioteca lui Constantin Oltelniceanu, căpitanul îndrăgostit de cărțile vechi, care și-a cheluit averea stringîndu-le prin mijlocirea unui apel publicat în *Gazeta Transilvaniei* în anul 1844. Există un in-

diciu temeinic că ea ar fi făcut parte din biblioteca acestuia. În articolul lui Ioan Lupu: *Un bibliofil român din prima jumătate a veacului al XIX-lea*<sup>15)</sup> se spune că biblioteca marelui bibliofil român a trecut în posesia lui Dionisie Romano, episcopul de Buzău, care „o cumpărase de la moștenitorii boerului Constantin Cornescu-Oltelniceanu cu 500 galbeni” în anul 1854 sau 1855. Din frumoasa colecție de cărți rominești vechi aflate în biblioteca lui Oltelniceanu, episcopul Dionisie a donat Societății Academice Romîne, în august 1867, un număr de 73 de volume care au constituit apoi nucleul viitoarei biblioteci a acestei Societăți. Cărțile donate poartă pe ele etichete dreptunghiulare cu textul: *Din biblioteca Episcopului Dionisie, Buzeu, Suma de...* O astfel de etichetă este lipită și pe cartea lui Pătru și acest indiciu ne îndreptățește, credem, să concludem că ea a ajuns, după o latență de mai bine de o sută de ani, în proprietatea lui Oltelniceanu de la care a trecut în biblioteca lui Dionisie.

Drumul ei de aci încolo se cunoaște. Astăzi ea își are locul meritat în rafturile Bibliotecii Academiei R.P.R., în colecția de cărți rominești vechi a acesteia. Deși nu aduce știri noi și prețioase pentru istoriografi, cărticica lui Pătru, neguțătorul și a lui Soare, copilul de casă, prin pitorescul însemnărilor cu slove chirilice pe care le închide în scoarțele ei vechi, nu va dezamăgi pe nici unul din acei care vor vrea să petreacă un ceas plăcut în tovărășia ei.

Livia BACÎRU

<sup>15)</sup> În: *Studii și cercetări de bibliologie*, vol. III/1960, p. 139, 142 și 149.

## „Luna cărții la sate”

Unul din obiectivele „Lunii cărții la sate” este continua întărire a legăturilor dintre scriitori și cititorii lor din mediul rural. Celor dintii împropătarea și continua adâncire a acestor legături le ajută să surprindă și să reflecte, în mod artistic, aspectele în continuă transformare ale satului socialist. Întîlnirile cu autorii oferă — pe de altă parte — cititorilor de la sate, posibilitatea de a exprima direct creatorilor pe plan literar, cerințele lor. În perioada 1 februarie — 1 martie 1965 sînt programate în întreaga țară, numeroase asemenea întîlniri între scriitori și cititori, multe dintre ele organizate la căminele culturale, la sediul bibliotecilor, în incinta librăriilor satești sau la cooperativele agricole de producție, G.A.S. etc. Mulți scriitori — cu deosebire din rîndul acelor care-și extrag substanța operelor lor din lumea satelor — și-au exprimat dorința de a se deplasa în diferite comune.

Pe de altă parte, vor avea loc peste 120 de consfătuiri cu redactorii diferitelor edituri. Aceștia vor prezenta lucrările mai importante care sînt programate să apară în cursul anului 1965 în editurile respective, vor aborda problema profilului tematic al diferitelor colecții destinate țărănimii, vor vorbi locuitorilor de la sate despre procesul muncii editoriale, despre modalitatea de popularizare a cărții etc. În fiecare regiune se vor deplasa redactori din mai multe edituri și vor participa la consfătuiri cu cititorii. În regiunea Cluj vor avea loc 12 asemenea consfătuiri, dintre care 2, organizate de redactorii de la Editura politică, 3 de redactorii de la Editura pentru literatură, 2 de cei de la Editura meridiene, 3 de la Editura tineretului, 2

de la U.C.F.S. În regiunea Banat sînt programate 10 consfătuiri organizate de redactorii editurilor politică, agrosilvică, medicală și Editura pentru literatură. Comitetele regionale și rationale de cultură și artă, în colaborare cu organele Centrocoop și cu celelalte organizații de masă locale, iau măsuri organizatorice pentru buna desfășurare a întîlnirilor și consfătuirilor. În Regiunea Suceava s-au stabilit concret datele consfătuirilor și comunele unde se vor desfășura acestea: Dumbrăveni, Sulița, Ungureni, Hișești, Pojorita și Iacobeni. În Regiunea Crișana s-au organizat și programele culturale ce vor însoți manifestările sus-amintite și care se vor desfășura la căminele culturale din comunele Tăut, Sîmbăta, Borod, Ceica, Marca, Beliu, Birsă ș.a.

D. R.



Multe lucruri interesante poți găsi într-o carte.

# Manifestări cu cartea agrozootehnică

În ansamblul manifestărilor de masă organizate de Biblioteca comunală Avrig, acțiunile cu cartea agrozootehnică ocupă un loc de frunte. De curînd a avut loc o consfătuire în legătură cu cultura sfelei de zahăr, la care au participat cursanții la învățămîntul agrozootehnic de trei ani. Biblioteca Atena Hoandă a ales această temă pentru consfătuire, deoarece în producția cooperativei agricole din comună cultura sfelei de zahăr ocupă un loc însemnat.

Pregătirea acțiunii s-a făcut din timp: a fost precizată tematica, bibliografia. Biblioteca a stabilit, împreună cu inginerul agronom, întreg planul de desfășurare a consfătuirii.

După ce la cursul agrozootehnic s-a predat lecția despre cultura sfelei de zahăr, biblioteca a anunțat cursanții, că peste o săptămînă, această temă se va dezbate în cadrul manifestării organizate de bibliotecă. Cărțile referitoare la cultura sfelei de zahăr au fost citite de un mare număr de cooperatori.

★

În cadrul consfătuirii, inginerul agronom a schițat, la început principalele probleme ce vor fi puse în discuție. Participanții, membri ai cooperativei agricole de producție din comună, au cerut rînd pe rînd cuvîntul și au relatat învățămîntele practice trase din cărțile de specialitate citite. Simion Grancea, Elena Căbuz, Ion Coțofană, Ioan Iosef, Floarea Chealdă, Gheorghe Moldor și ceilalți care au luat cuvîntul, au vorbit pe larg despre cultura sfelei de zahăr. În problemele mai dificile, a intervenit și inginerul agronom, astfel încît discuțiile au dat posibilitatea să se înfățișeze întreaga agrotehnică a culturii sfelei de zahăr.

O dovadă a interesului manifestat de cooperatori față de această acțiune a bibliotecii, o constituie faptul că,

deși lecția despre cultura sfelei de zahăr era doar în programa cursanților din anul II al învățămîntului agrozootehnic, la manifestare au participat și cursanții primului an. Astfel, numărul participanților s-a ridicat la 70. Printre aceștia, au fost numeroși brigadieri și șefi de echipă, membri ai consiliului de conducere al cooperativei agricole de producție etc. Cuvîntul cursanților cititori, precizările aduse pe parcurs de inginer, au clarificat o seamă de probleme în legătură cu cultura sfelei de zahăr, plantă industrială cu pondere mare în producția cooperativei agricole din Avrig.

★

La Avrig, manifestările organizate cu cartea de specialitate au tradiție. Anul trecut s-a experimentat o formă interesantă de acțiune cu cartea agrozootehnică: concursul „cine știe, ne răspunde”. Tema acestui concurs a fost: *Aplicînd cunoștințele culese din cărți, contribuim la întărirea gospodăriei.* La stația de radioficare a comunei au fost difuzate întrebări din domeniul agrozootehnicii. S-a indicat, de asemenea, și bibliografia pe baza căreia se pot da răspunsurile corecte. Interesul față de bibliografia indicată a crescut. Tot mai mulți locuitori ai comunei doreau să participe la concurs. La sfîrșitul concursului, cooperativei care au dat răspunsuri exacte au primit premii (în total, în valoare de 500 lei) din fondul alocat în acest scop de conducerea cooperativei agricole de producție.

Reușita acestui concurs a determinat includerea și în planul de muncă al bibliotecii pe anul 1965, a unor acțiuni similare. Ar fi fost nimerit ca, la pregătirea lor, să se fi trecut încă din primele zile ale noului an.

Biblioteca comunală din Avrig obține an de an succese de seamă în activitatea sa. La aceasta contribuie perseverența bibliotecarei, strădania ei de a găsi forme inedite, atrăgătoare, de manifestări de masă, al căror scop este dezvoltarea interesului locuitorilor comunei față de bibliotecă, față de cărți, față de lectură.

C. VAJNOVSKI



La Biblioteca comunală Lehancea — Raionul Adjud, se manifestă o preocupare continuă pentru popularizarea — în rîndul cititorilor — a cărții științifice. Această preocupare se înscrie pe linia acțiunilor inițiate la bibliotecă pentru îndrumarea lecturii cititorilor, pentru orientarea acestora către cărțile din cele mai variate domenii.

La Biblioteca comunală Lehancea se folosesc, pentru popularizarea cărții științifice, acele metode ce s-au dovedit mai eficiente și au găsit un ecou mai larg în rîndul locuitorilor. Merită menționat faptul că, pentru realizarea sarcinilor răspîndirii cunoștințelor științifice în comună, biblioteca colaborează îndeaproape cu căminul cultural, școala, cooperativa agricolă de producție.

Un prim aspect în activitatea desfășurată de Biblioteca comunală Lehancea pentru răspîndirea cărții științifice, îl constituie sprijinul acordat de către bibliotecă acțiunii de organizare a conferințelor științifice. Biblioteca vine în ajutorul colectivului de conferențieri, furnizînd acestora lucrările ce le sînt necesare. La biblioteca comunală sînt de asemenea, întocmite și liste bibliografice axate pe temele conferințelor științifice ce se află în pregătire la căminul cultural.

Conferințele științifice sînt adesea însoțite de prezentări și recenzii de cărți realizate de membri din colectivul obștesc al bibliotecii, în primul rînd de către cadrele didactice. În felul acesta, diferitele probleme expuse în conferințe sînt mai bine înțelese de auditori. Totodată, datorită interesului trezit de conferințe pentru anumite probleme științifice, se intensifică circulația lucrărilor în care sînt tratate acestea. Și discuțiile organizate între locuitorii comunei și specialiștii

din brigăzile științifice, sînt folosite de asemenea pentru răspîndirea cărților de știință popularizată.

O propagandă intensă a lucrărilor de popularizare a științei se realizează și în cadrul cercurilor de citit. Planurile de lectură întocmite pentru cele 9 cercuri de citit din comună cuprind numeroase cărți științifice. Astfel, la cercul condus de M. Borcea s-a citit *Pămînt și univers* de Lunchevici, la cercul a cărui responsabilă este profesoara M. Vîrlan s-au făcut lecturi din cartea *Zile și nopți* etc.

Conferințele și brigăzile științifice, lecturile organizate la cercurile de citit, au determinat o creștere a circulației cărților de popularizare a științei. O cercetare a fișelor cititorilor, evidențiază faptul că, în general, au fost împrumutate acele cărți de știință care au fost mai mult popularizate într-o anumită perioadă, sau a căror tematică este legată de cea a conferințelor sau a discuțiilor din cadrul brigăzilor științifice.

Un fapt care merită a fi relevant este acela că, studiul lucrărilor agrozotehnice dezvoltă interesul cititorilor pentru cartea științifică. Acei cititori care se preocupă de probleme privind prelucrarea modernă a solului, cultura plantelor, îngrijirea animalelor, obținerea de recolte bogate prin folosirea de îngrășăminte, sînt totodată interesați de cunoașterea unor probleme de biologie, botanică, chimie etc.

Alături de maturi, la Biblioteca comunală din Lehancea și tinerii sînt cititori pasionați ai lucrărilor de știință. Pentru ei, în bibliotecă se găsesc colecții ale revistelor *Știință și tehnică*, *Natura*, precum și tăieturi ale unor articole din *Scinteia*, *Scinteia tineretului* etc., axate pe probleme științifice.

Elena PRICPE

# ÎMPRUMUTUL DE CARTE PRIN POȘTĂ

Sarcina de bază a Bibliotecii centrale pedagogice din București este asigurarea documentației în domeniul învățămîntului și educației. Elaborarea numeroaselor instrumente de informare, materiale documentare, cercetări bibliografice în domeniul pedagogiei reprezintă o preocupare de bază a bibliotecii noastre. În prezent, cercetătorii și cadrele didactice recurg în măsură tot mai largă la serviciile bibliotecii. Cadrele didactice din provincie solicită însă nu numai informații bibliografice și documentație, ci mai ales literatura însăși, deoarece bibliotecile școlare și bibliotecile publice (în localitățile mici) nu dispun de colecții atât de variate încît să satisfacă cerințele multiple de carte. Cererile primite se referă nu numai la problemele învățămîntului elementar și mediu, ci, practic, la toate disciplinele predate în instituțiile de învățămînt superior, unde cadrele didactice își desăvîrșesc calificarea (matematică, biologie, agronomie, științe sociale etc.).

Pentru a se răspunde acestor cerințe, Biblioteca centrală pedagogică a primit sarcina să-și dezvolte împrumutul prin poștă pentru cadrele didactice. Această activitate, care se desfășoară de peste trei ani, a căpătat o pondere tot mai accentuată în sfera preocupărilor bibliotecii.

Firește, a asigura documentația unui număr mare de specialiști care lucrează în instituțiile de învățămînt nu este de loc ușor. Biblioteca trebuia să-și organizeze secția de împrumut, corespunzător sarcinii de mare răspundere ce i-a fost încredințată, să dispună de un depozit propriu și de personal specializat, în sfîrșit să-și creeze mijloace de evidență și de urmăriri adecvate. O dată îndeplinite aceste cerințe, s-a trecut la o acti-

vitate susținută și continuă. Depozitul de cărți al secției se îmbogățește permanent cu noi lucrări necesare cititorilor, selectate pe baza unei documentații variate: planurile și programele institutelor de învățămînt pe facultăți și discipline, bibliografiile indicate de catedre, programa și bibliografia recomandată de Institutul de perfecționare a cadrelor didactice pentru examenele de grade didactice etc. La completarea fondului de împrumut ne orientăm, de asemenea, după evidențele statistice, care dau indicii foarte utile asupra materiilor, autorilor și lucrărilor frecvent solicitate.

Cadrele didactice și cercetătorii din Capitală împrumută cartea dorită la sediul Bibliotecii. Solicitanții din provincie obțin împrumutul prin intermediul poștei, în urma unei cereri scrise trimise de către școlile unde funcționează. Împrumutul se acordă nominal instituțiilor, care răspund în fața Bibliotecii de justa folosire a materialului împrumutat și de restituirea lui în termen. În activitatea secției de împrumut ponderea cea mai mare revine relațiilor cu cititorii din provincie. Cu toate că numărul cititorilor care ni se adresează este în continuă creștere, secția de împrumut răspunde cu promptitudine solicitărilor. În cursul anului 1964, au fost expediate 5 852 de colete poștale, însumînd 21 724 de publicații, care au fost cerute de peste 1 400 de școli elementare și medii, în majoritate din mediul rural.

Îmbunătățirea tehnicii împrumutului prin poștă constituie o permanentă preocupare a noastră, căci, pe măsură ce rolul Bibliotecii centrale pedagogice dobîndește o popularitate crescîndă, numărul cadrelor didactice care ne solicită cărți prin împrumut devine tot mai mare. Experiența noastră dovedește că împrumutul de carte prin poștă răspunde unor cerințe reale și stringente ale unui cerc larg de cititori, ale căror interese și preocupări se extind și se adîncesc pe zi ce trece.

Constantin URMĂ

## Sesiune de referate

Sala festivă a Palatului de cultură din Ploiești a găzduit, în luna decembrie a anului trecut, o sesiune de referate organizată sub egida Comitetului regional de cultură și artă și a Bibliotecii regionale pe tema: *Activitatea bibliotecilor pentru dezvoltarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii*. Au asistat bibliotecari din toate rețelele de biblioteci din regiune și alți activiști culturali, cadre didactice, propagandiști, precum și bibliotecari invitați din diferite regiuni.

Referatele au fost bine alese și au urmărit să imprime unitate tematică problemelor în discuție. Primul dintre ele, intitulat: *Dezvoltarea economică și culturală a Regiunii Ploiești în anii regimului democrat-popular*, susținut de *Gheorghe Boșovei*, secretarul Comitetului regional de cultură și artă, a dat o fundamentare mediului cultural și economic în care se desfășoară activitatea culturală. *Gheorghe Berescu*, cercetător la Institutul de filozofie al Academiei R.P.R., a conturat elementele caracteristice ale dezvoltării conștiinței socialiste a oamenilor muncii, cerințele fundamentale actuale în propaganda și difuzarea culturii.

Un interesant referat, prezentat de *Dan Grigorescu*, redactor șef la Editura Meridiane, a adus în fața participanților o bogată documentare despre funcția educativă a literaturii noastre beletristice contemporane și înrăurirea ei asupra conștiinței cititorilor. *Gheorghe Maxim*, directorul Bibliotecii regionale Ploiești, a exemplificat cu date interesante aportul bibliotecilor publice din regiune la formarea și la dezvoltarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii.

Discuțiile au antrenat numeroși participanți și au prilejuit contribuții efective, pe bază de date și fapte, la susținerea principalelor concluzii formulate de referenți. *Nicolae Simache*, directorul Muzeului regional, în trecut bibliotecar la Biblioteca municipală „N. Iorga” din Ploiești, a schițat tabloul creșterii cerințelor de carte de-a lungul anilor, relevând marele aflix al publicului de azi spre bibliotecile de diferite categorii. Profesorul *Tiberiu Borda* din Buzău a ilustrat ingenios, prin câteva exemple, profilarea colec-

țiilor bibliotecilor în funcție de cerințe, actualitatea dezideratului bibliotecar: „Cartea potrivită la omul potrivit”. *Cornelia Sedan*, profesoară la Școala medie nr. 2 din Buzău, membră în activul obștesc al Bibliotecii raionale, a vorbit despre ajutorul acordat de intelectuali muncii cu cartea, eficacitatea diverselor metode de lucru, necesitatea bunei pregătiri culturale a bibliotecarilor. Profesorul *Tătaru*, directorul Școlii din Valea Călugărească și membru în colectivul obștesc al Bibliotecii regionale, s-a referit pe larg la exigențele sporite ale cititorului sub raportul conținutului și al formei artistice de realizare. El a observat că, la popularizarea cărților, bibliotecarii ar trebui să folosească în mai mare măsură materialele de sinteză din revistele de specialitate, mai valoroase și mai căutate decât recenziile și prezentările de cărți. Colaboratorul Centrului de librării și difuzare a cărții din Regiunea Ploiești, *I. Bucălău*, a făcut legătură între circulația cărților în bibliotecă și creșterea vânzării lor prin rețeaua de desfacere. *Alexandru Dimona*, activist la Comitetul de cultură și artă din Cîmpina, a evidențiat cerința îmbogățirii tematicii manifestărilor de masă cu cartea. Aceste acțiuni vor trebui să pună accentul nu numai pe literatura care ajută nemijlocit rezolvarea problemelor de producție, ci să îmbrățișeze în egală măsură gama largă a problemelor ogindite în literatura ideologică, de educație estetică etc. De asemenea, forurile metodice ar ajuta substanțial bibliotecarii prin indicații privind organizarea în mod variat a unui număr sporit de manifestări de masă cu conținut beletristic. *Ana Iliant*, bibliotecară la Dărmănești și alți bibliotecari din Regiunea Ploiești au analizat progresele înregistrate de unitățile pe care le conduc, îmbunătățirea metodologiei muncii bibliotecare în raport cu profilul economic și cultural al localităților.

În încheiere, au luat cuvîntul *Vasile St. Măriu*, bibliograf principal la Biblioteca centrală de stat și *Constantin Mătușoiu*, consultant la Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, care au apreciat ținuta științifică a referatelor, tematica de actualitate a

sesiunii, participarea vie, competență a vorbitorilor în cadrul discuțiilor. Astfel de întâlniri între bibliotecari, urmărind nu exclusiv trecerea în revistă a activității pe o perioadă anumită, ci dezbateră teoretică a diferitelor aspecte ale activității cu cartea, interpretarea experienței bibliotecilor în perspectiva largă a obiectivelor fundamentale ce revin muncii cu cartea, încep să devină tradiție, ceea ce este un lucru pozitiv.

În întâmpinarea sesiunii, Biblioteca regională Ploiești a editat o bibliografie adnotată, avind ca temă *Istoria Regiunii Ploiești (1944—1964)*. Lucrarea, semnată de Paul D. Popescu, în-

registrează materialele publicate în anii regimului de democrație populară despre trecutul Regiunii, începînd cu vremurile cele mai îndepărtate și încheind cu perioada pregătirii și declanșării insurecției armate de la 23 August 1944. Organizarea materialului în cadrul capitolelor respectă principiul cronologic al faptelor istorice. Lucrările cu caracter general au fost așezate la începutul capitolelor. Un capitol separat, care încheie bibliografia, reunește alte lucrări cu caracter monografic sau care conțin elemente despre istoricul Regiunii Ploiești.

## Vești din biblioteci

E seară literară la Biblioteca comunală din Cristian, seară literară dedicată alegerilor din martie. Biblioteca comunală, în colaborare cu căminul cultural și cadrele didactice, a pregătit un program cuprinzător care înfățișează marile succese ale poporului nostru în opera de construire a socialismului.

Rînd pe rînd, se aud fragmente din publicistica lui Zaharia Stancu și N. D. Cocea, din poezia lui Gheorghe Tomozei, Ion Bănuță și Nicolae Tăutu. Iar la sfîrșit, se citește poemul popular *Mesterii pămîntului*. În fața auditorilor este înfățișat Brașovul industrial și mănoasele cîmpii ale regiunii. Poezia populară evocă Țara Birsei, pitorescul ei și freamătul zilelor de azi.

Pe fundalul scenei, se află harta patriei, cu obiectivele sale industriale de prim ordin. Din spatele culiselor răzbat acordurile *Rapsodiei I* de George Enescu. Iar după terminarea serii literare propriu-zise, are loc un scurt program al orchestrei și soliștilor căminului cultural.

Se apropie sărbătoarea întregului nostru popor — alegerile din 7 martie. Un dram din această sărbătoare s-a oglindit și în seara literară de la Cristian.

C. V.

★

Și în iarna aceasta, Biblioteca raională Bîrlad a întreprins numeroase acțiuni menite să ridice nivelul acti-

vității cu cartea în comunele și satele raionului. Prin colectivul de metodisti, bibliotecarii primesc în mod curent îndrumări referitoare la organizarea muncii și la orientarea acesteia către problemele actuale ce-i preocupă pe cititori.

Un capitol important în activitatea bibliotecilor, îl constituie sprijinirea învățămîntului agrozootehnic de masă. Numeroși bibliotecari, printre care Elena Petcu din comuna Dragalina, Antoanela Nica (Fălciu), Zoica Marin (Suletea), Stana Chiora (Blădești), Elena Andone (Banca), au procurat din vreme materialul bibliografic necesar cursanților. În aceste biblioteci au fost organizate rafturi tematice cu titlul *În ajutorul învățămîntului agrozootehnic*. Bibliotecarii au întocmit de asemenea liste de recomandare și planuri de lectură destinate celor ce urmează cursurile de învățămînt agricol.

Biblioteca raională a venit în sprijinul bibliotecilor comunale și prin ajutorul acordat în organizarea unor acțiuni de masă pe teme de agricultură. În acest sens, au fost organizate sau sînt în curs de organizare concursurile „cine știe ciștigă” pe teme *Ce ne spun cărțile despre îngrijirea animalelor în perioada de iarnă*, *Sectorul vitipomicol, aducător de mari venituri*, *Cultura porumbului*. A fost întocmită și lista de recomandare *Lucrări agricole apărute în anul 1964*.

Pentru a se asigura o activitate corespunzătoare în cadrul cercurilor de

citit, bibliotecarii comunali au fost instruiți asupra problemelor de planificare a muncii, asupra sprijinului ce trebuie acordat lectorilor etc. În cadrul bibliotecii raionale se elaborează materiale destinate participanților la cercurile de citit: recenzii și prezentări de cărți, liste de recomandare, cuprinzând lucrări agrozootehnice și de popularizare a științei, lucrări de literatură.

Romulus MARCU

★

O cale sigură pentru a realiza îndrumarea lecturii elevilor este, fără îndoială, întocmirea sistematică a listelor bibliografice de recomandare. În acest sens, încă de la începutul anului școlar, la biblioteca din comuna Rîpile, Raionul Tîrgu-Ocna, a fost întocmită cu sprijinul cadrelor didactice, lista de recomandare pentru fiecare clasă în parte, conform programei analitice.

În cadrul bibliotecii comunale, elevii sînt îndrumați să citească lucrările cuprinse în aceste materiale bibliografice. Periodic, atunci cînd se analizează la școală situația la învățatură a elevilor, sînt aduse în discuție și problemele în legătură cu lectura particulară a elevilor. Cu acest prilej, profesorii și învățătorii au posibilitatea să afle care este aria intereselor de lectură ale școlărilor.

O problemă deosebit de importantă este aceea a antrenării părinților la acțiunea de orientare a lecturii micilor cititori. În cadrul consfătuirilor cu părinții organizate pe clase de către diriginți, părinții primesc sugestii în legătură cu rolul ce le revine în îndrumarea lecturii copiilor. Este combătută poziția greșită a unor părinți care susțin că lectura extrașcolară dăunează însușirii temeinice de către elevi a cunoștințelor, dovedindu-li-se că, îndeobște, copiii care citează mult în afara școlii, au cunoștințe bogate și temeinice și deci, o situație bună la învățatură.

Biblioteca din comuna Rîpile colaborează cu școala și în pregătirea unor acțiuni de masă cu cartea, menite de asemenea, să trezească interesul elevilor pentru diferite lucrări ce le sînt destinate. Pentru micii cititori din comună se organizează seri literare, recenzii, consfătuiri, la realizarea cărora cadrele didactice își aduc contribuția.

Victoria DIMOFTE

## Ne scriu corespondenții

Directoarea Bibliotecii raionale Sighet, *Yvonne Lany* a trimis redacției o corespondență despre activitatea bibliotecii din comuna Strîmtura. Printre altele, ne scrie despre reușita unei acțiuni organizate în această comună pentru micii cititori, intitulată *Întîlnire cu săpturile basmului*. Alcătuită pe baza celor mai îndrăgite cărți, manifestarea a întrunit aprecierile tuturor participanților, a căror exigență e bine cunoscută chiar dacă media de vîrstă nu e prea mare.

Vizitată în tot timpul anului, stațiunea balneoclimaterică Slănic-Moldova oferă celor veniți la odihnă sau tratament condiții optime și-n ceea ce privește petrecerea cit mai plăcută a timpului liber. Biblioteca orașenească dispune de un fond de 21.500 de cărți solicitate din plin de către cei veniți la odihnă. Printre cei care au frecventat cu regularitate biblioteca în timpul celor 3 săptămîni de odihnă, a fost și profesorul *Gheorghe Gheorghiu*, din Urziceni, care ne-a și relatat cele de mai sus.

Din Raionul Sînnicolaul Mare, ne trimite vești *Ion Coșoi*, activist cultural, despre desfășurarea concursului „Iubiți cartea”. Peste 3.000 de tineri sînt purtători ai insignei „Prieten al cărții”. Rezultatele obținute se datoresc atît sprijinului dat de către Comitetul raional U.T.M. activității bibliotecilor comunale și comisiilor comunale de concurs cît și îndrumărilor date de Biblioteca raională pentru organizarea unor acțiuni cu cartea interesante, atractive. Un fapt demn de remarcat este creșterea numărului tinerilor posesori de biblioteci personale. Cele mai frumoase rezultate în cadrul concursului au fost obținute în comunele: Pesac, Gotlob, Comloșul Mare, Besenova Veche, Teremia Mare.



## IOAN BIANU în amintire

de academician

P. PANAITESCU PERPESSICIUS

Cînd, — proaspăt descîns din schela noastră de la Dunăre, pe care autorul Kyralina avea s-o immortalizeze mai mult chiar decît Alecsandri cu minunata lui baladă, culesă din popor dar șlefuită după canoanele celei mai iscusite bijuterii, — urcam treptele Universității din București, acum o jumătate de veac și mai bine, nu cred că știam mare lucru despre Ioan Bianu. Întîile două tomuri din Bibliografia romînească veche, întocmită de el, în colaborare cu Nerva Hodoș, bibliotecarul său adjunct, apăruseră deja în anul cînd sfîrșeam ultima clasă de liceu, dar chiar dacă le-ar fi avut, altele erau, în timpul acela, ispitele bogatei biblioteci Petre Armencea, înființată de unul dintre cei mai idealiști absolvenți ai liceului N. Bălcescu din Brăila. Adăpostită la etajul cel mai de sus al impunătorului Teatru Rally, din centrul orașului și declarată bibliotecă publică, rafturile ei albe îmbiau nu numai cu ramura literaturii curente, dar și cu revelatoare tipărituri de artă, străine, în rîndul cărora nici astăzi n-am uitat magnificul album de stampe ale lui Félicien Rops, pe care totdeauna l-am asociat viziunilor damnate ale lui Baudelaire, total ignorat la epoca aceea, patent eminesciană și, grație bibliotecii de popularizare „Socec”, condusă de Mihail Dragomirescu și Emil Gîrleanu, în care îi apăruseră Romantele pentru mai tîrziu, chiar minulesciană. De la alfabetul cirilic, și mai ales de cifrele lui cu slove, n-aveam cum să fim îndrăgostit, cîtă vreme, lor desigur, și nu mai puțin miopiei mele înveterate, le datoram un unu, de toată frumusețea, din partea excelentului meu profesor de romînă, Filip Drăgescu, alît de generos în notarea compozițiilor, dar care obicinuia să-și facă demonstrațiile glagolitice la tablă, cu tibișirul. Iar ochelarii, i-am cunoscut abia la București în Universitate, cumpărați, fără rețetă, de la prăvăliile din fața spitalului Colțea, însă miraculoși peste măsură. Ce limpezi, inedite, și chiar incandescente îmi apăreau acum, pe tabela de catran, poate mai îndepărtată, slovele cu cari Ovid Densușianu, profesorul de romanistică, își puncta prelegerile de latină vulgară sau de veche limbă romînească.

Cursul de Istoria literaturii romîne a lui Ioan Bianu ținea doi ani, și dacă nu era, cum birfeau gurile rele, o simplă reeditare a tomurilor de aceeași specialitate, ale lui Nicolae Iorga, e drept că el nu avea nici strălucirea prelegerilor acestuia, nici eleganța cursurilor de filologie romanică sau de literaturi moderne, romanice, id est simboliste, ale lui Ovid Densușianu, nici solemnitatea amabilă a paleoslavei lui Ion Bogdan și nici violența apodictică a lecțiilor

de estetică și literatură modernă ale lui Mihail Dragomirescu. Erau cursuri sobre, însă bine nutrite, de un bun cunoscător al literaturii noastre vechi, cum dovedea Bibliografia românească veche și de un pasionat al tuturor cărilor, pe care le veghea cu atîta devoțiune în Biblioteca Academiei, al cărei director era. Despre acestea și altele altele aveam să aflu, zi de zi, o dată cu inițierea progresivă în tainele bibliotecii și ale bibliografiei. Studiul său despre Nicolae Pauletti, folcloristul și literatul din Făget, editarea baladei Doncilă, extrasă după un manuscris, identificat mult mai tîrziu a fi aparținut lui Eminescu, Catalogul manuscriselor românești, Bibliografia periodicelor, instrumente de lucru, împreună cu Bibliografia românească veche, de prim ordin și care au adus altele servicii istoriografilor noștri de toate speciile, rapoartele sale academice, sprijinul ce l-a dat folcloriștilor, tipărindu-le culegerile în cunoscuta serie, inițiată de Academie, sînt doar cîteva din marile titluri ale activității științifice a lui Ioan Bianu, din care mai mult de un ecou se rătăcea și-n cursurile sau în orele de seminar ale catedrei sale.

În anul al treilea mă prezentam la concurs, pentru obținerea uneia din cele două burse, vacante, a cîte una sută lei lunar fiecare (ce timpuri!) și aveam norocul să am în comisie și pe Ioan Bianu, fostul meu profesor de Istoria literaturii, timp de doi ani. Și cum norocul nu vine niciodată singur, o dată cu obținerea bursei, Ioan Bianu mă recomandă unuia dintre fiii lui Ion Ghica, al cărui întîm fusese, și ai cărui nepoți aveau nevoie de un profesor particular. Ceea ce însemna ceva mai mult decît o dublare a bursei și un început serios de independență alimentară. Era, pentru mine, întîiul semn vădit al marelui solicitudinii, ce Ioan Bianu purta discipolilor săi, cărora le-a întins întotdeauna o mînă protectoare. Profesorul cu trăsături aspre și cu privirea glacială, făptura hirsută din legendele studenților era, în realitate, un om cu inima de aur, și așa l-am cunoscut nu numai în împrejurările amintite, dar și timp de două decenii, din toamna anului 1915, cînd începam, tot grație lui, să lucrez la Noul Catalog al Bibliotecii Academiei, sub conducerea eminentului bibliograf Al. Sadi-Ionescu, veritabil soarece de bibliotecă, și prin proporții, nu numai prin deprinderi. Biroul Noului Catalog era vecin cu mica sală de lectură din vechiul local, unde trona portretul de mag, cu barba stufoasă, al lui Hașdeu și bustul adus de umeri al lui Voltaire, de Houdon, cocoșat de-asupra raftului cu Enciclopedii. Vizitele lui Bianu erau aproape zilnic și dacă pe unii, mai ales cînd tonitrua, traversînd sala de lectură, fie că observase un cititor bojînd filele periodicelor, fie că avea ce avea cu vreun custode, îi făcea să-și amintească exclamația — „Heu, quale portentum!” — cu care Coșbuc și colegii își exorcisau profesorul de latină pe care-l asemeni au unui monstru, pentru mine constituiau o îndoită plăcere: și să-l văd aplecîndu-se patern peste fișe cu clasificare zecimală, și să știu că-n ochii aceia, în aparență duri, dogorea o căldură binefăcătoare.

Multiple sînt împrejurările în care sensibilitatea lui Ioan Bianu, pe nedrept contestată și lăghetea lui de suflet, din care alțiia ne-am înfruptat, mi s-au vădit în toată a lor luminozitate, și dacă nu mi-ar fi teamă că de acolo, din dîmbrăvile elizee, cum ar fi spus celălalt dascăl al nostru, Mihalache Dragomirescu, unde îl văd preumblîndu-se, cînd cu mării săi prieteni Ion Ghica și Vasile Alecsandri, și cînd cu colegii săi de bibliotecă, Nerva Hodoș, Ilarie Chendi, Al. Sadi-Ionescu, din exces de discreție, îmi interzice, cu un reiterat gest, al indexului, orice referință, de bună seamă că n-aș pregeta să mă opresc la ele și să le deapăn cu emoția, ce se cuvine celor mai alese aduceri aminte. Mă voi opri, totuși, la două-trei pilde, dintre cele mai puțin subiective, dar care nu vorbesc mai puțin de rarele daruri sufletești ale fostului meu profesor și mentor întru bibliotecă. Contactul continuu cu vechile tipăriți și manuscrise, din care au izvodit clasicele lucrări bibliografice mai sus-amintite, au putut să lase, unora și altora, falsă impresie că Ioan Bianu nu iubea literatura nouă și că se exilase de-a pururi în trecut. Și totuși, referatul prin care Academia Română premia îndată după întîiul război mondial Poemele luminii ale abia cunoscutului Lucian Blaga este opera lui. Era la zi cu literatura curentă și-mi amintesc, cam după apariția romanului Intunecare de Cezar Petrescu, de o convorbire în tren, și de judicioasele lui opinii critice. Era, cred, pe vremea redactoratului meu la Universul literar și, în curînd, aveam să mă conving de interesul cu care urmărea scrisul foștilor săi discipoli.

Dădusem ospitalitate în coloanele revistei unei dezbateri estetice, ce se purta între Dragoș Protopopescu și Scarlat Struțeanu, foști buni prieteni, împreună cu care, și cu Tudor Vianu, abia întorși din pribegia primului război, la Iași, scosese m efemerul periodic Letopiseși, trecut totuși de pragul a zece nunere, dar acum, din te miri ce, îndusmăniși. Dezbaterea degenerase în polemică și promitea să treacă dincolo chiar de contondentele argumente verbale. M-am hotărât s-o curm și reeditând rolul lui Polonius, străpuns cu floreta, în timp ce pîndea, vorbeam de spadele pe care cei doi anici ai mei și le încrucisaseră prin inima mea. „Pun, așa dar, punct” spuneam în încheiere. A doua zi primeam de la Ioan Bianu o îndurerată epistolă. Ar fi trebuit, dragul meu P., îmi spunea în esență, să fi pus punct înainte ca accidentul să se fi consumat. Și dreptatea era de partea lui. Lui, și spiritului său de glosator și bibliograf, îi datorez prilejul de a fi identificat și reconstituit din presa timpului, lectura publică pe care Vasile Alecsandri a făcut-o, la îndemnul lui Maiorescu, piesei sale Fintina Blanduziei pentru stringerea fondurilor, cu care Eminescu avea să fie ospitalizat la Ober-Döbling, în toamna anului 1883. O notă din colecția de Studii și documente literare ale lui I. E. Toroușiu decrta: „Alecsandri n-a ținut nici o conferință”. În timp ce un carton de intrare („conferință în scop de binefacere”) la Ateneul Român, adnotat cu scrisul atât de caracteristic al lui Ioan Bianu, și rătăcind într-una din mapele cu foi volante, mă puse pe urmele adevărului. Cînd cu doi ani înainte de săvîrșirea lui din viață, reurcam, pentru un stagiu mai îndelungat, scările vechi săli a manuscrisurilor, ediția critică a poeziilor lui Eminescu, îngrijită de Constantin Botez abia ieșise de sub tipar, și Ioan Bianu formula, cu una din acele intuiții pe care viitorul avea să o ratifice întru totul, un avertisment, ce era și judecată de valoare în același timp, cînd nu se împăca cu sistemul statistic de variante, ale ediției, în care vedea un adevărat „rumeguș”. Dacă drumul nostru a fost altul, și poate cel mai bun, n-ar fi exclus ca unul din îndemnuri să fi fost și avertismentul, pe care fostul nostru dascăl și director de bibliotecă ni-l comunicase în ziua cînd ne imbarcam pe galera „ediții critice și integrale” din Eminescu.

S-au scurs 30 de ani de cînd Ioan Bianu a trecut în împărăția umbrelor, și vor mai trece încă alții de aci încolo, căci ce importanță au, în perspectiva eternității, anii și veacurile? Va veni un timp, cînd și amintirile noastre despre dînsul se vor fi stins ca o făclie ajunsă la limită. Memoria lui Ioan Bianu însă va dăinui de-a pururi, cît și temeliiile pe care e zidită: biblioteca, în curînd centenară a Academiei, opera sa științifică de nepuizabilă utilitate și aurul incoruptibil al inimei sale. Despre acestea vor mărturisii generațiile de cititori, cîte se vor perinda prin fața imaginii lui de bronz, veghînd, ca un geniu tutelar, incinta Bibliotecii.

...Cartea îndeplinește fapte de mirare de a ne face să trăim în afară de minciună, nedreptate și prejudecăți. În aceste urne sacre, în care poezii și cugetătorii și-au închis inimile, găsim acea putere fără moarte care mișcă umanitatea înaintea progresului ei neconținut. Între calamități și catastrofe, oamenii nobili care nu mai sînt ne dau putere acumulată în operele lor ca să răzvim spre adevăr, justiție socială și pace...

(M. Sadoveanu)



# Ioan Bianu

1856 — 1935

Se împlinesc 30 de ani de la moartea lui Ioan Bianu, figură luminoasă a culturii românești moderne, pe care el a servit-o în diferite chipuri timp de aproape 60 de ani. A fost profesor secundar o perioadă de 20 de ani (1881—1902), apoi profesor universitar alți 25 de ani (1902—1927) — totdeauna exemplu de rară conștiințiozitate în îndeplinirea îndatoririlor de catedră, — dar titlul de recunoștință la care are dreptul Ioan Bianu din partea generațiilor de azi și a celor viitoare este acela de a fi creat Pantheonul cărții românești, care este Biblioteca Academiei, instituție în slujba căreia a stat neclintit, zi de zi, timp de 56 de ani: din februarie 1879 pînă în februarie 1935.

Ioan Bianu s-a născut în septembrie 1856 în comuna Făget, pe valea Tirnavei, din părinți țărani. Cunoștințele elementare de carte le-a căpătat în școala din satul natal, iar cursurile gimnaziale și liceale le-a urmat la Blaj, oraș de veche tradiție culturală românească, unde a avut ca dascăli și îndrumători, printre alții, pe învățații Timotei Cipariu și Ioan Micu Moldovan (Moldovănuț). Venir, în 1876, la București, ca să-și facă studiile universitare, este primit în același an ca funcționar la biblioteca Universității, al cărei director era fostul luptător de la 1848 și colaborator al lui N. Bălcescu: profesorul August Treboniu Laurian. La 1879, an în care Societatea Academică se transformase în institut național cu denumirea de „Academia Română”, Ioan Bianu a fost numit, la recomandarea lui Al. Odobescu, ca „bibliotecar-arhivist” al acestei instituții. Terminîndu-și studiile universitare, a obținut în 1881 catedra de limba română de la liceul Sf. Sava din București. În anii 1882—1883, beneficiind de o bursă de studii, a urmat cursuri de specializare în filologie romanică la Milano, cu G. Ascoli și la Paris, cu Gaston Paris. Concomitent, a studiat organizarea bibliotecilor științifice din Italia, Franța și Anglia, iar la întorcerea în țară în 1884 i s-a încredințat postul de director al Bibliotecii Academiei Române. Ales în 1887 membru corespondent al Academiei, apoi în 1902 membru activ al acesteia și pro-

fesor de istoria literaturii române la Universitatea din București, Ioan Bianu s-a remarcat prin talentul și pregătirea sa, atît în activitatea academică sau de catedră, cît și în cea științifică, ca un distins filolog și istoric literar. În studiile sale de istorie literară (printre care: *Viața și activitatea lui Maniu Samuel Micu alias Clain de Sadu*, 1876 și *Poezia satirică la Romîni*, 1881) și în edițiile de texte (*Psaltirea scheiană*, *Psaltirea lui Dosoftei*, *Predicile lui Antim Ivireanul*), rod al unei munci de bogată informație și de meticuloasă comparație și colajune de texte, Ioan Bianu a dovedit o adîncă probitate științifică, pe care a transmis-o și numeroșilor săi elevi și colegi de la Universitate și din Academie.

Dar mai presus de activitatea sa didactică și de istoric literar, Ioan Bianu a fost un bibliotecar și un bibliograf, primul mare bibliotecar cu vocație și strălucit bibliograf din cultura românească, a cărui capacitate de organizator avea să schimbe curînd fața instituției în fruntea căreia fusese chemat. Cu numirea lui Ioan Bianu ca director al Bibliotecii, în 1884, începe perioada de dezvoltare și de organizare a Bibliotecii Academiei. Cea dintîi înfăptuire pe care tînarul bibliotecar, avînd ca îndrumători pe Ion Ghica, Al. Odobescu și D. A. Sturdza, o pregăti în acest scop a fost redactarea unui proiect de *Regulament pentru Biblioteca Academiei*, care a fost definitivat, prin votul plenului academic, la 30 martie 1884. Se determinau prin acel regulament scopul și natura bibliotecii și se prevedeau norme privitoare la creșterea și catalogarea cărților, la conservarea și folosirea lor. Călăuză și program în același timp, regulamentul din 1884 a fost punctul de plecare în de orientare pentru dezvoltarea în viitor a colecțiilor și serviciilor și a constituit, pînă aproape de epoca noastră, cu toate adăogirile și modificările suferite între timp, garanția de stabilitate pe care s-a rezemat întreaga activitate a bibliotecii. Urmărind realizarea punctelor atinse în acest regulament-program, Ioan Bianu a căutat mai întîi să asigure creșterea colecțiilor cu publicațiile românești curente. În acest scop, el redactează legea exemplarelor obligatorii (a depozitului legal), cerută de Academie încă din 1877, lege care a fost însușită și

votată de corpurile legiuitoare și pusă în vigoare la 2 aprilie 1885, și care aducea Bibliotecii Academiei, cu titlul gratuit, câte 3 exemplare din toate publicațiile ce ieșeau de sub teacurile tipografiilor din țară. (Această lege a fost apoi modificată și întărită cu un regulament de funcționare în 1904). Paralel, el urmărea cu tot mai multă stăruință completarea cu cărți din trecut a fondului național de tipărituri și manuscrise și de cărți străine privitoare la țara și poporul românesc, stimulând donații de biblioteci întregi, întreținând o întinsă corespondență, în special cu personalități din Transilvania, pentru procurarea de cărți românești, (Dintr-o scrisoare inedită a lui Ioan Bianu, adresată, în 1910, protopopului unit al Clujului, Elie Dăianu. — scrisoare păstrată la Biblioteca Filialei din Cluj a Academiei R.P.R. și comunicată nouă în copie de Iosif Naghiu — reținem, ca un exemplu, următoarele: „Uite așa pășim și cu alții, tocmai ca eu d-ta: Academia să ne dea publicații pentru biblioteci, societăți, protopopiate, reuniuni învățătoarești etc... Iar când este vorba să fie și Academia ajutată în munca ei pentru a studia trecutul nației necăjite, unul întreabă: citi dați? altul spune: dați atît; al treilea zice: n-am vreme sau face, ceea ce ajunge la același rezultat. Te rog ca *tot*, dar tot ce aduni din domeniul cărților, manuscriselor, foilor volante etc., *tot trebuie să vie aici*, căci aici este munca românească pentru tot neamul. Altfel, fiecare abatere este păcat mare!”).

Tot timpul, Ioan Bianu a fost preocupat de îmbunătățirea condițiilor de lucru (de spațiu), de catalogare și conservare a colecțiilor, dar începuturile de organizare sistematică el le va întreprinde mai ales după mutarea Academiei în localul din calea Victoriei — pînă în 1890 ea a funcționat în localul Universității, unde biblioteca fusese atinsă în 1884 de pericolul unui incendiu și unde ea nu avea posibilități de dezvoltare. Instalată în casa Cezianu din calea Victoriei, Academia rezervase bibliotecii mai multe încăperi, astfel că Ioan Bianu se grăbi să dea un început de valorificare publicațiilor, organizînd o mică sală de lectură, cu 20 de locuri, în încăperea ocupată azi de cancelaria Academiei, de care N. Iorga își aducea aminte (*O viață de om*, I 275)

ca la o „odăiță cu puțini cititori, încălzită de ameteai, cu serviciul făcut cum se putea, dar cu temuta autoritate a d-lui Ioan Bianu, șeful...”. Deschisă 10 ore pe zi, fără întreruperi, de la 8 dimineața la 6 seara, sala de lectură a bibliotecii, deși nu era publică stătea totuși la dispoziția puținilor cercetători. Între timp, prin cumpărarea casei învecinate Zaleski și prin amenajările dintre ele, s-a realizat desăvîrșirea actualului local al Academiei din Calea Victoriei, în care Ioan Bianu organizează, în 1898, la etaj, o sală de lectură publică cu 32 de locuri, pentru imprimate, o sală de lucru specială pentru manuscrise, documente și cartea românească veche, un cabinet de stampe și hărți, un cabinet numismatic, precum și depozite pentru toate categoriile de colecții ale Bibliotecii.

O dată rezolvată problema localului, Ioan Bianu grăbește lucrările pentru organizarea științifică a colecțiilor și serviciilor. Începuturi în această direcție se făcuseră pentru manuscrise și documente, pentru colecțiile de stampe și numismatică. Mai greu de rezolvat era problema organizării colecțiilor de imprimate, care alcătuiau partea cea mai mare din tezaurul Bibliotecii. Catalogarea lor se făcuse în grabă, din cauza înmulțirii peste măsură a colecțiilor, pe fișe mobile din hîrtie puțin rezistentă, închise în cutii dar nefixate, întrunind în același catalog topografic și în același catalog alfabetic cărțile cu revistele și ziarele laolaltă, ceea ce îngreua tot mai mult atît lucrarea însăși de catalogare, cît și folosirea publicațiilor. Sistemul era învechit și nu mai corespundea dezvoltării pe care o luase între timp Biblioteca Academiei. Se simțea pe deasupra lipsa unui catalog pe materii, care să înlesnească folosirea acestor publicații.

Între anii 1903—1905, după studii prealabile și după ce-și asigură o echipă de eminenți colaboratori, printre cari: Nerva Hodoș, Al. Sadi-Ionescu, Ștefan Pop, Al. T. Dumitrescu și Iuliu Tuducescu, Ioan Bianu pășește la marea reformă a secțiunii imprimatelor, aplicînd un sistem de organizare a colecțiilor pe cît de simplu în execuție, pe atît de practic și de bun în rezultate. El pune astfel pentru prima oară în lucrare principiul modern al separării publicațiilor independente — cărțile și broșurile — de cele cu creștere periodică — reviste,

ziare, — întocmind inventare speciale (înțelegem registrele-cataloage topografice) și cataloage pentru fiecare categorie în parte după norme științifice stabilite și experimentate cu succes în alte țări. Colecțiile se separă chiar de la inventariere și catalogare și se așază în depozit după sistemul mobil pe formate, în scopul de a se ciștiga o estetică de așzare, de a se realiza publicațiile de degradare, de a se realiza economie de spațiu și de a se înlesni lucrările de folosire și de control. Noua organizare a avut în vedere — pe lângă înscrierea, după norme bibliografice precise, a fiecărei publicații la un singur număr de inventar (catalog topografic), — întocmirea a două cataloage generale, pentru fiecare fond în parte, alfabetic și pe materii. Aceste cataloage se întocmesc de acum înainte pe fișe de carton rezistent, după formatul internațional (12,5 × 7,5 cm) fixate în cutii păstrate în fișiere. Punerea în practică a normelor noi de catalogare și așzare s-a început în 1903 cu publicațiile periodice și în 1905 cu cărțile și broșurile. Sistemul luat ca bază pentru catalogul pe materii, început în 1908, a fost — cu unele modificări cerute de trebuințele noastre locale — acela folosit de biblioteca Universității din Halle, stabilit de Otto Hartwig în 1888. După cîțiva ani, în 1915, Ioan Bianu părăsește sistemul clasificării cu litere a lui Otto Hartwig, înlocuindu-l cu sistemul de clasificare zecimală a lui Melvil Dewey, mai practic și mai potrivit, prin universalitatea lui, cu nevoile unei mari biblioteci științifice. În această perioadă se aduc îmbunătățiri și celorlalte colecții, atît în redactarea cataloagelor cît și în felul așzării și conservării lor. E de reținut că bazele organizatorice solide puse de Ioan Bianu și colaboratorii săi, la începutul acestui secol, au permis dezvoltarea uriașă de azi a Bibliotecii Academiei R.P.R.

Datorită energiei stăruitoare a lui Ioan Bianu, fondul național de tipărituri și manuscrise crescuse în mod impresionant. El trebuia valorificat și pe altă cale decît prin cataloagele de bibliotecă. Trebuia atrasă asupra lui atenția cercetătorilor de pretutindeni, ca studiile și contribuțiile lor asupra vieții sociale, economice și politice a poporului român să fie cît mai complete în fapte, cît mai bogate în interpretări. Din aceste preocupări, a

pornit ideea marilor repertorii de bibliografie națională, opere gîndite și realizate de Ioan Bianu și colaboratorii săi din Biblioteca Academiei. În sesiunea generală a Academiei Romîne din martie 1894, în urma unor lungi discuții preliminare, Ioan Bianu a fost însărcinat să întocmească planul bibliografiei generale romînești. Prezentat Academiei, în ședința de la 28 februarie 1895, planul a fost aprobat și Ioan Bianu a trecut la executarea lui. Cea dintîi lucrare de mari proporții din marelui plan bibliografic elaborat de Ioan Bianu a fost *Bibliografia romînească veche, 1508—1830*, care a început să apară în fascicule în 1898. Operă care încununază munca de bibliograf al lui Ioan Bianu, ea a fost încheiată în 4 tomuri, apărute astfel: tom. I în 1903, cu colaborarea lui Nerva Hodoș; tom. II în 1910, cu colaborarea aceluiași; tom. III în 1912 și 1936, cu colaborarea lui Nerva Hodoș și Dan Simonescu; tom. IV (postum) în 1944, cu colaborarea lui Dan Simonescu. Ea s-a bucurat de o primire plină de interes din partea învățaților, atît romîni cît și străini. Astfel N. Iorga, la încheierea primului tom, în 1903, o caracterizează în felul următor: „Bibliografia romînească veche se înfățișează ca o lucrare pe cît de monumentală pe atît de trăinică, pe cît de frumoasă ca execuție materială, pe atît de sirguincios și cînstit alcătuită”. Învățații ruși Polihronic Sircu și A. J. Jațimirski o salută ca pe o lucrare care dă o clară și completă „idee despre monumentele tiparului român în veacurile trecute, cum și asupra gradului de dezvoltare a culturii romînești” și ca o operă care „din punct de vedere științific și exterior nu lasă nimic de dorit”, iar cunoscutul filolog german Gustav Weigand o caracterizează ca o operă „extrem de importantă și utilă, marelui concepută și strălucit realizată”. În sfîrșit, istoricul și bibliograful maghiar, Andrei Veress, socotește opera lui Ioan Bianu și Nerva Hodoș drept „cea mai desăvîrșită și unică în toată literatura universală”. Tot lui Ioan Bianu și colaboratorilor săi se mai datoresc: *Publicațiunile periodice romînești*, repertoriu bibliografic, I, 1820—1906, întocmit de Nerva Hodoș și Al. Sadi-Ionescu, cu studiu introductiv de Ioan Bianu; *Cresterea colecțiilor*, pentru anii 1904—1919, și seria de cataloage ale manuscriselor romînești și grecești din Biblioteca

Academiei, lucrute sau inițiate de Ioan Bianu: *Catalogul manuscriselor românești*, tom. I, de Ioan Bianu; tom. II, de Ioan Bianu și Remus Caracaș; tom. III, de Ioan Bianu și G. Nicolaiasa; *Catalogul manuscriselor grecești*, I, de C. Litzica. Dar aceasta nu este toată opera bibliografică a lui Ioan Bianu. La aceste mari repertorii întocmite de el sau sub îngrijirea lui, trebuie să adăugăm ca să avem imaginea ei întreagă, acel întreg noian de notițe bibliografice prilejuite de prezentările de cărți rare și prețioase pentru istoria poporului român, pe care Ioan Bianu avea obiceiul să le facă în ședințele Academiei. Numai astfel va putea fi înțeleasă și apreciată la valoarea ei întinsa activitate bibliografică a lui Ioan Bianu.

Pentru toți cei care l-au cunoscut, cu care a lucrat și colaborat, Ioan Bianu a fost un exemplu de exactitate, de muncă ordonată. Era sever cu sine și cu alții în îndeplinirea îndatoririlor, ordonat în organizarea activității sale și a altora, știind că numai ordinea asigură bunele rezultate ale muncii. Am stat ani îndelungați în preajma lui Ioan Bianu, ca elev și apoi colaborator apropiat al său, și pot mărturisi că, pe lângă aceste calități — ordinea și severitatea — pe care trebuia să le aibă un organizator, el avea o inimă de aur.

La intrarea lui Ioan Bianu la Academie, în 1879, Biblioteca număra aproximativ 7 000 volume cărți și reviste, câteva zeci de manuscrise, circa 600 piese numismatice și aproape 150 stampe și hărți. La plecarea lui pentru totdeauna din Academie, întimplată la 13 februarie 1935, Biblioteca număra peste 450 000 volume cărți și broșuri, 120 000 volume periodice, 100 000 foi volante, 6 000 volume manuscrise, 100 000 documente istorice, 12 000 stampe și fotografii, 1 500 hărți, 1 200 atlase, 800 albume, 6 000 note muzicale, 20 000 monede și medalii, 120 ponduri, 160 sigilii, 600 mărci poștale românești, 500 obiecte

de muzeu. Aceasta (și cât s-a mai putut adăuga la ea în următorii 10—12 ani) este moștenirea pe care Biblioteca Academiei R.P.R. a primit-o de la biblioteca fostei Academii Române. O bibliotecă mică, putem spune, dacă ne raportăm la numărul general de volume, dar totuși o bibliotecă mare prin colecțiile ei naționale, reprezentate aci în marea lor majoritate. Datorim această mare bibliotecă de erudiție românească, această adevărată mândrie a poporului nostru, vocației și sacrificiului de sine al lui Ioan Bianu, bibliotecar și bibliograf neîntrecut, patriot înflăcărat și spirit luminat. În testamentul său putem citi următoarea urare: „Tara noastră să fie luminată prin cultură intelectuală și fericită prin bogățiile vieții și a bunei înțelegeri cu conlocuitorii țării de toate religiunile și de toate limbile și cu toți vecinii de aproape și de departe”. (*Cercetări literare*, II, 1936, p. X).

Preluând această moștenire, regimul nostru democrat-popular i-a asigurat toate condițiile de completare și dezvoltare. Astăzi, Biblioteca Academiei R.P.R., care numără peste 3 000 000 volume, cărți și periodice, este principalul centru de informare asupra științei și culturii din țara noastră și asigură documentarea cercetărilor desfășurate în cadrul celui mai înalt for științific de la noi, Academia R.P.R., transformată în 1948, dintr-o instituție de consacrare, într-un centru de cercetare în toate domeniile științei, cu participarea activă la rezolvarea problemelor economiei și culturii din statul nostru socialist. Pe drumul deschis de Ioan Bianu la începutul acestui secol, Biblioteca Academiei R.P.R. a pășit hotărât, cu cîțiva ani în urmă, la continuarea repertoriilor bibliografice. Ea leagă astfel firul întrerupt al bibliografiei naționale, punind în valoare moștenirea culturală care dovedește forța creatoare a poporului român.

George BAICULESCU

În cursul acestui an, Direcția generală a poștelor și telecomunicațiilor va pune în circulație 15 serii noi de mărci poștale, dintre care una va fi consacrată lui **Ioan Bianu**, creatorul și organizatorul Bibliotecii Academiei Române, de la a cărui moarte s-au împlinit la 13 februarie a.c., 30 de ani.



## Anton Bacalbașa (1865—1899)

Născut în anul 1865 la Brăila, în familia unor oameni cu oarecare stare, Anton Bacalbașa și-a ridicat, încă din anii de școală, glasul protestatar împotriva societății burghezo-moșierești. Manifestînd de timpuriu un interes deosebit pentru cunoașterea realității, pentru înțelegerea fenomenelor sociale, viitorul scriitor a fost preocupat să-și formeze o cultură temeinică.

Debutul literar, Bacalbașa și l-a făcut în *Literatorul* lui Macedonski, în care a publicat schița *Justiție* (nr. 3, 1882). Pe vremea aceea, tînărul scriitor își făcea stagiul militar. Încă de atunci a început să-l preocupe tema vieții cazone și, în 1883, a publicat în *Mesagerul Brăilei* un început de roman inspirat de viața în armată.

După terminarea stagiului militar, Anton Bacalbașa s-a dedicat gazetăriei și luptei politice, în cadrul mișcării muncitorești. În acea perioadă,

la sfîrșitul secolului al XIX-lea, cînd coaliția burghezo-moșierească și-a intensificat acțiunile de înăbușire a luptei proletarietului, conducerea partidului socialist din România era dominată de concepții oportuniste, care frînau mișcarea revoluționară. În aceste condiții, elementele progresiste din cadrul partidului socialist, printre care și Bacalbașa, se străduiau să mențină mișcarea muncitorească din România pe calea justă, revoluționară.

Domeniul principal în care și-a desfășurat activitatea Anton Bacalbașa a fost gazetăria. Între anii 1887—1895 a lucrat ca redactor sau colaborator permanent la gazetele muncitorești *Dezrobirea*, *Democrația socială*, *Munca*, *Lumea nouă*. A semnat de asemenea numeroase articole la publicații democratice ca: *Adevărul*, *Moș Teacă*. La *Moftul romin*, a colaborat îndeaproape cu marele scriitor Ion Luca Caragiale.

Prin scrierile sale literare, risipite în diferite gazete, Bacalbașa se dovedește un reprezentant al realismului critic în literatura noastră. Opera lui se încadrează în curentul literar format în jurul revistei *Contemporanul*. Genul literar cel mai des uzitat de către scriitor este pamfletul în care înfierează orînduirea capitalistă și instituțiile acesteia.

O critică socială aspră și profundă realizează Bacalbașa în schițele din viața militară, centrate în jurul lui Moș Teacă, reprezentantul tipic al ofițerului din armata burghezo-moșierească. De o certă valoare artistică, aceste lucrări îl consacră pe Anton Bacalbașa drept unul dintre cei mai talentați scriitori umoristici romîni.

Alături de alți scriitori formați în jurul revistei *Contemporanul*, Anton Bacalbașa a avut un rol bine determinat în dezvoltarea literaturii noastre. Activitatea i-a surmat-o boala grea de care a suferit toată viața și care l-a smuls dintre cei vii prea devreme, la 1 octombrie 1899.

*Cărțile ne desfătează adînc, ne vorbesc și ne unesc cu noi  
într-o familiaritate vie și subtilă.*

Petrarca



## Asztalos István (1909–1960)

Moartea prematură l-a surprins pe Asztalos István în momentul în care căuta o carte într-un raft. Faptul acesta este simbolic, la un scriitor pentru care creația, cartea, au însemnat întotdeauna o curajoasă luare de atitudine, un prilej de afirmare deschisă a adevărului.

S-a născut la 28 august 1909, în Micăsasa, dintr-o familie de funcționari. Din cauza lipsurilor materiale, n-a izbutit să-și termine liceul. Și-a câștigat existența încă de mic, muncind ca zidar, miner în tunel, cioplitor de lemne.

Anul debutului literar (1938), îl găsește muncitor textilist la Cluj. Într-un interval foarte scurt, îi apar trei cărți. Primul roman *Elmondja János* (Ne spune Janos), l-a impus definitiv opiniei publice.

Caracteristicile de bază ale navelisticii lui Asztalos István sînt verba satirică și forța observației critice. Proza lui cuprinde o arie tipologică întinsă, mediile în care investighează sînt numeroase. Personajele sale de predilecție sînt însă țărani și muncitori.

Satira lui Asztalos István este unori sfichiuitoare, alteori îngăduitoare, blajină. Umorul lui are însă întotdeauna un profund caracter umanist, plin de compasiune față de oamenii simpli.

Critica noastră literară l-a caracterizat pe Asztalos István drept un scriitor cu simțul acut al datoriei și un adevărat activist pe tărîmul artei. Într-adevăr, după 23 August 1944, scriitorul a fost în primele rînduri ale celor care au muncit neobosit pentru traducerea în viață a politicii partidului. Prezent mereu în activitatea literară și obștească, deputat, călător și agitator neobosit, Asztalos István a scris reportaje și articole publicistice, piese de teatru dedicate căminelor culturale, a colaborat la publicația *Falvak népe* (Poporul satelor), a condus revista pentru copii *Napsugár* (Raza de soare).

Dintre nuvelele sale apărute după 23 August 1944, de o apreciere deosebită s-au bucurat: *Omenie, Omul voioșiei, Un loc liniștit, Femei luminate, Duminica cu dragoste*. Ampla nuvelă *Vintul nu se stîrnește din senin*, a fost distinsă în 1949 cu Premiul de stat.

Moartea l-a surprins la datorie, în plină activitate de elaborare a romanului *Acolo unde pămînturile se căsătoresc*, rămas neterminat. Dispariția sa înainte de vreme a însemnat o grea pierdere pentru literatura noastră.

*Lectura cărților bune e ca o convorbire cu cei mai aleși oameni ai veacurilor.*

(R. Descartes)

*Cărțile trebuie să urmeze științei, nu știința cărților.*

(F. Bacon)



## Hortensia Papadat-Bengescu

(1876—1955)

Hortensia Papadat-Bengescu și-a afirmat tirziu vocația literară. Scriitoarea trecuse de 35 de ani când și-a publicat primele pagini de proză în rominește.

S-a născut la Ivești, în Județul Tecuci, la 8 decembrie 1876. În familia Bengescu existau oarecari tradiții literare, din partea unui frate al tatălui scriitoarei, autor dramatic cunoscut prin anii 1870—1890.

Neizbutind să plece la Paris să studieze, scriitoarea s-a căsătorit la numai 20 de ani, cu magistratul Papadat. Au urmat anii grei ai neînțelegerilor familiare, creșterea copiilor, existența în atmosfera plină de meschinării a diferitelor târguri de provincie în care a locuit scriitoarea.

Începuturile publicistice, Hortensia Papadat-Bengescu și le-a făcut în limba franceză. În ianuarie 1915, i-a apărut prima lucrare în limba română, în paginile „Vieții Rominești”.

Aici a publicat cu regularitate și în anii următori. I-au apărut, pe rînd, volumele: *Ape adînci* (1919), *Sfinxul* (1920), *Femeia în fața oglinzii* (1921).

În anul 1916, România a intrat în război. Lucrînd ca infirmieră, Hortensia Papadat-Bengescu a cunoscut îndeaproape ororile războiului. Rodul acestei experiențe este romanul său *Balaurul*, publicat în 1920, care constituie un adevărat act de acuzare la adresa războiului. În aceeași perioadă, în literatura noastră mai apăruseră, pe tema războiului, *Pădurea spinzuraților*, de Liviu Rebreanu, *Strada Lăpușneanu*, de Mihail Sadoveanu, *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*, de Camil Petrescu și *Intunecare* de Cezar Petrescu.

Membră a cenaclului „Sburătorul” Hortensia Papadat-Bengescu poartă, în scrierile sale, amprenta influenței acestei grupări literare. Pozitivă este predilecția scriitoarei pentru proza obiectivă, pentru o literatură eliberată de semănătorism. Totodată însă, ea a fost dominată de estetismul cenaclului.

În anii de maturitate artistică, în creația scriitoarei este vădită tendința de trecere de la subiectivism la proza obiectivă. În 1926, a apărut romanul *Fecioarele despletite*, primul dintr-un ciclu de șase romane. Al doilea roman al ciclului, *Concert din muzică de Bach*, este publicat un an mai tirziu. Următorul, *Drumul ascuns*, s-a tipărit în 1932. Ciclul este întrerupt cu *Logodnicul* (1935) și continuat cu *Rădăcini* (1938). *Străina*, ultimul roman din ciclu, în două volume, s-a pierdut.

Deceniul al treilea al secolului al XX-lea i-a adus scriitoarei notorietatea. A primit premii ale Societății Scriitorilor Romîni. Premiul național de proză îl va primi abia după 23 August 1944.

În ultima perioadă a vieții, boala a împiedecat-o pe scriitoarea să lucreze. S-a stins din viață la 5 martie 1955, lăsînd în urmă o operă valoroasă, reprezentînd un moment important în evoluția prozei rominești.

Cele mai bune cărți sînt făcute pe jumătate de către cititori.

(Voltaire)



## Selma Lagerlöf

(1858—1940)

Prin anii 1885—1890, micii școlari din Landskrona, un mic orașel în sudul Suediei, așezat chiar pe țărmul mării, au deprins să scrie și să citească sub îndrumarea unei tinere învățătoare ce avea să devină, nu peste multă vreme, scriitoarea de renume mondial Selma Lagerlöf.

Selma Lagerlöf s-a născut în 1858 la Morbacka, într-o familie de mici fermieri. Copilăria i-a fost tristă, umbrită de restricțiile impuse de o boală timpurie.

Mica Selma a început să citească încă de la cinci ani. Dar greutatea materiale au împiedecat-o să-și facă studiile. Abia în 1881, la 23 de ani, Selma Lagerlöf a intrat la Școala Normală Superioară din Stockholm, devenind după absolvire învățătoare.

De timpuriu a început să se intereseze de bogatul folclor scandinav, adunând și studiind turburătoarele „saga” — frumoasele legende suedeze. Întia sa carte, *Gösta Berling*, cu o structură apropiată de aceea a legendelor populare, este un roman despre oamenii Suediei contemporane scriitoarei. Publicarea acestei cărți în 1890, premiul primit din partea unei reviste literare, i-au adus Selmei Lagerlöf celebritatea.

După succesul repurtat cu *Gösta Berling*, Selma Lagerlöf a scris după altul, romane și volume de povestiri și legende. Pentru copii, a scris numeroase lucrări. Cartea care avea s-o facă să fie cunoscută de către micii cititori din aproape toate țările lumii este *Minunata călătorie a lui Nils Holgersson prin Suedia*, tipărită în 1907.

În 1909, scriitoarei Selma Lagerlöf i s-a decernat premiul Nobel.

A murit la adinci bătrinețe, în 1940, iubită și prețuită de cititorii de toate virstele din întreaga lume.

*Cartea este testamentul unei generații către alta, este sfatul unui bătrîn care moare către adolescentul care intră în viață, este ordinul transmis de sentinela schimbului său.*

*Toată viața umanității este fixată în carte. Triburile, oamenii, satele au dispărut; cartea a rămas!*

(A. I. Herzen)

*Nu se cheamă bogăție ceea ce se pierde. Numai comoara minții, a sufletului tău, câștigată prin citirile tale, este adevărata bogăție, căci ea nu se pierde și nu se prăpădește niciodată.*

(Leonardo da Vinci)



# Lucrări de specialitate

KUNZE, HORST. *Über das Registermachen.* (Despre indexare). Leipzig, Bibliographisches Institut, 1964. 64 p.

Indexul de carte reprezintă un instrument de mare ajutor, uneori indispensabil, în munca științifică, instrument care dispune de o îndelungată tradiție. În unele țări, prezența lui e considerată ca o obligație de la sine înțeleasă, iar metodică alcătuirii este studiată cu grijă. În Anglia această operație este adesea încredințată unor specialiști, care au și o asociație proprie (Society of indexers). În Germania însă, după cum arată prof. Horst Kunze de vreo 100 de ani încoace indexarea cărților a fost destul de neglijată, ceea ce l-a îndemnat pe directorul general al Bibliotecii de Stat din Berlin să scrie cartea de față, prima în limba germană dedicată problemei indexării.

Deși e vorba de un ghid și nu de o tratare amplă, cunoscutul bibliolog a dat la iveală o prezentare temeinică, din care nu lipsește o interesantă introducere istorică.

Kunze consideră că nu se pot stabili reguli fixe și generale, care să fie aplicabile la alcătuirea oricărui index de carte. Structura optimă a fiecărui index este determinată de materialul cărții, de modul în care este prezentat, de cititorii cărora li se adresează. De acea Kunze se mărginește la elucidarea principalelor alternative între care indexatorul trebuie să știe să aleagă și la exemple de metode preferabile în anumite cazuri tipice.

Principiul general care trebuie să decidă în privința formei de indexare este, cum bine arată Kunze, acela al complementarității: indexul trebuie să prezinte datele cărții într-o ordine diferită de cea a expunerii însăși. Și cum majoritatea lucrărilor științifice sînt dispuse într-o ordine sistematică, oglindită și în tabela de materii, indexul trebuie să urmărească o altă problemă, cea alfabetică a numelor proprii sau cuvintelor-subiect. Dimpotrivă, o lucrare aranjată alfabetic, de exemplu o enciclopedie, are uneori nevoie, ca supliment, de un index sistematic.

Indexul alfabetic trebuie, cel mai adesea, să fie însoțit de o introducere care să explice cum este întocmit. Fiind un mijloc mecanic de trimitere la pasajele din text unde se pot găsi anumite date, indexul nu trebuie să urmărească comunicarea nemijlocită, a acestor date, căci ar pierde în concizie și claritate.

Kunze deosebește net indexul alfabetic de așa-numitele „concordanțe” întocmite pentru orientarea în anumite scrieri vaste, în special literare. O concordanță înregistrează toate apropierea verbale între diferite pasaje, pe cînd indexul trebuie să facă abstracție de toate referirile întimplătoare, la o anumită noțiune sau denumire, reținîndu-le doar pe cele semnificative din punct de vedere științific. Totodată, în index subiectele trebuie formulate uneori altfel decît în pasajul la care se referă.

Folosirea mai multor indexuri separate (pe nume proprii, denumiri geografice, subiecte etc.) este de evitat pe cît posibil, dar sînt cazuri cînd ea este totuși preferabilă unui index unic.

Trecînd la modul de lucru, autorul descrie mai multe faze. Lucrarea parcursă cel puțin de două ori cu creionul în mînă, pentru selecționarea cuvintelor la care se face trimitere și controlarea lor. Buna întocmire a indexului depinde, între altele, de felul cum se înfăptuiește operația meticuloasă a fișării trimiterilor.

Una din problemele centrale ale indexării alfabetice, este aceea a ordonării materialului, pe care Kunze o dezvoltă însă în mică măsură. Pe cît posibil trimiterea se face de la cuvintele care determină cel mai îndepărtat subiectul din text, eventual cu trimitere complementară la noțiuni mai generale. Uneori este însă necesară gruparea trimiterilor sub clase mai cuprinzătoare, în interiorul cărora se procedează la o subîmpărțire, tot alfabetică. Dacă în general se recomandă ca substantivul să precede adjectivul, unele asocieri de cuvinte (de exemplu titluri) nu pot fi despărțite sau inversate.

În capitolul final, Horst Kunze propune anumite măsuri de natură să

înlătura deficiențele existente în domeniul întocmirii indexurilor. Editurile și redacțiile revistelor științifice trebuie să se îngrijească de întocmirea indexurilor, chiar atunci cînd autorii nu înțeleg bine importanța lor. Se impune totodată comentarea critică, în recenzii, a acestui aspect al cărților nou apărute. Învățămîntul universitar de toate specialitățile trebuie să includă cursuri de bibliografie și tehnica muncii intelectuale care să scoată în evidență și importanța indexului de carte.

Lucrarea aduce numeroase puncte de vedere ce interesează pe toți lucrătorii cu cartea. Multe aspecte sînt legate de particularitățile limbii și culturii germane. Contribuția lui Horst Kunze constituie însă și un punct de plecare pentru elaborarea în țara noastră a unei lucrări similare, care să formuleze, între altele, principii de indexare alfabetică specifică limbii romîne.

C. COMOROVSKI

---

---

## Fișier

**Sfaturile populare organe locale ale puterii de stat în R.P.R.**, Buc., Editura Academiei R.P.R., 1964, 450 p.

Lucrarea, elaborată de colectivul secției de drept de stat și drept administrativ din Institutul de cercetări juridice al Academiei R.P.R., constituie prima monografie în materie apărută la noi și în celelalte țări socialiste, privind organele locale ale puterii de stat. Ea prezintă interes, în primul rînd, prin însăși conținutul și sistematizarea materiei, cercetarea fiind efectuată pe baza și în spiritul tezelor marxist-leniniste și ale documentelor partidului nostru, care a aplicat în mod creator, potrivit cu condițiile concrete ale țării noastre, această învățătură, precum și în lumina legislației și a practicii în materie.

Cartea demonstrează, pe baza legilor obiective care determină — în condițiile cuceririi puterii de stat de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimăa muncitoare — apariția și dezvoltarea organelor locale ale puterii de stat, rolul și însemnătatea lor în procesul de construire a socialismului și de desăvîrșire a acestei construcții.

Pornind de la caracterizarea dată de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej sfaturilor populare, în raportul prezentat la Congresul al III-lea al P.M.R., ca reprezentînd „cea mai însemnată realizare în domeniul con-

strucției de stat”, autorii analizează toate acele trăsături ale sfaturilor populare, ca organe reprezentative și active și ca cele mai largi organizații de masă prin intermediul cărora oamenii muncii exercită puterea în cadrul unităților administrativ-teritoriale, sprijinindu-se pe participarea maselor, pe care le atrag la activitatea de conducere și realizare a gospodăririi locale. În același timp, s-a urmărit și activitatea practică a sfaturilor populare, cu preocuparea ca, prin generalizarea acestora, pe de o parte, să se analizeze aportul sfaturilor populare la opera de construire a socialismului, rolul ce le revine în actuala etapă de desăvîrșire a construcției socialiste și perspectivele lor de dezvoltare, iar pe de altă parte sprijinirea muncii lucrătorilor din aparatul local de stat.

În introducerea lucrării sînt expuse teoretic elementele care fundamentează și explică apariția, activitatea, dezvoltarea și perspectivele organelor locale ale puterii de stat în R.P.R.

În partea întâia se cercetează procesul apariției și dezvoltării sfaturilor populare, modul profund democratic de formare a lor pe baza unui larg sistem electoral, sarcinile și împuternicirile sfaturilor populare, organizarea și funcționarea, actele sfaturilor populare, poziția și rolul deputaților sfaturilor populare, personalitatea juridică a acestor organe.

În partea a II-a a cărții sînt examinate comitetele executive, demonstrîndu-se caracterul lor fundamental de organe executive și de dispoziție, proprii sfaturilor populare, precum și aparatul lor de specialitate.

În partea a III-a sînt expuse formele de participare a maselor la activitatea locală, învederîndu-se rolul și însemnătatea sfaturilor populare în antrenarea maselor la îndeplinirea sarcinilor ce le revin în procesul construcției noastre de stat.

Prin nivelul științific ridicat, precum și datorită utilității practice deosebite, lucrarea se adresează nu numai cercetătorilor în domeniul științelor juridice, ci și deputaților sfaturilor populare, lucrătorilor din aparatul comitetelor executive ale sfaturilor populare, precum și tuturor celor interesați să cunoască rolul și perspectivele de dezvoltare ale sfaturilor populare pe linia adîncirii democratismului nostru socialist, a participării crescînde a maselor populare la conducerea treburilor obștești, contribuția sfaturilor populare la ridicarea nivelului de trai — material și cultural — al maselor, sprijinul pe care P.M.R., forța conducătoare în statul nostru democrat-popular, l-a acordat în permanență acestor organe în vederea îndeplinirii sarcinilor ce le revin.

Emil-Teodor POPEȘCU

GEORGESCU, FLORIAN; CEBUC, ALEXANDRU. **București oraș socialist.** Buc., Muzeul de Istorie a Orașului București, 1964. 200 p.

Literatura despre orașul București s-a îmbogățit cu o nouă carte, lucrarea istoricilor Florian Georgescu și Alexandru Cebuc, **București oraș socialist** apărută recent sub egida Muzeului de Istorie a orașului București.

În primele 50 de pagini, autorii fac un scurt istoric al Capitalei patriei noastre, subliniind rezultatele cercetărilor arheologice efectuate în ultimii ani și care atestă așezări omenești milenare pe actualul teritoriu al orașului, citează primele noțiuni scrise referitoare la cetatea Bucureștilor. Ei analizează principalele evenimente petrecute în secolele XVII și XVIII, întirziind mai mult asupra celor din secolul XIX (participarea locuitorilor la răscoala populară condusă de Tudor Vladimirescu, mai ales în timpul cît

acesta și-a fixat tabăra sa la Cotroceni, la revoluția burghez-democrată de la 1848, înfăptuirea actului unirii din 1859, entuziasmul maselor față de proclamarea Independenței în 1877) o atenție deosebită fiind acordată dezvoltării capitaliste a orașului și, legat de aceasta, a mișcării muncitorești. Sînt arătate principalele momente din lupta clasei muncitoare, crearea P.C.R. în 1921, acțiunile inițiate și conduse de partid pînă la insurecția armată victorioasă de la 23 August 1944 și desfășurarea ei în București.

După această parte introductivă, care cuprinde și citeva date geografice și demografice, autorii trec la tratarea aspectelor socialiste ale orașului, în patru capitole: Orașul București, principalul centru economic al țării; București — vast șantier de construcții; Două decenii de viață culturală; Pentru fericirea poporului.

În primul capitol sînt prezentate aspecte din viața industrială, subliniindu-se ponderea Bucureștiului în ansamblul economiei naționale, rezultatele obținute în industrializarea socialistă, modernizarea întreprinderilor, profilul lor, dinamica producției. Este o expunere sistematică a întregii dezvoltări începînd cu primii ani de după eliberare. Succesele obținute în perioada planurilor anuale, cincinale și în cel șesenal, au dus la faptul că Bucureștiul s-a transformat într-un puternic centru industrial concentrînd 20,8% din totalul producției industriale a patriei.

Este remarcat faptul că în anul 1963 volumul producției industriale din București a fost aproape de 10 ori mai mare decît volumul din 1938. În continuare se face o trecere în revistă, ce-i drept cam prea fugitivă, a principalelor întreprinderi bucureștene.

Capitolul II, dedicat construcțiilor, aspectelor edilitar-urbanistice și gospodărești ale orașului, urmărește să prezinte cititorului noua arhitectură a Bucureștiului, transformările survenite și care au schimbat complet aspectul periferiilor, dînd orașului o înfățișare demnă și grandioasă.

Fotografiile completează textul, de altfel vioi și antrenant.

Capitolul III, închinat dezvoltării culturii, cuprinde aspecte din toate domeniile, oglindind saltul obținut în antrenarea maselor și participarea lor directă la desfășurarea revoluției culturale.

Tot în acest capitol sînt trecute și problemele de ocrotire a sănătății și de cultură fizică și sport.

Capitolul IV aduce date legate de bunăstarea materială și creșterea nivelului de trai al populației.

Lucrarea este ușor accesibilă tuturor cititorilor, aduce date interesante și semnificative, dovedește o documentare temeinică, este scrisă cu pasiune și admirație pentru tot ceea ce s-a înfăptuit în ultimii 20 de ani, în viața Capitalei, sub conducerea partidului.

D. MAXUTOVICI

PETRU VINTILĂ. **Orașul încercuit**. Roman. Editura militară, 1964. 285 p.

Petru Vintilă este un scriitor cu o bogată și multilaterală activitate. De la povestirea *Aria lui Botgros* apărută în anul 1948 și pînă la ultimul roman *Orașul încercuit*, scriitorul a semnat, an de an, cărți de poezii (*Oamenii și faptele lor*), nuvele și povestiri (*Salamandra*, *Eroul necunoscut*, *Dezertorul*, *Steaua magilor*, *Linia vieții*, *Postul înaintat* ș.a.), romane (*Nepoții lui Horia*, *Ciobanul care și-a pierdut oile*, *Drumul dragostei*) și reportaje (*Șoseaua milionarilor*, *Dobrogea în marș*, *Orașul fără arhive*) conturindu-se ca un atent observator al realității.

Caracterul dominant al cărților lui Petru Vintilă este actualitatea și aceasta credem că rezultă, în primul rînd, din marea pasiune de reporter a autorului, din fervoarea cu care el „se așterne drumului” și, mai ales, din promptitudinea cu care este gata să răspundă dezideratelor esențiale ale literaturii epocii noastre de construire a socialismului, de a reflecta veridic realitatea în dinamica ei revoluționară și de a desprinde din contextul faptelor, semnificații deosebite, trăsătura lor dominantă.

Totuși, Petru Vintilă nu se dăruie în egală măsură tuturor temelor alese. Se pare că tematica eroică, patriotică, îl solicită mai intens. Romanul *Orașul încercuit* este dedicat faptelor de eroism pe care le săvîrșesc comuniștii dintr-un oraș bănățean, atît înainte cît și după actul revoluționar de la 23 August. Scriitorul nu urmează calea bătută de alți comen-

tatori pe plan literar ai actului de coticură istorică de la 23 August care-și limitează aria evenimentelor numai la țara noastră. El își prelungește rădăcinile epice, purtînd pe cititor pînă în Spania anului 1937, unde, unul din personajele cărții — fascistul Nicolae Modorcea, acționează cu bestialitate, ca un dușman al umanității, în timp ce comunistul Valeriu Damșa, încadrat în Brigăzile internaționale, cade la Madrid lăsînd pentru fratele său Octavian — eroul principal al romanului — un caiet de însemnări, în care acesta, parcurgîndu-l în momente grele, află un îndemn neistovit la luptă.

Postul ucenic la Atelierele Grivița, arestat pentru prima dată în 1933, trecut prin școala torturilor de la Siguranță, comunistul Octavian Damșa primește sarcina de partid, de a veni în orașul „N” pentru a organiza desfășurarea acțiunilor patriotice, de eliberare a orașului de sub stăpînire trupelor hitleriste. Este arestat, evadează și este adăpostit de Maria Davidescu, văduva unui tipograf comunist căzut pe front.

Rănit grav în timpul unei încercări de a stabili legătura cu organizația de partid, Octavian Damșa este îngrijit cu abnegație de Maria. Pînă la urmă, Maria se îndrăgostește de Damșa, trăind un sentiment de plenitudine de care se simte învăluit și Octavian Damșa. Este însă război și inimile eroilor trebuie să bată în ritmul febril al evenimentelor. Actul răsturnării dictaturii antonesciene îl găsește pe Damșa gata să se arunce cu toate forțele în lupta de eliberare. Batalioanele hitleriste incercuiesc orașul. Comuniștii trec din nou în ilegalitate. Hitleriștii sînt stăpîni pe oraș, însă numai în aparență, deoarece prin mii și mii de fire invizibile orașul este legat de țara întreagă, iar țara luptă. Octavian Damșa este din nou arestat, dar în clipa în care „orașul încercuit” este eliberat de atacul armatei romine, un grup de muncitori îl eliberează și pe Octavian Damșa.

Titlul romanului este simbolic. Nu numai orașul este „încercuit” dar și unele dintre personajele cărții, cum ar fi, de pildă, profesorul Nicolae Catană, care duce o viață de mizerie închis în cercul său strîmt, de poet rupt de realitate. Izbît de cruzimea

războiului, pus față în față cu imaginea inumană a fascismului, Nicolae Catană se smulge din „încercuirea” care-i sugruma talentul și începe să dea poeziei pe care o scrie un mesaj cu totul nou, de protest vehement împotriva nedreptăților sociale.

Petru Vintilă știe să scrie frumos, cu o frază armonioasă, prin articulațiile căreia trece destul de frecvent curentul de înaltă tensiune al poeziei dar mai este necesar ca uneltele atît de ascuțite ale reporterului, prin mijlocirea cărora scriitorul defrișază unele zone inedite din peisajul patriei de azi, să fie reprofilate — dacă ne este îngăduit termenul — pentru mizgala mai îndelungată pe care o impune ampla construcție a unui roman.

Ion POPOP

FAULKNER, WILLIAM. *Nechemat în țărîină*. Roman. Buc. Editura pentru literatură universală, 1964. 248 p.

S-a discutat mult în critica literară, dacă romanul polițist și de aventuri poate sau nu să fie considerat operă literară, dacă genul este minor sau major etc. Și de această dată bunul simț a biruit, deoarece la ora actuală se pare că toată lumea a căzut de acord asupra faptului că din clipa în care o carte este operă literară, interesează mai puțin dacă este polițistă sau de aventuri. Exemplul clasicilor este edificator: Edgar Allan Poe și Conan Doyle au făurit opere literare de o mare și nepieritoare valoare artistică în acest gen atît de discutat.

Cine a făcut cunoștință, în paginile revistei *Secolul XX* cu romanul lui William Faulkner *Conacul*, se va întreba, poate, ce rost are această considerație într-o recenzie a uneia din cărțile sale. Legătura e simplă: *Nechemat în țărîină* a fost caracterizat, de numeroși critici americani, drept „un admirabil roman polițist și în același timp o adevărată operă de artă, una dintre cele mai reușite povestiri de aventuri din literatura modernă”. Cartea lui Faulkner este însă un roman de aventuri construit pe o idee care iese din capul locului dificulități imense atît pentru prozator cît și pentru eroii cărora le va

da viață: nevinovatul, dacă vrea să trăiască, trebuie să-și dovedească singur nevinovăția. Lui însă, nimeni nu i-a dovedit că s-ar fi făcut vinovat de ceva și, mai mult, nimeni nu consideră necesar s-o facă. După cum se vede ordinea firească a lucrurilor este total răsturnată. Unde, însă, se poate petrece o asemenea răsturnare? Într-un comitat numit Yoknapatawpha și care există numai în imaginația lui Faulkner, comitat care constituie cadrul geografic, spațiul în care se mișcă eroii tuturor creațiilor falkneriene. Oricum s-ar fi numit însă, el reprezintă lumea în care Faulkner s-a născut și a trăit, lumea Sudului Statelor-Unite, lumea pe care el s-a străduit, de-a lungul întregii sale vieți, s-o explice.

Eroul povestirii de care ne ocupăm, negrul Lucas Beauchamp apare și într-o altă lucrare a scriitorului și anume în nuvela *Focul și căminul*, publicată în anul 1942, cu șase ani mai devreme, deci, ca *Nechemat în țărîină* să vadă lumina tiparului. În prima povestire, albul Zack Edmonds îi răpește lui Lucas, cu dreptul celui mai tare, soția. Lucas va izbuti, ducînd lupta pe plan moral, să-l înfrîngă pe Zack, dar victoria lui va fi, prin forța împrejurărilor, absolut personală, fără nici un ecou în lumea din jur, unde relațiile dintre albi și negri nu se bazează pe asemenea „victorii” ci dimpotrivă... *Nechemat în țărîină* dezvoltă tocmai problema acestor relații, pornind de la acuzația care i se aduce lui Lucas: aflat lingă cadavrul unui alb împușcat, el este socotit vinovat ca un lucru de la sine înțeles și linșajul se decide grabnic. Pentru a se putea salva, pentru ca această „rușine pentru oameni” să nu se întîmple, Lucas, avînd alături de el pe Chick, adolescentul alb pe care, o dată, l-a ajutat, trebuie să dezlege singur enigma, să-și demonstreze nevinovăția. În ciuda faptului că este în permanență acuzat pe nedrept, insultat, amenințat în fiecare clipă cu moartea, Lucas Beauchamp rămîne tot timpul demn, dovedind un extraordinar simț al adevărului, pe care-l vede cu durere încălcat de alții, o nemaipomenită convingere în dreptatea cauzei sale. Lucas nu se teme, el știe că poate fi ucis în fiecare clipă, s-a obișnuit cu acest gînd și, depășindu-l, ține să scoată la iveală adevărul.

„Refuz să accept sfîrșitul omului. Cred că omul va ști nu numai să îndure; el va învinge”. Această idee, care pare născută pentru a explica întreaga personalitate a lui Lucas Beauchamp a fost, de fapt, rostită de Faulkner în anul 1954 cu prilejul primirii Premiului Nobel pentru literatură. Ea luminează întreaga lui operă, în ansamblul căreia romanul *Nechemat în țărîină* ocupă un loc de frunte.

C. ȘERBAN

SALINGER, J. D. *De veghe în lanul de secară*. Roman, Buc., Editura pentru literatură universală, 1964. 272 p.

La vîrsta la care abia ieșise din adolescență, tînărul J. D. Salinger a fost nevoit să cunoască toate ororile războiului. Oricînd, dar la asemenea vîrstă cu deosebire, războiul lasă urme adînci. Pentru Salinger, care a constatat la întoarcere că în lumea din care plecase nu s-a schimbat nimic, urmele au rămas pentru totdeauna. Aceasta s-a petrecut, de altfel, cu toată generația lui, care a început a privi lumea cu alți ochi, adesea cu o notă de ironie, de nepăsare, cu o anume detașare de tot ceea ce se întîmplă. Este firesc, deci, ca eroului primei sale cărți, Salinger să-i transmită o bună parte din gîndurile și reacțiile sale.

Cînd, în anul 1951, a apărut în S.U.A. romanul *De veghe în lanul de secară*, Salinger avea numai 26 de ani și a devenit repede celebru. Spre deosebire însă de alte „cazuri” asemănătoare, (tiraje uriașe, glorie rapidă etc.), care au eșuat sau vor eșua pînă în cele din urmă în sacul fără fund al uitării, Salinger pare a fi o valoare durabilă. Literatura lui, deși destul de puțin voluminoasă (la vîrsta de 45 de ani scriitorul are numai patru cărți publicate), deși destul de inegală, se bucură nu numai de aprecierea publicului dar și de aceea a criticilor avizați care vîd în el cea mai interesantă figură a prozei americane de după al doilea război mondial.

*De veghe în lanul de secară*, apărută de curînd în limba romînă într-o excelentă traducere semnată de Catinca Ralea și Lucian Bratu, este romanul unui adolescent de 16 ani, nesociabil, exaltat, aflat într-un mo-

ment de criză: deoarece a căzut la prea multe materii, a fost eliminat din școală și lucrul acesta nu se întîmplă pentru prima oară. Holden pleacă spre casă cu trei zile mai devreme decît ar fi trebuit, timp pe care și-l acordă pentru a hoinări prin New-York, înainte de a-și putea înfrunta părinții. În aceste trei zile, punctate în cursul povestirii de numeroase retrospecții, eroul colîndă prin hoteluri, prin baruri, prin cinematografe, pe străzi, manifestîndu-și nemulțumirea atît pentru tot ceea ce îl înțînește cît și pentru tot ceea ce a lăsat în urma lui, la școală. E nemulțumit, în primul rînd, de el însuși, apoi de toți cei din jur, cu excepția micuței Phoebe, sora lui, de care-l leagă o dragoste caldă și sinceră.

La o analiză cît de cît mai atentă se poate ușor constata că tot ceea ce-l irită pe Holden, nesociabilul Holden, ar trebui, de fapt, să irite pe toți cei ce nu pot sau nu vor să vadă nedreptatea, ipocrizia, minciuna, snobismul, murdăria sufletească. Holden este un „inadaptabil” pentru că... nu poate suporta nimic din toate acestea, tot așa cum nu poate admite dragostea fizică ruptă de sentimentul acela straniu pe care-l simte ivindu-se, undeva, în adîncul sufletului său. Holden simte că se desprinde de copilărie și-i este parcă teamă de ceea ce-l așteaptă în lumea celor mari. Neiertător, scriitorul răpește eroului său pînă și ultima nădejde: increderea într-unul din profesorii săi. Băiatului nu-i mai rămîne decît să vi-seze, iar visul lui este de a sta ascuns pe un cîmp de secară, la marginea unei prăpăștii pentru a salva copiii care jucîndu-se pe cîmp, ar alerga, din neatenție, spre prăpastie. Este, desigur, un simbol, și a fost împrumutat dintr-o poezie a lui Burns.

Holden este departe de a zări o soluție pentru a îndrepta tot ceea ce simte că trebuie îndreptat. Nici în celelalte cărți ale lui, Salinger nu depășește această fază. Explorînd însă cu măiestrie societatea americană de la jumătatea secolului nostru, autorul creează o operă care are toate șansele să rămînă prezentă în literatura universală.

C. CONSTANTIN

AL. MAIANU. Salinizarea secundară a solului. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1964. 428 p.

Lucrarea reprezintă prima sinteză asupra cercetărilor efectuate în țara noastră și în străinătate cu privire la problema salinizării secundare a solului.

La baza ei stau peste 25 de lucrări elaborate de autor precum și cele mai importante lucrări apărute în străinătate. Studiile de până acum din diferite țări s-au limitat doar la aspecte izolate ale problemei salinizării secundare fără să realizeze o sinteză a rezultatelor obținute.

Pentru țara noastră, problema salinizării secundare a devenit de o stringentă actualitate dacă se ține seama de următoarele: existența unor condiții de salinizare potențială pe suprafețe de teren ce depășesc 1 000 000 ha.; frecvența din ce în ce mai mare a unor procese rapide de salinizare secundară a solului în unele incinte îndiguite și irigate din Lunca Dunării, Cîmpia Tisei și luncile riurilor interioare; perspectiva dezvoltării într-un ritm foarte intens a suprafețelor de terenuri îndiguite și irigate (peste 3 000 000 ha. în următorii ani).

Lucrarea este armonios proporționată, acordându-se spațiul cuvenit atît problemelor fundamentale, de studii și cercetare, cit și problemelor practice, de aplicabilitate imediată.

Din punct de vedere teoretic, cartea are o valoare deosebită prin faptul că autorul a introdus pentru prima oară în literatura de specialitate, termeni și noțiuni noi, a întocmit clasificări originale, a cercetat pentru prima dată, în mod științific, unele procese de salinizare secundară a so-

lului și a propus metode de prevenire și combatere, experimentate personal. Sînt tratate clasificările originale ale cauzelor, ale proceselor de salinizare secundară, precum și metodele de prevenire și combatere a acestora.

Cu privire la importanța practică se poate arăta că tema lucrării interesează sectoarele de proiectare, executare și exploatare a sistemelor de irigație și desecare, sisteme care în lumina prevederilor documentelor de partid și de stat, trebuie să se extindă în următorii ani pe cca. 10% din suprafața arabilă a țării.

Lucrarea cuprinde 7 părți importante în care se abordează, la un nivel științific ridicat, problemele de bază legate de salinizarea secundară a solului.

Prima parte tratează condițiile naturale în care pot avea loc procesele de salinizare antropogenă, răspîndirea pe glob și pe teritoriul R.P.R.

În partea a doua, a treia și a patra a lucrării sînt tratate cauzele antropogene de salinizare secundară, procesele care o produc, influența sărurilor asupra solului și a plantelor cultivate.

Celelalte părți cuprind măsurile de prevenire, metodele de combatere precum și studiile ce trebuie efectuate, făcîndu-se în final și unele considerațiuni asupra modului de interpretare a materialului analitic obținut prin studii.

Lucrarea a apărut într-un moment foarte potrivit, cînd în țara noastră au loc lucrări ample pentru extinderea suprafețelor îndiguite și irigate.

Gheorghe PALL

# Premiile concursului nostru

Anul trecut, redacția revistei a inițiat un concurs între corespondenți — bibliotecari din toate rețelele și alți activiști culturali de la orașe și sate — pe tema: **Pentru cele mai eficace metode de muncă în educarea socialistă a cititorilor.** S-a urmărit, prin acest mijloc, valorificarea cât mai largă a experienței înaintate în activitatea bibliotecară, sintetizarea și generalizarea metodelor de propagandă a cărții, și, în special, a formelor și metodelor de orientare a lecturii cititorilor, stringerea legăturilor dintre revistă și corespondenți.

Tematica detaliată și regulamentul de participare au fost publicate în numărul 11 din 1963 al revistei.

Concursul a antrenat un număr mai mare de corespondenți decît se înregistraseră în anii anteriori, a favorizat lărgirea nucleului de corespondenți permanenți ai revistei. S-a îmbunătățit, totodată, calitatea și varietatea multor materiale trimise spre publicare, s-a accentuat tendința de interpretare și sintetizare a faptelor și datele descrise în corespondențe.

Scopul propus prin concurs, acela de a populariza metodele cele mai eficace în orientarea lecturii cititorilor și, în general, în munca cu cititorii, nu a fost însă realizat decît parțial. Majoritatea corespondenților nu au abordat în mod analitic metodele de muncă, conținutul activității, rezumindu-se la relatarea unor fapte, mai ales a desfășurării manifestărilor de masă. Din această cauză, contribuția lor la popularizarea metodelor înaintate, la îmbunătățirea metodologiei muncii a fost destul de redusă. Ca atare, nici unul dintre materiale nu a întrunit condițiile pentru acordarea premiului I.

În urma analizării corespondențelor publicate în paginile revistei, comisia de stabilire a rezultatelor concursului a acordat următoarele premii și mențiuni:

- **premiul II (o bicicletă)** :  
BELDEANU ION — Biblioteca regională Suceava.
- **3 premii III (cite un aparat de fotografiat)** :  
DIMOFTE VICTORIA — Biblioteca comunală Rîpile, Regiunea Bacău ;  
MARCU ROMULUS — Biblioteca raională Birlad, Regiunea Iași ;  
VAIDA MARIA — Biblioteca regională Ploiești.
- **5 mențiuni (cite o servietă)** :  
CANEA ANA — Biblioteca regională Banat ;  
GAGYI PARASCHIVA — Biblioteca raională Odorhei, Regiunea Mureș-Autonomă Maghiară ;  
POPA NICOLAE — Biblioteca regională Oltenia ;  
PRICOPE ELENA — Biblioteca comunală Lehancea, Regiunea Bacău ;  
ȚUGUI HARALAMBIE — Biblioteca regională Banat.
- **4 mențiuni (cite un stilou)** :  
BARTOS ENDRE — activist cultural — Orașul Sf. Gheorghe, Regiunea Brașov ;  
CEANGIRU IOLANDA — Biblioteca Școlii medii „Unirea” din Turnu-Măgurele, Regiunea București ;  
ILIANȚ ANA — Biblioteca comunală Dărmănești, Regiunea Ploiești  
TRASTEU NATALIA — Biblioteca sindicatului Fabricii „Tehnometal” din Timișoara.
- **1 mențiune (cărți)** :  
TEODORESCU CAMELIA — Biblioteca regională Ploiești.

Felicităm călduros corespondenții premiați și le urăm să colaboreze — în continuare — cât mai fructuos în paginile revistei noastre.

Ne exprimăm convingerea că, în viitor, cercul de corespondenți ai revistei va crește, se va lărgi aria problemelor care vor fi abordate profund în materialele trimise spre publicare, în strînsă legătură cu obiectivele și preocupările bibliotecilor din toate rețelele.



5 MARTIE — *Se împlinesc 5 ani de la moartea (1960) lui ASZTALOS ISTVAN*, scriitor de limba maghiară din țara noastră (n. 1909).

Asztalos István: *An nou*. E.S.P.L.A., 1958, 196 p.; *Duminică cu dragoste*. Editura pentru literatură, 1962, 382 p.; *Inimă tânără*, Editura tineretului, 1961, 404 p.; *Omenie*. E.S.P.L.A., 1960, 236 p.; *Pe drumuri*. E.S.P.L.A., 1955, 272 p.; *Asztalos István povestind copiilor*. Editura tineretului, 1961, 104 p.; *Vintul nu se stârnește din senin*. E.S.P.L.A., 1960, 164 p.

— *Acum 10 ani, în 1955, s-a stins din viață scriitoarea HORTENSIA PAPADAT-BENGESCU* (n. 1876).

Papadat-Bengescu, Hortensia: *Concert din muzică de Bach*. *Drumul ascuns*. Editura pentru literatură, 1963, 487 p.

6 MARTIE — *Se împlinesc 20 de ani de când masele populare de la orașe și sate, sub conducerea P.C.R., au instaurat puterea democrat-populară în țara noastră*. (1945).

— *Cu 490 de ani în urmă, în 1475, s-a născut MICHELANGELO BUONARROTI*, mare sculptor, pictor, arhitect și poet italian (m. 1564).

7 MARTIE — *În 1845, cu 120 de ani în urmă, a murit scriitorul COSTACHE FACA* (n. 1790).

8 MARTIE — *Ziua internațională a femeii*.

12 MARTIE — *Se împlinesc 15 ani de la moartea (1950) lui HEINRICH MANN*, scriitor și luptător antifascist german (n. 1871).

Mann, Heinrich: *Profesorul Unrat*. (Sfârșitul unui tiran). Editura pentru literatură, 1961, 274 p.; *Supusul*. E.S.P.L.A., 1954, 487 p.; *Tineretea, împlinirea și sfârșitul lui Henri IV*. Editura pentru literatură universală, 1963, 2 vol.

— *Acum 25 de ani, în 1940, a murit ALOIS JIRASEK*, cunoscut scriitor ceh (n. 1851).

Jirásek, Alois: *Capete de cîini*. E.S.P.L.A., 1953, 276 p.; *Impotriva tuturor*. O pagină din epopeea cehă. Editura tineretului, 1957, 703 p.; *Vechi povestiri cehe*. Editura tineretului, 1955, 224 p.

13 MARTIE — *Se împlinesc 100 de ani de la nașterea (1865) lui DRAGOMIR HURMUZESCU*, fizician român, colaborator al soților Curie (m. 1954).

14 MARTIE 1883 — *A murit KARL MARX*, intemeietorul socialismului științific, genialul conducător și învățător al proletariatului din lumea întreagă.

16 MARTIE — *Se împlinesc 25 de ani de la moartea (1940) scriitoarei suedeze SELMA LAGERLÖF* (n. 1858).

Lagerlöf, Selma: *Minunata călătorie a lui Nils Holgersson prin Suedia*. Editura tineretului, 1961, 704 p.; *Vulturul Gorgo*. Editura tineretului, 1964, 60 p.

17 MARTIE — *Acum 25 de ani, în 1940, s-a stins din viață ION (Iancu) BRĂZEANU*, actor român, promotor al realismului în arta teatrului comic din epoca sa (n. 1869).

18 MARTIE 1871 — *Proclamarea Comunei din Paris*.

19 MARTIE — *Se împlinesc 100 de ani de la moartea (1865) scriitorului realist NICOLAE FILIMON*, care a fost și primul critic muzical român (n. 1819).

Filimon, Nicolae: *Opere*, E.S.P.L.A., 1957, 2 vol.; *Scrieri alese*. Vol. 1. Editura tineretului, 1958, 368 p.; *Ciocolii vechi și noi sau Ce naște din piscică șoarică mîincă*. Editura pentru literatură, 1964, 316 p.; *Roman Năzdrăvan*. Editura tineretului, 1961, 56 p.; Călinescu, George: *Nicolae Filimon*. Editura științifică, 1959, 271 p.; Zalis, H.: *Nicolae Filimon*. Editura tineretului, 1958, 208 p.

— *In urmă cu 65 de ani, în 1900, s-a născut FREDÉRIC JOLIOT-CURIE, savant francez cu renume mondial, laureat al Premiului Internațional Lenin „Pentru întărirea păcii între popoare”.*

\*

21 MARTIE 1922 — Crearea de către Partidul Comunist din România a organizației comuniste de tineret din țara noastră (U.T.C.).

\*

24 MARTIE — *Se împlinesc 60 de ani de la moartea (1905) scriitorului francez JULES VERNE (n. 1828).*

Verne, Jules: *Arhipelagul în flăcări*, Editura tineretului, 1957. 192 p.; *Un căpitan de 15 ani*. Editura tineretului, 1960. 352 p.; *Cinci săptămîni în balon*. Editura tineretului, 1955. 280 p.; *Copiii Căpitanului Grant*. Editura tineretului, 1958. 639 p.; *De la Pămînt la Lună*, Editura pentru literatură, 1963. 446 p.; *Doi ani de vacanță*. Editura tineretului, 1962. 352 p.; *20 000 de leghe sub mări*. Editura tineretului, 1959. 391 p.; *Goana după meteor*. Editura tineretului, 1963. 232 p.; *Insula cu elice*. Editura tineretului, 1962. 388 p.; *Insula misterioasă*. Editura tineretului, 1959.

591 p.; *Istoria marilor descoperiri*. Editura științifică, 1963. 2 vol.; *Întîmplări neobișnuite*. Editura tineretului, 1955. 176 p.; *Mathias Sandorf*. Editura tineretului, 1961. 548 p.; *O călătorie spre centrul pămîntului*. Editura tineretului, 1958. 256 p.; *Robur cuceritorul — Stăpînul lumii*. Editura tineretului, 1964. 383 p.; *Sfinxul ghețarilor*. Editura tineretului, 1968. 440 p.; *Uimitoarele peripeții ale domnului Antifer*. Editura tineretului, 1959. 464 p.; *Moroianu, Dinu: Jules Verne și „călătoriile sale extraordinare”*. Editura tineretului, 1962. 312 p.

\*

29 MARTIE — *Acum 150 de ani, în 1815, s-a născut actorul român COSTACHE CARAGIALE (m. 1877).*

\*

31 MARTIE — *Se împlinesc 110 ani de la moartea (1855) scriitoarei engleze CHARLOTTE BRONTE (n. 1816).*

Brontë, Charlotte: *Jane Eyre*. Editura pentru literatură universală. 1962. 584 p.

— *Acum 280 de ani, în 1685, s-a născut compozitorul german JOHANN SEBASTIAN BACH (m. 1750).*

## В Н О М Е Р Е :

<i>Библиотека в предвыборной компании. Интенсивная, содержательная деятельность</i>	65
Ион ЧОТЛОШ, Георге БАЛИНТ: <i>Что читает население сел Бухарестской области</i>	72
Василе ОРДЕНТЛИХ: <i>Актуальные требования специалистов в информации и документации</i>	77
Дан БУДЖАНУ: <i>Некоторые актуальные вопросы национальной ретроспективной библиографии</i>	81
Симона НИСТОР: <i>Детское отделение Плоештской областной библиотеки. Лучшие условия чтения</i>	85
<i>Свободный доступ к полке. Мнения и замечания</i>	89
Арнольд ХУТТМАН, Павелл БИНДЕР: <i>Первая печатная книга на румынском языке</i>	94
Академик П. ПАНАИТЕСКУ-ПЕРПЕССИЧИУС: <i>Воспоминания о Ноне Биану</i>	109
Джордже ВАЙКУЛЕСКУ: <i>Ион Биану</i>	112

## EXTRAIT DU SOMMAIRE

<i>Les bibliothèques dans la campagne électorale. Activité intense, riche en contenu</i>	65
Ion CIOTLOȘ; Gheorghe BALINT: <i>Ce que lit la population villageoise de la région de Bucarest</i>	72

Vasile ORDENTLICH: <i>Exigences actuelles d'information et de documentation des spécialistes</i>	77
Dan BUGEANU: <i>Quelques problèmes actuels de la bibliographie nationale rétrospective</i>	81
Simona NISTOR: <i>La section pour enfants de la Bibliothèque régionale de Ploiești. Meilleures conditions de lecture</i>	85
<i>L'accès libre aux rayons. Opinions et observations</i>	89
Arnold HUTTMAN; Pavel BINDER: <i>Le premier livre imprimé en langue roumaine</i>	94
Académicien P. PANAITESCU-PERPESSICIUS: <i>Ioan Bianu, à sa mémoire</i>	109
George BAICULESCU: <i>Ioan Bianu</i>	112

#### SUMMARY EXCERPTS

<i>The libraries during the election campaign. An intense and rich in meaning activity</i>	65
Ion CIOTLOȘ; Gheorghe BALINT: <i>The inhabitants' reading in the villages belonging to the Bucharest Region</i>	72
Vasile ORDENTLICH: <i>Present requests of specialists' information and documentation</i>	77
Dan BUGEANU: <i>Some present problems concerning the national retrospective bibliography</i>	81
Simona NISTOR: <i>The children's section of the Ploeshi Regional Library. Better conditions for reading</i>	85
<i>The open shelf. Opinions and notes</i>	89
Arnold HUTTMAN; Pavel BINDER: <i>The first book printed in Rumanian</i>	94
Academician P. PANAITESCU-PERPESSICIUS: <i>Recording Ioan Bianu</i>	109
George BAICULESCU: <i>Ioan Bianu</i>	112

COLEGIUL DE REDACȚIE: BAICULESCU George, GRUIA Ștefan (redactor șef), GRÜNBERG Aron (redactor șef adjunct), IOVANOV Eugen, JIANU Marcel, LUPU Atanase, POPESCU-BRĂDICENI Angela, RAUȘ Nicolae, TOMESCU Mircea.

## BIBLIOTECA CENTRALĂ DE STAT A R. P. R.

București, Str. Ion Ghica nr. 4  
Raionul T. Vladimirescu

editează și pune la dispoziția bibliotecilor și centrelor de documentare :

### FIȘE - TIPĂRITE

pentru cataloagele alfabetice și sistematice.

Prețul unui abonament anual (1 aprilie 1964 - 1 aprilie 1965) este de:

- 400 lei (pentru abonamentul care cuprinde majoritatea cărților ce apar în R.P.R.)
- 250 lei (pentru abonamentul care cuprinde fișe numai pentru cărțile ce apar în tiraje de masă).

Fișele se difuzează direct instituțiilor abonate.

Bibliotecile, serviciile de documentare din întreprinderi și instituții, catedrele de învățământ superior și alte instituții interesate pot primi fișe tipărite pe baza comenzilor ferme trimise la B. C. S.

Comenzile se vor adresa direct sau prin instituțiile și organizațiile tutelare pe adresa :

**BIBLIOTECA CENTRALĂ DE STAT A R. P. R.**

București, Str. Ion Ghica nr. 4  
Cont virament 136.201.31 D.O.B.